

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Til kontrollutvalgets medlemmer i Evje og Hornnes kommune

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Tid/sted: onsdag 19. juni 2024 kl. 08.30 i formannskapssalen.

SAKSLISTE

ORIENTERING

Kommunedirektør bes om å orientere kontrollutvalget på neste møte 19.06.24 om saksgang ved behandling av reguleringsplaner, særlig når det gjelder parters adgang til å orientere kommunestyret.

SAKER

- SAK 11/24 GODKJENNING AV MØTEBOK FRA 15.05.24
- SAK 12/24 RISIKO OG VESENTLIGHETSVURDERING (ROV) FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EIERSKAPSKONTROLL 2023 - 2027
- SAK 13/24 PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL 2024 – 2027
- SAK 14/24 PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2024 - 2027
- SAK 15/24 INFORMASJON FRA REVISOR

REFERATSAKER

FASTE POSTER

Videre arbeid i kontrollutvalget: Planlegging av neste møte 09.10.24

EVENTUELT

Evje, 12. juni 2024

Jan Oddvar Rysstad
Leder

Willy Gill
Utvalgssekretær

Forfall og melding om mulig inhabilitet bes meldt til Willy Gill på tlf. 90 95 62 46. Kopi av innkalling er sendt elektronisk til: Ordfører, kommunedirektør, revisor og varamedlemmer.

Eierkommuner:
Bygland, Bykle, Evje og Hornnes,
Farsund, Flekkefjord, Hægebostad,
Iveland, Kvinesdal, Lindesnes,
Lyngdal, Sirdal, Valle, Åseral

Ansatte:
Daglig leder Willy Gill
Telefon: 90 95 62 46
E-post: willy.gill@asekretariat.no

Rådgiver Inger Lise Austrud
Telefon: 91 86 99 75
E-post: inger.lise.austrud@asekretariat.no

Agder Sekretariat

Kontrollutvalget i Evje og Hornnes kommune

Sak: 11/24

Møtedato: 19.06.24

Saksbehandler: Willy Gill

SAK 11/24 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRA MØTE 15.05.24

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll fra møte 15.05.24

Bakgrunn for saken:

Forslag til protokoll fra møte 15.05.24 legges frem for godkjenning.

Forslag til vedtak:

1. Møteprotokoll fra kontrollutvalgets møte 15.05.24 godkjennes.
2. Leder gis fullmakt til å undertegne møteprotokollen.

EVJE OG HORNNES KOMMUNE – KONTROLLUTVALGET

MØTEBOK

Møte nr. 02/24

Dato: 15.05.24 kl. 09.00 – 11.00.

Sted: Kommunestyresalen

Til stede: Jan Oddvar Rysstad, leder Owe Wathne, nestleder Heidi Grønnesby, medlem Jocelyne Tynon, medlem Alf Tore Moen, medlem	Andre til stede (hele eller deler av møtet): Administrasjonen: Anne Sofie Hornnes Agder Kommunerevisjon IKS v/ Tor Ole Holbek, Tommy Pytten Agder Sekretariat v/ Willy Gill
Forfall:	

Det var ikke merknader til innkalling og saksliste.

SAKSLISTE

ORIENTERING

SAK 08/24 GODKJENNING AV MØTEBOK FRA 07.02.24

SAK 09/24 ÅRSREGNSKAP EVJE OG HORNNES KOMMUNE 2023,
KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE

SAK 10/24 INFORMASJON FRA REVISOR

REFERATSAKER

Ref. 01/24 Troll Aktiv AS, henvendelse vedr. reguleringsprosess industriområde
Syrtevit/Fyri Ice Fish

FASTE POSTER

Videre arbeid i kontrollutvalget: Planlegging av neste møte 19.06.24

Underskrift:

Jan Oddvar Rysstad
Leder

Utskrift sendes: Kontrollutvalgets medlemmer, 1. vara, ordfører, kommunedirektør og revisor

Orienteringer

Ass. Kommunedirektør/økonomisjef presenterte hovedtrekkene i årsregnskapet.

SAK 08/24 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRA MØTE 07.02.24

Behandling i utvalget:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Møteprotokoll fra kontrollutvalgets møte 07.02.24 godkjennes.
2. Leder gis fullmakt til å undertegne møteprotokollen.

Saksfremstilling:

Saksbehandler: Willy Gill

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll fra møte 07.02.24

Bakgrunn for saken:

Forslag til protokoll fra møte 07.02.24 legges frem for godkjenning.

Forslag til vedtak:

1. Møteprotokoll fra kontrollutvalgets møte 07.02.24 godkjennes.
2. Leder gis fullmakt til å undertegne møteprotokollen.

**SAK 09/24 ÅRSREGNSKAP EVJE OG HORNNES KOMMUNE 2023,
KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE**

Behandling i utvalget:

Ass. Kommunedirektør/økonomisjef presenterte hovedtrekkene i årsregnskapet.

Regnskapsrevisor orienterte om årsoppgjørsrevisjonen.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Uttalelse fra kontrollutvalget til kommunestyret:

Kontrollutvalget har behandlet Evje og Hornnes kommunes årsregnskap og årsberetning for 2023 som viser et netto driftsresultat på kr. 16 946 872..

Agder Kommunerevisjon IKS har avgitt normal revisjonsberetning uten merknader.

Basert på revisjonsberetningen har kontrollutvalget ingen spesielle merknader til kommunens årsregnskap og årsberetning for 2023.

Kontrollutvalget er ikke kjent med andre forhold, framkommet i dialog med revisor, som kunne hatt betydning for utvalgets uttalelse.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet og årsberetningen for 2023.

Saksfremstilling:

Saksbehandler: Willy Gill

Lover, forskrifter:

Lov om kommuner og fylkeskommuner m.m.
Budsjett- og regnskapsforskriften av 2019

Saksdokumenter vedlagt saken:

Revisjonsberetning, datert 15. april 2024
Årsregnskap og årsberetning 2023

Saksopplysninger:

Kommunens årsregnskap viser et netto driftsresultat på kr. 16 946 872.
Revisor har avgitt normal revisjonsberetning uten merknader.

I revisjonsberetningen uttaler revisor seg om:

Revisjonen av årsregnskapet:

Revisors konklusjon:

Vi har revidert årsregnskapet for Evje og Hornnes kommune som viser et netto driftsresultat på kr. 16 946 872. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- *oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og*
- *gir årsregnskapet i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til kommunekassen per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapspraksis i Norge.*

Årsberetningen:

Revisors konklusjon:

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- *inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og*
- *at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.*

Øvrige lovmessige krav:

Revisors konklusjon angående registrering og dokumentasjon:

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag {ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings-skikk i Norge.

Revisors konklusjon angående vesentlige budsjettavvik:

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

For nærmere informasjon vises det til revisjonsberetningen.

Uttalelser fra kontrollutvalget:

Kontrollutvalget skal avgis uttalelser til følgende:

- Kommunekassens årsregnskap og årsberetning
- Konsolidert årsregnskap
- Kommunale foretak (årsregnskap og årsberetning)
- Lånefondet (årsberetning kan inngå i kommunekassens årsberetning)

Som oftest vil det være hensiktsmessig med en samlet uttalelse til kommunekassens årsregnskap, konsolidert årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget avgir ikke uttalelse til politisk råd og kommunalt oppgavefellesskap, med mindre revisor har avgitt revisjonsberetning.

Når det gjelder Evje og Hornnes kommune, skal kontrollutvalget kun avgis uttalelse til kommunekassens årsregnskap og årsberetning.

Behandling av årsregnskapet

Behandling av årsregnskap og årsberetning vil være som følger.

- Kommunedirektør avlegger årsregnskapet innen 22.02.24
- Kommunedirektør utarbeider årsberetning innen 31.03.24
- Revisor avgir revisjonsberetning til kommunestyret innen 15.04.24
- Kontrollutvalget avgir uttalelse om årsregnskap og årsberetning til kommunestyret
- Formannskapet innstiller overfor kommunestyret om godkjenning av årsregnskapet
- Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen skal foreligge når formannskapet behandler årsregnskapet
- Kommunestyret godkjenner årsregnskapet innen 30.06.24

Vurderinger:

Som tidligere nevnt har revisor avgitt en normal revisjonsberetning uten merknader.

Administrasjonen vil være til stede for å presentere årsregnskap/årsberetning, samt svare på spørsmål. Revisor vil også være til stede i møtet for å orientere/svare på spørsmål.

Sekretariatet vil anbefale kontrollutvalget å vedta en standard uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen for 2023.

Forslag til vedtak:

Uttalelse fra kontrollutvalget til kommunestyret:

Kontrollutvalget har behandlet Evje og Hornnes kommunes årsregnskap og årsberetning for 2023 som viser et netto driftsresultat på kr. 16 946 872..

Agder Kommunerevisjon IKS har avgitt normal revisjonsberetning uten merknader.

Basert på revisjonsberetningen har kontrollutvalget ingen spesielle merknader til kommunens årsregnskap og årsberetning for 2023.

Kontrollutvalget er ikke kjent med andre forhold, framkommet i dialog med revisor, som kunne hatt betydning for utvalgets uttalelse.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet og årsberetningen for 2023.

SAK 10/24 INFORMASJON FRA REVISOR

Behandling i utvalget:

Revisor orienterte om pågående arbeid:

- Skal i gang med planlegging av revisjon av 2024 regnskapet.
- Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen, oppholdsbetaling
- ROV, klar til neste møte 19.06.24

Vedtak:

Kontrollutvalget tar informasjonen fra revisor til orientering.

Saksfremstilling:

Saksbehandler: Willy Gill

Bakgrunn for saken:

Det er kontrollutvalgets ansvar å se til at det blir gjennomført revisjon i kommunen.

Revisor orienterer gjennom året om relevante saker og tema. På denne måten holder kontrollutvalget seg informert om det løpende revisjonsarbeidet.

De tema som revisor orienterer om blir protokollført.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen fra revisor til orientering.

REFERATSAKER

Ref. 01/24 Troll Aktiv AS, henvendelse vedr. reguleringsprosess industriområde Syrtveit/Fyri Ice Fish

Konklusjon/oppfølging:

Kommunedirektør bes om å orientere kontrollutvalget på neste møte 19.06.24 om saksgang ved behandling av slike saker, særlig når det gjelder parters adgang til å orientere kommunestyret.

FASTE POSTER

Videre arbeid i kontrollutvalget/Planlegging av neste møte 19.06.24

Publisering av kontrollutvalgets dokumenter på kommunens nettside:

Sekretariatet følger opp mot kommunen for å sikre at dokumentene legges ut.

EVENTUELT

Agder Sekretariat

Kontrollutvalget i Evje og Hornnes kommune

Sak: 12/24

Møtedato: 19.06.24

Saksbehandler: Willy Gill

**SAK 12/24 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING EVJE- OG HORNNES
KOMMUNE 2023 – 2027**

Vedlegg:

Agder kommunerevisjon IKS, Risiko- og vesentlighetsvurdering datert 11.06.24

Bakgrunn for saken:

Risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) for Evje og Hornnes kommune ble bestilt av kontrollutvalget 16. mai 2023. Vurderingen skal danne grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll for inneværende valgperiode. Kommunestyret skal behandle planene etter innstilling fra kontrollutvalget.

ROV for valgperioden 2023 – 2027 ble oversendt sekretariatet 11.06.24.

Vurderinger:

ROV for Evje og Hornnes kommune er et omfattende og grundig dokument som beskriver aktuelle områder/selskaper for forvaltningsrevisjon og aktuelle selskaper for eierskapskontroll. Dokumentet er et svært viktig redskap for kontrollutvalgets arbeid resten av valgperioden, både som grunnlag for planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, men også som grunnlag for orienteringer fra administrasjonen m.m.

Det planlegges ut fra at det i løpet av valgperioden skal gjennomføres to forvaltningsrevisjoner og én eierskapskontroll, i tillegg til selve risiko- og vesentlighetsvurderingen. Forvaltningsrevisjonsprosjekter og eierskapskontroller prioriteres i de respektive planene.

Forvaltningsrevisor vil presentere ROV for kontrollutvalget i møtet.

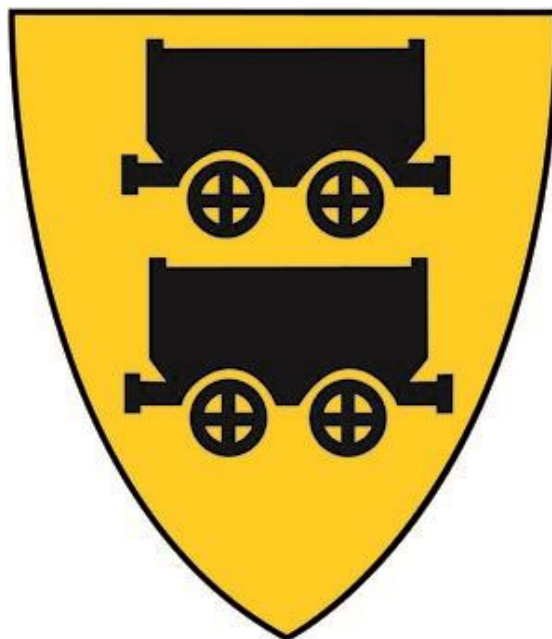
Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Risiko- og vesentlighetsvurderingen (ROV) for Evje og Hornnes kommune for valgperioden 2023 – 2027 til orientering. ROV brukes bl.a. som grunnlag for utvelgelse av prosjekter i planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for inneværende periode.

Risiko- og vesentlighetsvurdering: Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Evje og Hornnes kommune

Valgperioden 2023-2027

Juni 2024

FORORD

Agder Kommunerevisjon IKS har på oppdrag fra kontrollutvalget i Evje og Hornes kommune gjennomført en **risiko- og vesentlighetsvurdering** for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Risiko- og vesentlighetsvurderingen danner grunnlaget for kontrollutvalgets utarbeidelse av **plan for forvaltningsrevisjon** og **plan for eierskapskontroll**.

Kristiansand 11.06.2024

Tor Ole Holbek
Revisjonsdirektør

Anne Wikøren
Forvaltningsrevisor

INNHOLDSFORTEGNELSE

FORORD.....	2
1 INNLEDNING	6
1.1 Kontrollutvalgets bestilling	6
1.2 Hva er forvaltningsrevisjon?	6
1.3 Hva er eierskapskontroll?	7
1.4 Forvaltningsrevisjon i selskap og eierskapskontroll	7
1.5 Plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll	7
1.6 Risiko- og vesentlighetsvurderingen	7
1.7 Sentrale føringer for risiko- og vesentlighetsvurderingen	9
1.7.1 Kommunelovens formålsparagraf	9
1.7.2 FNs bærekraftsmål.....	10
1.8 Informasjonsgrunnlag og metode	11
1.9 Avgrensning og analytiske betraktninger	11
1.10 Tidligere utførte forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller	12
2 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING - FORVALTNINGSREVISJON	13
2.1 Kommunedirektøren	14
Åpenhet og innsyn.....	14
Likestilling, mangfold og inkludering	15
Saksutredning og oppfølging av politiske vedtak	16
Styring og internkontroll: Avvik og avvikshåndtering	17
Varsling	18
Personvern.....	19
Planlegging og styring av investeringsprosjekter	20
Tiltak mot arbeidslovs kriminalitet, svart arbeid og sosial dumping	21
2.1.1 Økonomiavdelingen	23
Bærekraftig økonomistyring.....	23
Offentlige anskaffelser.....	24
Næringsutvikling.....	25
2.1.2 Serviceavdelingen	26
Arkiv og dokumentasjon	26
2.1.3 Personalavdelingen	28
Personalforvaltning: Arbeidskraft og kompetanse.....	28
2.1.4 Kultur	30
Frivilligheten	30
2.1.5 IKT	31
Digitalisering.....	31
2.2 Tjenesteyting, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling	33
2.2.1 Oppvekst	33

Midt-Agder Barnevern	33
Barnevernsreform – tidlig innsats og forebyggende arbeid	33
Barnehage – Spesialpedagogisk hjelp og tidlig innsats	34
Barnehage – Psykososial miljø / trivsel	35
Grunnskole – Psykososial læringsmiljø / trivsel i skolen	37
Grunnskole – Spesialundervisning og oppfølging	38
2.2.2 Pleie og omsorg	40
Hjemmebaserte tjenester – ny eldrereform.....	40
Legemiddelhåndtering i sykehjem	41
2.2.3 Helse og velferd	43
Folkehelse og forebyggende helsearbeid	43
Bekjempelse av barnefattigdom	44
Introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere.....	45
Helsestasjon og skolehelsetjeneste.....	46
Legetjenester	47
Fengselshelsetjenesten.....	48
NAV	50
NAV-tjenester – arbeid og aktivitet for unge voksne	50
2.2.4 Drift og forvaltning	52
Bærekraftig arealplanlegging.....	52
Samfunnssikkerhet og beredskap	53
Byggesaksbehandling	54
Vedlikehold og drift av offentlige bygg	55
Kommunal klimatilpasning.....	56
Drikkevannssikkerhet og kommunal vannforsyning	57
3 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING	–
EIERSKAPSKONTROLL OG FORVALNINGSREVISJON I SELSKAPER	60
3.1 Om kommunalt eierskap.....	60
3.2 Analyse	61
3.2.1 Heleide og deleide aksjeselskap (direkte eller gjennom annet heleid AS) 61	
Evjemoen Næringspark Holding AS	61
Evjemoen Næringspark AS	62
Setpro AS.....	63
Returkraft AS.....	64
3.2.2 Interkommunale selskap (IKS) og samarbeid	65
Konsesjonskraft IKS	65
Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS	66
Setesdal Brannvesen IKS.....	67
110 Agder IKS.....	68
Aust-Agder Museum og Arkiv IKS	69

IKT Agder IKS	70
Etablerersenteret Agder IKS.....	71
OFA IKS.....	71
Setesdal interkommunalt politisk råd IPR	72
Midt-Agder Friluftsråd Kommunalt oppgavefelleskap (KO)	73
3.2.3 Øvrige selskaper	74
4 OPPSUMMERING	75

1 INNLEDNING

1.1 Kontrollutvalgets bestilling

Den 16.05.2023 (møte nr. 02/23) fattet kontrollutvalget i Evje og Hornnes kommune følgende vedtak i Sak 10/23:

Kontrollutvalet ber Agder Kommunerevisjon IKS om å gjennomføre en risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskap, for å kunne identifisere hvilke sektorer og områder hvor det kan være behov for å gjøre forvaltningsrevisjon. Analysen skal danne grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon for valgperioden 2023 – 2027.

Kontrollutvalget ønsker å være en aktiv medspiller underveis i dette arbeidet gjennom å komme med innspill til aktuelle områder som kan bli vurdert for forvaltningsrevisjon.¹

I Sak 11/23 fattet kontrollutvalget følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber Agder Kommunerevisjon IKS om å gjennomføre en risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens eierskap. Analysen skal danne grunnlag for plan for eierskapskontroll for valgperioden 2023 – 2027.

Kontrollutvalget ønsker å være en aktiv medspiller underveis i dette arbeidet.²

Agder Kommunerevisjon IKS har på bakgrunn av vedtakene utarbeidet en risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for valgperioden 2023 – 2027.

1.2 Hva er forvaltningsrevisjon?

Det fremgår av kommuneloven § 23-3 første ledd at

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

En forvaltningsrevisjon har som formål å gi de folkevalgte informasjon om administrasjonens oppfølging og resultat av vedtak foretatt i kommunestyret. En slik undersøkelse virker som en kontrollmekanisme mellom kommunestyret og administrasjonen, samtidig som den har betydning for læring i organisasjonen³.

¹ Møtebok Evje kontrollutvalg, 16.05.2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/rad-og-utvalg/kontrollutvalget/>

² Møtebok Evje kontrollutvalg, 16.05.2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/rad-og-utvalg/kontrollutvalget/>

³ NKRF, *Veileder i forvaltningsrevisjon*, s.16. Hentet fra http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_i_forvaltningsrevisjon_NKRF_2016_04_25.pdf

1.3 Hva er eierskapskontroll?

Av kommuneloven § 23-4 første ledd fremgår det at:

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Eierskapskontroll er en enklere kontrollform enn forvaltningsrevisjon⁴.

1.4 Forvaltningsrevisjon i selskap og eierskapskontroll

Som tidligere nevnt skal kontrollutvalget påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i selskaper der kommunen har eierinteresser, jf. kommuneloven § 23-2 c og d. Dette innebærer at undersøkelser i selskap enten kan utføres som forvaltningsrevisjon eller som eierskapskontroll, men disse kan også gjennomføres i kombinasjon;

- Det føres kontroll med at den som utøver eierinteressene gjør det i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll)
- Deretter ser man nærmere på utvalgte tema ved selskapets virksomhet gjennom forvaltningsrevisjon, for eksempel regeletterlevelse, selvkost eller lignende.

1.5 Plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en **plan for forvaltningsrevisjon** og en **plan for eierskapskontroll**. Disse planene skal vise på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon og hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planene skal vedtas av kommunestyret, men kontrollutvalget kan få delegert myndighet til å gjøre endringer i planene, jf. kommuneloven § § 23-3 og 23-4.

1.6 Risiko- og vesentlighetsvurderingen

Det gis i lovverket ingen nærmere føringer for hva en slik risiko- og vesentlighetsvurdering er, hva den skal inneholde eller hvordan den skal gjennomføres. I prop. 46 L (2017-2018) utdypes det imidlertid hva som menes med begrepet «risiko- og vesentlighetsvurderinger» med hensyn til forvaltningsrevisjon:

Risiko- og vesentlighetsvurderinger innebærer å vurdere på hvilke områder av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, eller i hvilke selskaper, det er risiko for vesentlige avvik, og hvor alvorlige konsekvenser disse avvikene vil kunne få⁵.

⁴ NKRF, RSK002 Standard for eierskapskontroll, Hentet fra:

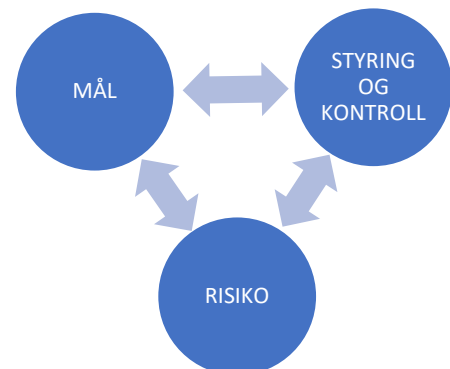
https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/RSK_RevisjonsStandard_Kommune/RSK_002_Standard_for_eierskapskontroll_2_00812.pdf (18.08.2023)

⁵ Prop. 46. L (2017-2018), Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), s. 404. Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/f0964c05be1d4fefb54267e9255bb921/no/pdfs/prp201720180046000dddpdfs.pdf>

NKRF⁶ har videre utarbeidet en veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon. Her fremgår det at risiko må sees i forhold til forventningene om at kommunene skal nå sine målsettinger, ha en effektiv drift og etterleve regelverket.

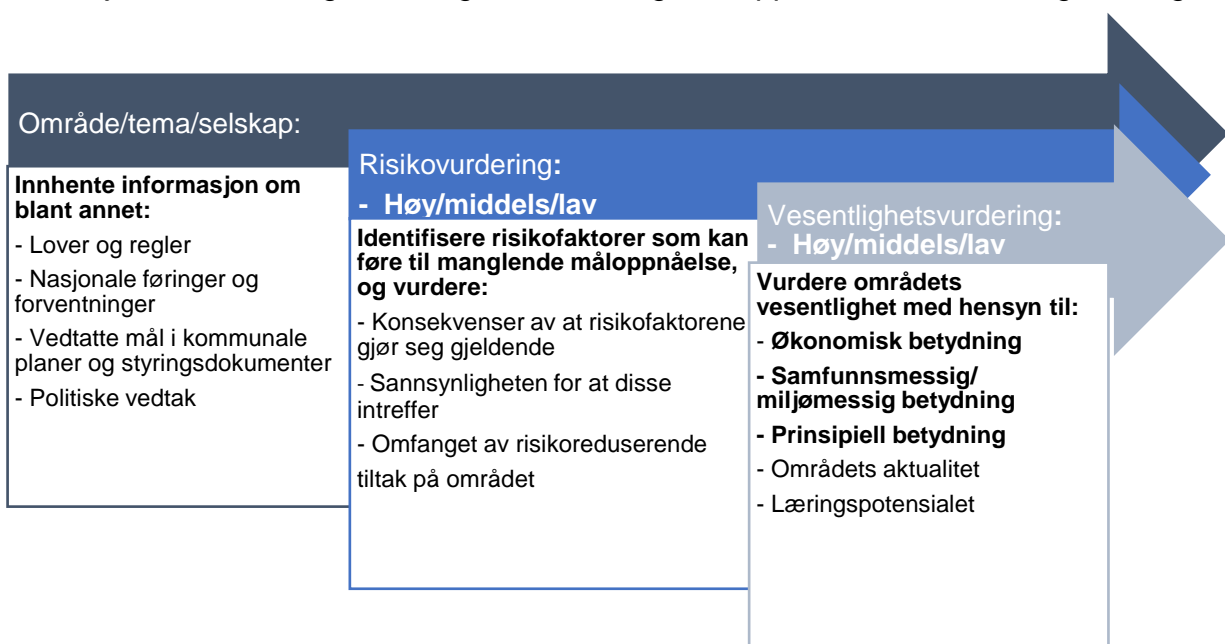
I risikovurderingen skal det foretas en vurdering av hvilke konsekvenser det kan få, dersom de enkelte risikofaktorer inntreffer, og sannsynligheten for at det vil skje. Når man har identifisert og vurdert de ulike risikofaktorene, og kjenner hvilke risikoreduserende styrings- og kontrolltiltak som er iverksatt, må det foretas en vurdering av hvor vesentlig de ulike risikofaktorene er i forhold til virksomhetens målsettinger⁷.

Generell risikomodel - hentet fra NKRF - Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering

Kommunens virksomhet er omfattende, og vesentlighet kan derfor vurderes ut ifra ulike perspektiver; for eksempel om området eller selskapet er av stor økonomisk betydning, av samfunnsmessig/miljømessig betydning eller av mer prinsipiell betydning. I vurderingen av om området er av prinsipiell betydning, ser vi for eksempel på demokratihensyn, offentlighet i forvaltningen, rettsikkerhet, likebehandling, konsekvenser for enkeltindivider/brukere mv⁸.

Revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering kan oppsummeres med følgende figur:

Som vist i figuren over identifiseres grader av risiko og vesentlighet. Vi angir risiko og vesentlighet som lav (**L**), middels (**M**) eller høy (**H**), eller som en kombinasjon av disse

⁶ NKRF er en faglig interesseorganisasjon og et kompetanseorgan for kontroll og revisjon av kommunal/offentlig virksomhet.

⁷ NKRF, *Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering*, s.14. Hentet fra https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/ROV-veileder_oppdateret-fastsatt_av-styret_3.12.2019.pdf

⁸ Riksrevisjonen, *Faglige retningslinjer for forvaltningsrevisjon*, hentet fra <https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/om-riksrevisjonen/faglige-retningslinjer-for-forvaltningsrevisjon.pdf>

- lav til middels (**L/M**) og middels til høy (**M/H**). Den samlede risiko- og vesentlighetsvurderingen (**RoV**) angir hvor aktuelt revisjonen vurderer det er å foreta forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll innenfor det aktuelle området eller selskapet.

1.7 Sentrale føringer for risiko- og vesentlighetsvurderingen

Revisjonen vil i dette delkapittelet se nærmere på noen sentrale føringer for risiko- og vesentlighetsvurderingen. Kapittelet vil gå nærmere inn på kommunelovens formålsparagraf og FNs bærekraftsmål. Revisjonen vurderer disse til å være førende for kommunens arbeid.

1.7.1 Kommunelovens formålsparagraf

Av kommunelovens §1-1 fremgår det følgende om lovens formål:

Formålet med loven er å fremme det kommunale og fylkeskommunale selvstyret og legge nødvendige rammer for det. Loven skal legge til rette for det lokale folkestyret og et sterkt representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse.

Loven skal legge til rette for at kommuner og fylkeskommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne. Loven skal også legge til rette for kommunens og fylkeskommunens utøvelse av offentlig myndighet. Videre skal loven bidra til at kommuner og fylkeskommuner er effektive, tillitsskapende og bærekraftige.

Med utgangspunkt i kommunelovens formålsparagraf, kan det ifølge NKRFs veileder⁹ være aktuelt å vurdere risiko og vesentlighet ut fra sju perspektiver:

- 1 Fungerer det lokale folkestyret som forutsatt i kommuneloven?
 - Risiko- og vesentlighetsvurderingen vil her for eksempel være knyttet til i hvor stor grad administrasjonen realiserer vedtak fattet av kommunestyret.
- 2 Produserer kommunen de tjenestene innbyggerne har krav på?
 - Risiko- og vesentlighetsvurderingen vil her være knyttet til om kommunens tjenestetilbud er forsvarlig og innenfor lovkravene.
- 3 Driver kommunen samfunnsutvikling til beste for innbyggerne?
 - Her vil revisjonen for eksempel se på om kommunens planverk bygger på et riktig kunnskapsgrunnlag og hvorvidt innbyggerne blir involvert i planarbeidet.
- 4 Utøver kommunen sin myndighet forsvarlig og i samsvar med loven?
 - Risiko- og vesentlighetsvurderingen kan her være knyttet til om kommunen følger saksbehandlingsregler og har en forsvarlig saksgang.

⁹ NKRFs Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering, hentet fra: <https://www.nkrf.no/nyheter/2019/12/19/oppdaterert-veileder-i-risiko-og-vesentlighetsvurdering> (07.02.2023)

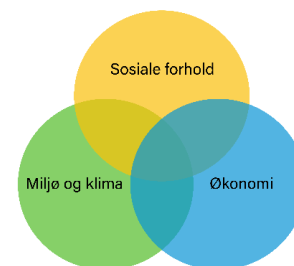
- 5 Driver kommunen effektivt?
 - Her ser man på bruken av midler i forhold til best mulig måloppnåelse.
- 6 Er kommunen tillitsskapende?
 - Risiko- og vesentlighetsvurderingen vil her være knyttet opp mot tiltak og systemer i kommunen for å sikre en høy etisk standard, for ansatte og folkevalgte.
- 7 Er kommunens drift bærekraftig?
 - Fokuset vil være i hvilken grad kommunen har et framtidig utviklingsperspektiv. Beredskap i forhold til globale megatrender vil stå sentralt. Globale megatrender er knyttet til klimaendringer, demografiske endringer, globalisering, urbanisering og digitalisering.

1.7.2 FNs bærekraftsmål

Kommunene skal i henhold til kommunelovens formålsparagraf være bærekraftige.

Ifølge FN er bærekraftig utvikling; «*En utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov*»¹⁰.

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030¹¹.

Målene ble laget gjennom innspill fra land over hele verden, og består av 17 mål og 169 delmål.

Bærekraftsmålene gjelder for alle land i verden. Målene har betydning for norsk politikk – både på kommunalt og nasjonalt nivå¹².

FNs bærekraftsmål er førende for arbeidet i norske kommuner. Regionplan Agder 2030¹³ har som hovedmål å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030¹⁴.

¹⁰ FN-sambander, Bærekraftig utvikling, hentet fra: <https://www.fn.no/tema/fattigdom/baerekraftig-utvikling> (09.08.2023)

¹¹ FN-sambandet, FNs bærekraftsmål, hentet fra: <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal> (09.08.2023)

¹² FN-sambandet, FNs bærekraftsmål, hentet fra: <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal> (09.08.2023)

¹³ Regionplan Agder 2030 er et overordnet strategisk styringsdokument for utviklingen av hele Agder. Den ble vedtatt i 2019 og beskriver de viktigste utfordringene og mulighetene for landsdelen, et ønsket fremtidsbilde for 2030, og hva som skal til for å nå konkrete mål. Planen er grunnlaget for politikktutforming i Agder.

¹⁴ Regionplan Agder 2030, hentet fra: <https://agderfk.no/vare-tjenester/regionplan-agder-2030/hva-er-regionplan-agder-2030/> (12.06.2023)

1.8 Informasjonsgrunnlag og metode

Risiko- og vesentlighetsvurderingen bygger på informasjon om den enkelte kommune og kommunens selskap. I analysen har vi benyttet oss av følgende informasjon;

Informasjon fra kommunen

- Økonomiplan, årsrapporter, kommuneplan og andre relevante styringsdokumenter
- Dokumentbiblioteket i Compilo (kommunens internkontrollsystem)
- Kommunens hjemmeside
- Politiske saksdokumenter
- Informasjon om selskaper der kommunen har eierinteresser
- Innspill fra kommunen i møte med kommunedirektør (mai 2024)
- Analysen ble sendt på høring til kommunen 03.06.2024, hvor kommunen fikk anledning til å komme med ytterligere innspill

Informasjon fra eksterne kilder

- Relevant regelverk og nasjonale føringer
- Statistikk og informasjon hentet fra Agdertall.no
- Offentlig statistikk, hentet fra bla KOSTRA, SSB, UngData mv.
- Tilsynsrapporter fra andre tilsynsetater, eks Statsforvalteren, arbeidstilsynet, arkivverket mv.
- Medieoppslag

Kontrollutvalgets, sekretariatets og revisors informasjon

- Innspill fra kontrollutvalget
- Revisjonens kjennskap til kommunen gjennom løpende revisjon, tidligere forvaltningsrevisjonsprosjekter og eierskapskontroller samt risiko- og vesentlighetsvurderingen fra forrige periode.

1.9 Avgrensning og analytiske betraktninger

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er gjort på et overordnet nivå, og analysen har ikke som formål å beskrive alle forhold ved kommunen og kommunens selskaper. Omfanget er begrenset ut ifra hva som er formålet med analysen; å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, jf. kommuneloven §§ 23-3 og 23-4.

Noen vurderinger er gjort overordnet for hele kommuneorganisasjonen, mens andre vurderinger retter seg mot de ulike sektorene og tjenesteområdene. Det er imidlertid viktig å påpeke at analysen ikke har som hensikt å måle de ulike områdene/tjenestene opp mot hverandre. En vurdering av hva som er viktigst av for eksempel skole, eldreomsorg, vann og avløp, kultur mv., faller utenfor denne analysens formål.

Det er ellers verdt å merke seg at risiko- og vesentlighetsvurderingen gir et «øyeblikksbilde», det vil si at nye utfordringer og risikoer i kommunen kan oppstå underveis i planperioden.

1.10 Tidligere utførte forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller

De to seneste valgperiodene er det gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller / eierskapskontroller i Iveland kommune:

Alle rapporter som er gjennomført av oss er lagt ut på vår hjemmeside: <https://agderkomrev.no/rapporter/>

Forvaltningsrevisjon:

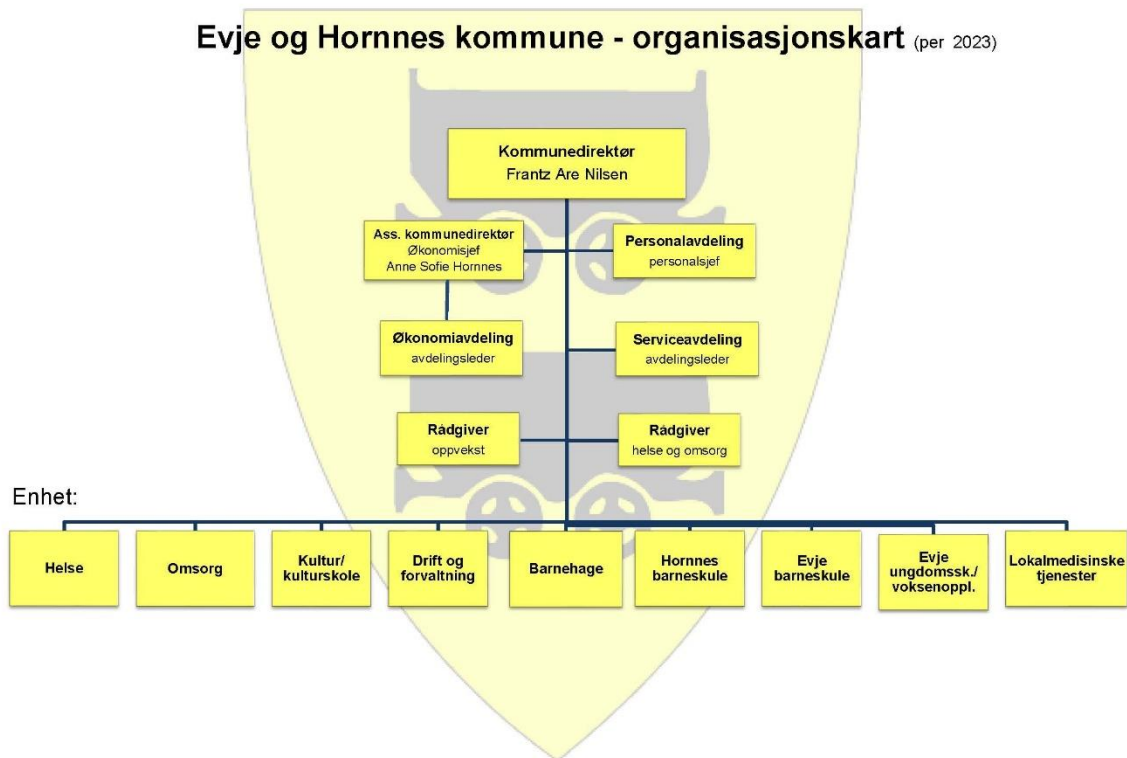
- 2018: Byggesaksbehandling i Evje og Hornnes kommune
- 2019: Midt-Agder Barneverntjeneste
- 2020: Risiko- og vesentlighetsvurdering Evje og Hornnes kommune
- 2021: Pleie- og omsorgstjenester i og utenfor institusjon
- 2023: Barn i lavinntektsfamilier i Evje og Hornnes kommune

Selskapskontroll:

- 2018: Selskapskontroll av Setesdal Brannvesen IKS
- 2019: Konesjonskraft IKS (Aust-Agder Revisjon IKS)
- 2023: Selskapskontroll av Setesdal miljø og gjenvinning

2 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING - FORVALTNINGSREVISJON

Analysen er strukturert med utgangspunkt i kommunens egen organisering:

Kommunen er organisert i en flat struktur med ni enheter med hver sin enhetsleder. Kommunedirektøren har en ledergruppe som i tillegg til kommunedirektøren består av økonomisjef, personalsjef, avdelingsleder serviceavdelingen, rådgiver oppvekst og rådgiver helse og omsorg¹⁵.

¹⁵ Evje og Hornnes kommune organisering, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/om-kommunen/kommunens-organisasjonskart/> (31.12.2023)

2.1 Kommunedirektøren

Tilknyttet kommunens sentrale administrasjon er kommunedirektøren sammen med økonomisjef som også er assisterende kommunedirektør, økonomiavdelingen personalsjef, serviceavdelingen, rådgiver oppvekst og rådgiver helse og omsorg.

Kommunedirektøren har det overordna ansvaret i kommunen. Revisjonene vil videre se på noen overordna områder som går inn under kommunedirektørens ansvarsområde. Områder som faller inn under økonomi, personal, service, rådgiver oppvekst og rådgiver helse og omsorg vil bli behandlet i egne underkapitler.

Åpenhet og innsyn (RoV = M/H)

Åpenhet og innsyn er en av de viktigste forutsetningene for et velfungerende demokrati. Offentlighetsloven, med tilhørende forskrift og kommunelovens regler om møteoffentlighet krever at kommunens virksomhet er åpen og transparent. Kommunen skal også sikre at omverden får mulighet til å etterprøve hvordan kommunen drives og hvordan de enkelte beslutninger tas. Muligheten for at regelverk, målsettinger og forventninger om åpenhet / offentlighet ikke etterlevs kan henge sammen med følgende risikofaktorer:

Mulige risikofaktorer:

- Manglende fokus i kommunens planverk og politikk
- Den etiske holdningen og manglende fokus på meroffentlighet i kommunen
- Få eller manglende retningslinjer, rutiner og frister for regeletterlevelse
- Regelverkets kompleksitet og feil praktisering av regelverk
- Manglende tid og ressurser
- Stort antall forespørsler om innsyn fra befolkningen / media
- Manglende infrastruktur og teknologi
- Uformell holdning til møtevirksomhet
- Uklarhet rundt når et møte kan være unntatt offentligheten

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at flere av de overnevnte risikofaktorene kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Som et risikoreduserende tiltak har kommunen sin kommuneplan, samfunnsdelen (2018-2029)¹⁶ valgt verdien åpenhet. Det fremkommer i samfunnsdelen at planen er utarbeidet med medvirkning fra innbyggere, lag, organisasjoner og næringsliv.

På kommunens hjemmeside er innsynsmodulen, Elements cloud, tilgjengelig for å lese saksdokumenter til møter i kommunestyret, formannskapet, leveårsutvalget, planutvalget, valgstyret, vilt- og fiskenemnd, eldrerådet, råd for mennesker med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet. Man kan også søke digitalt om innsynsbegjæring i ulike dokumenter fra postlisten. Postlisten er også tilgjengelig i innsynsmodulen. Postlisten viser inngående og utgående noe bakover i tid. Kommunestyremøter blir streamet live (kun lyd) og lydopptak fra møtet legges ut på kommunens nettsider i etterkant av møtene.

¹⁶ Evje og Hornnes kommune, Kommuneplan, samfunnsdel 2018-2029, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/vare-tjenester/planbygg-og-eiendom/planer/kommuneplan-planer-og-styringsdokument/kommuneplan/> (18.12.2023)

Revisjonen ser at åpenhet utover valgt verdi i kommuneplanens samfunnsdel utelir fra andre plandokumenter. Revisjonen finner ikke noe konkret strategi knyttet til åpenhet eller kommunikasjon i det offentlige rom. Revisjonen finner at kommunen aktivt bruker Facebook, og informerer om alt fra ledige stillinger til arrangementer i kommunen. Det er kommunens serviceavdeling som på vegne av kommunedirektøren drifter kommunens Facebook side. Det ligger tydelige retningslinjer for etablering og drift av kommunale kontoer i sosiale medier i kommunens kvalitetssikringssystem, Compilo.

Evje og Hornnes kommune kom på en delt 12.plass i Agder i *Åpenhetsbarometeret*¹⁷, med 18,5 av 26 mulige poeng.

Konsekvensene av at overnevnte risikofaktorer gjør seg gjeldende kan innebære brudd på grunnleggende rettssikkerhetshensyn, manglende mulighet for kontroll med den offentlige forvaltningen og borgernes mulighet for deltakelse i offentlig debatt og demokrati. Kommunens arbeid med åpenhet og innsyn er et grunnleggende tema i all kommunal virksomhet, og derfor er feltet av høy vesentlighet. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet for området som M/H.

Likestilling, mangfold og inkludering (RoV = M)

Likestilling, mangfold og inkludering er sentrale demokratiske rettigheter. Disse rettighetene reguleres i Norge av lov om likestilling og forbud mot diskriminering. Likestilling defineres bredt som likeverd, like muligheter og like rettigheter. Det fremheves i loven at likestilling forutsetter tilgjengelighet og tilrettelegging. Kommunen skal aktivt fremme likestilling, motvirke diskriminering og legge til rette for mangfold. Loven legger spesielt vekt på kvinner og minoriteter, men er også gjeldende for andre, som for eksempel eldre eller mennesker med funksjonshemninger. Loven gjelder på alle samfunnsområder.

Mulige risikofaktorer:

- Holdninger i samfunnet
- Manglende kunnskap
- Manglende fokus i politikk og forvaltning
- Mangelfullt kunnskapsgrunnlag
- Mangelfull tilrettelegging / feilslåtte tiltak
- Likestillingsarbeidet er fraværende
- Mangler på planverk og retningslinjer

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at overnevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Risikofaktorene henger nøye sammen med hvordan området følges opp av kommunen. I årsberetningen fra 2022¹⁸ kan vi lese at kommunens mål er å oppnå kjønnsbalanse i ledelsen og utjevne kjønnsforskjeller på enhetene. Aktiviteten for å nå målet er en rekrutteringssatsing på underrepresentert kjønn. Dette er spesielt i fokus i rekruttering til ledelse, administrasjon og undervisningssektoren.

¹⁷ Pressens offentlighetsutvalg og Kommunal Rapport: *Innsyn i norske kommuner: Åpenhetsbarometeret 2023*, hentet fra: <https://www.fkt.no/fagtema/kontrollutvalg/apenhetsbarometeret-2023/> (19.04.2024)

¹⁸ Evje og Hornnes kommune, Årsberetning 2022, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

Rekrutteringsprosesser gir mulighet for å stimulere underrepresentert kjønn til å søke, og det gis en mulighet til å utøve positiv særbehandling for å fremme likestilling. Kommunen deltar også i det nasjonale prosjektet Menn i helse¹⁹ som har til hensikt å øke andelen menn inn i den sektoren. Kommunen rapporterer at aktivitetene ikke har medført vesentlig ønskede resultater.

Kommunen bosetter flykninger og har hatt en økende innvandrerbefolkning. Ifølge tall fra IMDI²⁰ står rett over 50% av innvandrerne i kommunen utenfor arbeidslivet. Det å stå utenfor arbeidslivet øker risikoen for fattigdom og spesielt for barn i husholdninger uten yrkestilknytning, og kan være med på å hindre integrering av både barn og voksne²¹. Inkludering av denne gruppa i arbeidslivet er dermed av høy vesentlighet for kommunen.

Som risikoreduserende tiltak har kommunen en egen plan for integrering²² og kommunen har ulike råd for å sikre underrepresenterte grupper politisk innflytelse. For eksempel råd for mennesker med funksjonsnedsettelse, ungdomsråd og elderråd²³.

Konsekvensene av overnevnte risikofaktorer kan komme i form av utenforskap og demokratisk underskudd, men også være tilknyttet psykososiale forhold og enkeltindividers helse, herunder kostnader tilknyttet dette for kommunen. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet på området til M.

Saksutredning og oppfølging av politiske vedtak (RoV = M)

Kommunedirektøren har ansvar for at saker som legges frem for folkevalgte organer er forsvarlig utredet og at vedtak som fattes blir iverksatt uten ubegrunnet opphold, jf. kommuneloven §13-1. Forvaltningslovens kapittel 2, om habilitet, er også relevant i denne sammenhengen.

Mulige risikofaktorer:

- Mangelfullt eller manglende reglement for saksbehandling
- Kommunens kompetanse i aktuelle saker
- Mangelfull utredning av saker
- Manglende tid / ressurser
- Det utføres ikke habilitetsvurderinger

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at overnevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Som risikoreduserende tiltak har kommunen delt reglement for saksbehandling av politiske saker²⁴ på kommunens hjemmeside. Reglementet skal

¹⁹ Helsedirektoratet, Menn i helse, hentet fra: <https://www.helsedirektoratet.no/tema/kompetanseloft-2025/menn-i-helse> (13.11.2023)

²⁰ Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Statistikk og nøkkeltall, Evje og Hornnes kommune, hentet fra: <https://www.imdi.no/om-integrering-i-norge/statistikk/K4219/arbeid-og-levekar> (14.11.2023)

²¹ Bufdir, Fattigdom – veiler for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom, hentet fra https://bufdir.no/fagstotte/produkter/fattigdom_veileder_for_tverrsektorielt_arbeid_for_barn_som_lever_i_fattigdom/ (14.11.2023)

²² Evje og Hornnes kommune, Plan for integrering 2020-2024, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/plandokumenter/> (18.12.2023)

²³ Evje og Hornnes kommune, Råd og utvalg, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/rad-og-utvalg/> (18.12.2023)

²⁴ Evje og Hornnes kommune, Reglement for saksbehandling av politiske saker, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/reglementer/> (18.12.2023)

ivareta kvalitetssikring og sikre at saker som legges frem for politisk behandling er forsvarlig utredet, innehar tilstrekkelig involvering og medvirkning og påse god saksflyt. I møtereglement for kommunestyret fremgår også reglene for hvordan inhabilitet skal behandles av kommunestyret.

I kommunens kvalitetssikringssystem, Compilo, ligger det rutiner for behandling av landbrukssaker hvor saksbehandler er inhabil.

I Evje og Hornnes kommune er presset på antall saker ikke veldig høyt, men kommunen har en relativ liten administrasjon og potensielt begrensede ressurser (som for eksempel bemanning og spesialkompetanse) til å følge opp. Vi ser at det kan være et høyt antall saker på enkelte møter, men at antallet saker generelt er mindre enn i større kommuner. Kommunen opplyser revisjonen om at det er god kommunikasjon mellom administrasjon og politikk, dermed holdes antallet saker på et forsvarlig nivå.

Dersom saker ikke er forsvarlig utredet, kan dette medføre risiko for uforutsette kostnader, feil vedtak og / eller andre negative ringvirkninger. Det vil kunne medføre negativt omdømme for kommunen, og bidra til at innbyggerne ikke opplever tillit til kommunen. Prinsippet om forsvarlig saksbehandling er avgjørende for demokrati, styring, effektiv forvaltning og rettssikkerhet. Sakene må være så godt opplyst at politikerne kan ta informerte valg i samsvar med sitt politiske ståsted. Området er derfor av høy vesentlighet for kommunen. Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet på området til å være M.

Styring og internkontroll: Avvik og avvikshåndtering (RoV = M/H)

Etter kommunelovens § 25-1 er kommunen pålagt å ha internkontroll som skal sikre at lover og forskrifter følges i all administrativ virksomhet. Det er kommunedirektøren som er ansvarlig for internkontrollen. Det fremgår også av loven at kommunen må ha et system for å avdekke avvik og følge opp avvik og risiko for avvik. Interkontrollen skal være systematisk og tilpasset virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Kommunedirektøren skal rapportere om internkontroll til kommunestyret minst en gang i året, jf. kommunelovens § 25-2.

Mulige risikofaktorer:

- Mangelfulle rutiner og retningslinjer
- Mangelfull implementering av systemer
- Manglende kompetanse om internkontroll
- Rutiner, lover og retningslinjer er ikke tilstrekkelig kjent i organisasjonen
- Avviksrapportering / avvikshåndtering uteblir
- Avvik blir ikke rapportert til politisk nivå
- Manglende ressurser og relativt liten administrasjon

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at overnevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Det fremgår av årsberetningene fra 2019-2023²⁵ at kommunen har kvalitetssikringssystemet Compilo for internkontroll. Kommunen skriver i

²⁵ Evje og Hornnes kommune, Årsberetninger, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

beretningene at systemet er godt implementert i organisasjonen, men at det må jobbes med kontinuerlig for å sikre at de ansatte bruker det aktivt. Alle ansatte har tilgang til systemet. Systemet skal være oppdatert med organisasjonens rutiner, systemer og reglementer. Revisjonen finner rutiner for å melde avvik og håndtering av avvik i systemet. Ansatte er oppfordret til å melde avvikene i Compilo, men papirskjema er også tilgjengelig. Knappen for å melde avvik er godt synlig med en gang man logger på Compilo. Revisjonen vurderer dette til å være risikoreducerende tiltak.

Avviksstatistikken i Compilo viser at det var meldt 716 avvik i 2022 og 843 avvik i 2023. Halvparten av avvikene hadde lav alvorlighetsgrad og et fåtall av avvikene hadde høy alvorlighetsgrad. Helse og omsorg melder flest avvik. Helse og omsorg melder avvik i journalsystemet Profil, før de overføres til Compilo. Flertallet av avvikene er blitt lukket innenfor en uke. Et velfungerende internkontrollsystem i kommunen avhenger blant annet av om rutiner utarbeides, vedlikeholdes, kontrolleres og følges opp. Compilo har egne funksjoner for å sikre dette.

Kommunen opplyser om varierende kultur for å melde avvik og antar derfor at antallet avvik som meldes er lavere enn ønsket. Videre opplyses det om at det jobbes med å bedre kulturen for å få til den forbedringen som meldte avvik kan føre til.

Mangelfull internkontroll kan føre til at lover og regler ikke følges, samt mangelfull måloppnåelse. Internkontroll er et grunnleggende prinsipp for forsvarlig styring og tillitsskapende forvaltning i kommunen og er derfor et område med generelt høy vesentlighet. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet på området som M/H.

Varsling (RoV = M/H)

Kapittel 2A i arbeidsmiljøloven gir arbeidstakere rett til å varsle om kritikkverdige forhold i arbeidsgivers virksomhet, herunder kommunen. Formålet med kapittelet er å legge til rette for at flere varsler. Arbeidsgiver er pålagt en aktivitets- og omsorgsplikt når det fremsettes er varsel. Arbeidstaker har rett, og til dels plikt, til å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen, og de skal ha muligheten til å gjøre dette. Kommunen har plikt til å ha rutiner for intern varsling. Et godt ytringsklima på arbeidsplassen innebærer at ansatte har mulighet til å si fra og ytre seg kritisk uten å risikere noen form for straff eller negative reaksjoner.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende eller eldre etiske retningslinjer
- Etiske retningslinjer er ikke godt nok kjent / implementert i organisasjonen
- Mangelfull opplæring i etikk
- Manglende eller eldre rutiner for varsling
- Varslingsrutiner er ikke kjent i organisasjonen
- Vanskelig / dårlig ytringsklima
- Manglende oppfølging av varsler

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Dersom varslingssystemet ikke fungerer som forutsatt eller at ansatte ikke føler det er trygt å varsle, er det stor risiko for av kritikkverdige forhold vedvarer i organisasjonen. Dette vil igjen kunne medføre dårligere kvalitet i tjenestene, ha økonomiske konsekvenser, bidra til misnøye i organisasjonen samt kunne gå ut over de ansattes

psykiske / fysiske helse. Videre vil dette kunne svekke kommunens omdømme og tilliten både ansatte og innbyggere har til kommunen.

Compilo er kommunens overordnede internkontrollsystem og det foretrukne systemet for varsling av kritikkverdige forhold. Kommunen vektlegger videre at man også kan varsle på andre måter. Arbeidstilsynet, bedriftshelsetjenesten, fagforeninger, verneombud / hovedverneombud, direkte kontakt med leder samt brev/e-post til politikere ansees som mulige varslingskanaler. Rutiner for varsling og håndtering av varsling er lagt ut i systemet og vedtatt i 2017. Ifølge kommune revideres varslingsrutinene årlig (siste gjennomgang i juni 2023). Det fremkommer av disse at kommunens varslingsgruppe består av kommunedirektøren, personalsjef / HMS-ansvarlig og hovedverneombudet. Det har ikke nylig vært noen varslings saker i kommunen.

Kommunen opplever at en relativt flat organisasjon bidrar til god dialog, fremfor varsling. Kommunen opplever også at dens størrelse bidrar til gjennomsiktighet, slik at hendelser som det burde vært varslet om hadde blitt synlig uavhengig om det ble framstilt et varsel eller ikke.

Revisjonen vurderer det som sannsynlig at overnevnte risikofaktorer kan inntreffe, selv om kommunen har iverksatt viktige risikoreduserende tiltak. I verste fall kan manglende etikk og dårlig klima / systemer for varsling medføre at kritikkverdige forhold vedvarer, og man vil ikke kunne ta tak i utfordringer på et tidlig tidspunkt²⁶. Områdets vesentlighet må derfor ansees som høy. Revisjonen vurderer at samlet risiko og vesentlighet for området er M/H.

Personvern (RoV = H)

Personvern handler om retten til privatliv i tilknytning til behandling (innsamling og bruk) av personopplysninger. Lov om behandling av personopplysninger regulerer offentlige virksomheters behandling av personopplysninger. Loven består av nasjonale regler og EUs personvernforordning (General Data Protection Regulation – GDPR). Alle som behandler personopplysninger, må opptre i samsvar med personvernprinsippene som fremgår av GDPR. Kommunene må dokumentere at personopplysninger behandles i tråd med personvernprinsippet. Personvern er tett knyttet opp mot informasjonssikkerhet. Informasjonssikkerhet handler om å sikre at opplysninger behandles med konfidensialitet (informasjonen blir ikke kjent for uvedkommende), integritet (informasjonen blir ikke endret av uvedkommende) og tilgjengelighet (informasjonen er tilgjengelig for dem som trenger den). Dette krever egnede tiltak, både tekniske og organisatoriske.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende rutiner
- Komplisert og omfattende regelverk
- Nytt regelverk
- Mangelfull internkontroll og avvikshåndtering
- Manglende kompetanse og tekniske løsninger
- Manglende fokus

²⁶ Arbeidstilsynet, Varsling. Hentet fra: <https://www.arbeidstilsynet.no/tema/varsling/> (29.09.2023)

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at flere av de overnevnte risikofaktorene kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Som risikoreduserende tiltak har kommunen utarbeidet sin egen personvernerklæring og oppnevnt et eget personvernombud. Kommunene er også tilknyttet samarbeider hvor kommunen deler personvernombud med vertskommunen. Informasjonen om personvern er tilgjengelig på kommunens hjemmeside²⁷. Du kan også finne personvernerklæringer i den avdelingen / seksjonen du ønsker. I Compilo, kommunens kvalitetssikringssystem, kan ansatte finne rutiner for hvordan de skal behandle forespørsler om innsyn og kommunens databehandler avtaler er tilgjengelig for ansatte.

I kommunens årsmelding fra 2022 står det at personvern og personvernforordningen er et område med risiko for å «feile»²⁸. Kommunen har dermed gitt tilbud til alle sine ansatte og politikere om å gjennomføre korte og relevante kurs i informasjonssikkerhet. Området er dermed av høy vesentlighet i kommunen, selv om de opplever det som et krevende område.

Revisjonen vurderer at kommunen har høyt fokus på området og har iverksatt flere gode og relevante tiltak for å forhindre at ovennevnte risikofaktorer inntreffer. Effektivt personvern er av høy vesentlighet for kommunens tillit, dens innbyggere og ansatte. Uvedkommende må ikke få tilgang til personopplysninger de ikke skal ha. Et ubevisst forhold til behandling av personopplysninger kan påvirke kommunens omdømme. Regelverket har særskilt relevans på helseområdet, men gjelder all behandling av personopplysninger. Revisjonen vurderer slik at samlet risiko og vesentlighet for området som H.

Planlegging og styring av investeringsprosjekter (RoV = M)

Det finnes et begrenset lovverk for kommuners styring og kontroll med egne investeringsprosjekter. Kommuneloven har bestemmelser om årsbudsjettets bindende virkning for underordnede organer. Kommunedirektøren skal rutinemessig rapportere til kommunestyret om utviklingen i inntekter og utgifter. Hvis utviklingen viser vesentlige avvik fra budsjett skal kommunedirektøren forslå endringer, jf. kommunelovens § 14-5. Kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen, jf. kommunelovens kapittel 25.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende internkontroll
- Manglende rutiner og retningslinjer
- Manglende kompetanse eller ressurser
- Uklare ansvarsforhold
- Mangelfull rapportering til politisk organ
- Komplisert fagfelt
- Mangelfull kostnadskontroll

²⁷ Evje og Hornnes kommune, Personvern og informasjonskapsler, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/om-kommunen/personvern-og-informasjonskapsler/personvernerklaringer/> (18.12.2023)

²⁸ Evje og Hornnes kommune, Årsberetning 2022, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Overnevnte risikofaktorer henger hovedsakelig sammen med hvordan kommunen følger opp området. Evje og Hornnes kommune har i kommende økonomiplanperiode (2023-2026)²⁹ planer om ulike investeringer, som for eksempel et biologisk trinn på Fennefoss renseanlegg, nødstrøm / elektrokjeler kommunehuset og utbygging av brannstasjonen. Kommunens økonomireglement³⁰ regulerer forhold tilknyttet investeringsprosjekter, herunder krav til behovsutredning, politiske vedtak, oppfølging, myndighetsfordeling, organisering og finansiering.

Det fremkommer også av økonomiplanen (2023-2026) at det er viktig for kommunen å holde investeringsnivået lavt for å kunne få ned gjeldbyrden framover. Det betyr ikke at det ikke er behov for å gjøre investeringer fremover, men at det er av høy vesentlighet i kommunen at investeringene er kostnadseffektive og nødvendige. Kommunens økonomireglement og innkjøpsreglement³¹ gir videre føringer for gjennomføring av offentlige anskaffelser og investeringsprosjekter. Kommunen opplever at rutinefungerer, det er flere som er involvert i investeringsprosjektene og prosjektene preges av god økonomistyring.

Konsekvensene av at risikofaktorene inntreffer kan være forsinkelser, at vedtatte budsjetter overskrides, og at kommunens ressurser ikke forvaltes på best mulig måte. Dette vil igjen kunne påvirke kommunens tjenestetilbud og innbyggernes tillit til forvaltningen. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet for området til å være M.

Tiltak mot arbeidslivskriminalitet, svart arbeid og sosial dumping (RoV = M)

I regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet (2021)³² trekkes det fram viktigheten av å bekjempe denne for å opprettholde verdiskapingen i landet og dermed også sikre velferden. Arbeidslivskriminalitet er handlinger som bryter med norske lover om lønns- og arbeidsforhold, trygde, skatter og avgifter. Slik kriminalitet er gjerne utført organisert og den kan innebære utnyttelse av arbeidstakere. Denne typen kriminalitet undergraver også samfunnsstrukturen. Sosial dumping og arbeidslivskriminalitet er delvis overlappende. Arbeidslivskriminalitet handler om straffbare forhold, mens sosial dumping ikke nødvendigvis gjør det. Sosial dumping og useriøse arbeidsforhold sammenfaller ofte. Det er forventning om at kommunen følger opp området.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende kunnskap/kjennskap til regelverket
- Manglende fokus i kommunen
- Utilstrekkelig samarbeid med partene i arbeidslivet
- Lite samhandling med andre offentlige myndigheter

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Sannsynligheten for at risikofaktorene inntreffer henger hovedsakelig sammen med hvordan kommunen følger opp området, men også kommunens størrelse, omfang av

²⁹ Evje og Hornnes kommune, kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan 2023-2026, og årsbudsjett 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

³⁰ Evje og Hornnes kommune, Økonomireglement, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/reglementer/> (18.12.2023)

³¹ Evje og Hornnes kommune, Innkjøpsreglement, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/reglementer/> (18.12.2023)

³² Regjeringens Strategi mot arbeidslivskriminalitet (2021-), hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/strategi-mot-arbeidslivskriminalitet-2021/id2831867/?ch=1> (13.02.2023)

prosjekter mv. Arbeidet med å forebygge arbeidslivskriminalitet og sosial dumping har ikke fått fokus i Evje og Hornnes økonomiplan, kommuneplan eller årsmeldingene av 2021, 2022 og 2023³³.

I 2020 hadde kommunestyret en sak om seriøsitetsbestemmelser for kommunens anskaffelser ved større anbud ute på høring, jf. PS 12/20. I mai 2020 vedtok kommunestyret 10 strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommuner og fylkeskommuner utarbeidet av Samarbeid mot svart økonomi (LO, NHO, KS, YS, Unio og Skatteetaten) samt anbefalte seriøsitetskrav i bygg- og anleggskontrakter utarbeidet av Difi, BNL, Fellesforbundet og KS. Det ble også vedtatt at de til enhver tid oppdaterte versjoner av disse dokumentene skal gjelde for kommunen, jf. PS 36/20³⁴.

Kommunen skriver i årsmeldingene fra 2021 og 2022 at de har et eget innkjøpsreglement³⁵ og er medlem i OFA (offentlige fellesinnkjøp på Agder). Kommunen skriver videre at gjennom OFA-samarbeidet sikres kvaliteten på innkjøpsarbeidet med tanke på lov om offentlig anskaffelser. Kommunen er i tillegg medlem i Fair Play Agder.

Kommunen opplever at de har god oversikt over pågående prosjekter i kommunen og at det er en an fordelene med kommunens størrelse.

Arbeidslivskriminalitet kan føre til redusert verdiskaping og dermed svekke grunnlaget for velferden i Norge og alvorlige konsekvenser for arbeidstaker. Tiltak er vesentlig for tilliten til kommunens forvaltning og kommunen må være en foregangsmodell på området. Fordi kommunen forvalter fellesskapets midler, er det av stor betydning at kommunesektorens leverandører følger lover og regler, betaler skatt og at leverandørenes arbeidstakere har anstendige lønns- og arbeidsvilkår. På bakgrunn av dette vurderer revisjonen at samlet risiko og vesentligheten er M.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Kommunedirektøren

Åpenhet og innsyn	M/H
Likestilling, inkludering og mangfold	M
Saksbehandling og oppfølging av politiske vedtak	M
Styring og internkontroll: Avvik og avvikshåndtering	M/H
Varsling	M/H
Personvern	H
Planlegging og styring av investeringsprosjekter	M
Tiltak mot arbeidslivskriminalitet, svart arbeid og sosial dumping	M

³³ Evje og Hornnes kommune, Årsmeldinger, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

³⁴ Evje og Hornnes kommune (2020), Kommunestyret PS 36/20, hentet fra: https://prod01.elementscloud.no/publikum/964966109_PROD-964966109/DmbMeeting/195

³⁵ Evje og Hornnes kommune, Innkjøpsreglement, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/reglementer/> (18.12.2023)

2.1.1 Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen ivaretar oppgaver innen sentral virksomhetsstyring, budsjettering, økonomisk rapportering, finansforvaltning, lønn og regnskap. Avdelingen har fire ansatte. Revisjonen vurderer risiko og vesentlighet for følgende områder knyttet til avdelingens ansvar.

Bærekraftig økonomistyring (RoV = M/H)

Kommunen har ansvar for å ha god økonomistyring. I kommuneloven heter det at kommunens økonomi skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunens planer skal følges opp, jf. kommuneloven § 14-4. Det er dermed et langsiktig og bærekraftig perspektiv i økonomiplanen og årsbudsjettene. På lang sikt handler det om å ha en tjenesteyting som både bruker minst mulig ressurser og dekker befolkningens tjenestebehov.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende kompetanse
- Utfordrende ressursituasjon
- Manglende måltall
- Manglende samhandling mellom kommunalområdene og / eller politikerne
- Overholdelse av finansielle måltall og handlingsregler
- Internkontroll
- Fremtidig inntektsmodell

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Kommuner med sunn økonomi og større økonomisk handlingsrom vil kunne møte innstramminger og / eller uforutsette hendelser uten at dette får direkte konsekvenser for innbyggernes tjenestetilbud. Svake netto driftsresultat over tid vil gi et mindre politisk handlingsrom gjennom lavere fondsreserver, økt gjeld og eventuelle inndekningskrav³⁶. En forutsetning for god økonomistyring er blant annet at det vedtas finansielle måltall for kommunen (jf. kommuneloven § 14 c).

Kommunen rapporterer på sine finansielle måltall i årsberetningen. I årsberetningene fra 2021, 2022 og 2023³⁷ kommer det frem at kommunens netto driftsresultat er innenfor vedtatt måltall. Det kommer også her frem at selv om resultatet er tilfredsstillende så ønsker kommunen å oppnå bedre resultat for å sikre en solid og bærekraftig økonomi også fremover. Kommunen uttrykker vanskeligheter med å finne rom til ønskede / nødvendige satsinger og investeringer.

Kommunereformen legger også strenge føringer for kommunens økonomiske bærekraft. Revisjonen vurderer det dermed som sannsynlig at mulige risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende. Bærekraftig økonomi er dermed av høy vesentlighet for kommunen. Svakheter på området kan medføre større økonomiske konsekvenser og svekke kommunens omdømme og tillit. Manglende bærekraftig økonomi vil på sikt også svekke kommunens tjenestetilbud, noe som vil gjøre kommunen mindre attraktiv

³⁶ Kommunal og regionaldepartementet, *Økonomiplanlegging i kommuner og fylkeskommuner*, hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/krd/komm/okonomiplanveileder_krd_net.pdf

³⁷ Evje og Hornnes kommune, *Budsjett, årsmelding og regnskap*, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/budsjett-arsmelding-og-arsregnskap/> (29.04.2024)

for innbygger og svekke innbyggernes rettigheter. Dersom regjeringen og Stortinget vedtar en endring av kommunens inntektsmodell vil det øke området risiko og vesentlighet. Revisjonen vurderer risiko og vesentlighet som M/H.

Offentlige anskaffelser (RoV = M/H)

Norske kommuner må følge lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Loven skal bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser, samt at den skal sikre at det offentlige opptrer med integritet, jf. anskaffelsesloven § 1. Loven skal også bidra til å motvirke sosial dumping, ivareta miljøhensyn og motvirke brudd på menneskerettighetene.

Mulige risikofaktorer:

- Komplisert regelverk
- Ikke tilstrekkelig kompetanse og kjennskap til regelverket
- Manglende retningslinjer / rutiner
- Mangelfull etterlevelse av retningslinjer / rutiner
- Ressurssituasjonen i kommunen
- Mangelfull internkontroll

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer offentlige anskaffelser som et område med høy risiko for kommuner generelt. Det er, etter revisjonens skjønn, sannsynlighet for at overnevnte risikofaktorer kan inntreffe da anskaffelsesregelverket er komplisert. Hvorvidt dette vil skje avhenger likefullt av hvordan kommunen følger opp og opparbeider seg kompetanse på innkjøpsfeltet, og hva slags investeringer som gjøres.

I 2020 hadde kommunestyret en sak om seriøsitetsbestemmelser for kommunens anskaffelser ved større anbud ute på høring, jf. PS 12/20. I mai 2020 vedtok kommunestyret 10 strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommuner og fylkeskommuner utarbeidet av Samarbeid mot svart økonomi (LO, NHO, KS, YS, Unio og Skatteetaten) samt anbefalte seriøsitetskrav i bygg- og anleggskontrakter utarbeidet av Difi, BNL, Fellesforbundet og KS. Det ble også vedtatt at de til enhver tid oppdaterte versjoner av disse dokumentene skal gjelde for kommunen, jf. PS 36/20³⁸.

Kommunen legger i årsmeldingene fra 2021, 2022 og 2023 at de har et eget innkjøpsreglement³⁹ og er medlem i OFA (offentlige fellesinnkjøp på Agder). Kommunen skriver at gjennom OFA-samarbeidet sikres for kvalitet på innkjøpsarbeidet med tanke på lov om offentlig anskaffelser. OFA-samarbeidet ble erstattet av Nye OFA IKS i 2023. Kommunestyret vedtok å delta i Nye OFA IKS 30.mars 2023 og dermed tre ut av OFA-samarbeidet, jf PS14/23⁴⁰.

Vi bemerker at spesielt de økonomiske konsekvensene på området kan være høye om overnevnte risikofaktorer gjør seg gjeldende. Konsekvensen kan blant annet medfører at kommunen ikke får varer og tjenester til gunstigst pris og / eller fordelaktige vilkår. Kommunens etterlevelse av lov om offentlige anskaffelser vil være av høy

³⁸ Evje og Hornnes kommune (2020), Kommunestyret PS 36/20, hentet fra:

https://prod01.elementscloud.no/publikum/964966109_PROD-964966109/DmbMeeting/195 (11.10.2023)

³⁹ Evje og Hornnes kommune, Innkjøpsreglement, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/reglementer/> (18.12.2023)

⁴⁰ Kommunestyret Evje og Hornnes kommune, Møteprotokoll 30.03.2023, PS 14/23, hentet fra: [file:///C:/Users/AKO-an1207/Downloads/M%C3%B8teprotokoll%20%20\(4\).PDF](file:///C:/Users/AKO-an1207/Downloads/M%C3%B8teprotokoll%20%20(4).PDF) (14.11.2023)

vesentlighet både av økonomiske hensyn, og for å sikre at kommunenes omdømme blant innbyggerne forblir positivt. Revisjon vurderer samlet risiko og vesentlighet på området som M/H.

Næringsutvikling (RoV = M)

Kommunen som premissgiver for vekst og utvikling i næringslivet er svært sentral for å hindre fraflytting fra mindre kommuner. Mangel på arbeidsplasser er ofte en medvirkende årsak til fraflyttingen. Gjennom planarbeid og målrettet prioritering kan kommunen legge til rette for og stimulere til ønsket utbygging, næringsutvikling og dermed befolkningsvekst.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende fokus
- Mangelfulle planer
- Kommunens beliggenhet og infrastruktur
- Lite samarbeid med næringslivet
- Kvaliteten på næringsarealer og tilgjengelige lokaler
- Vedtak gjennomføres ikke

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Ifølge NHOs kommune-NM 2023⁴¹ får Evje og Hornnes kommune dårlige resultater når kommunen rangeres etter attraktivitet og lokal vekstkraft basert på forhold ved næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommunal økonomi. Av alle landets kommuner er Evje og Hornnes på 255. plass av total 356. plasser. Kommunen har falt fra 238. plass til 255.plass.

Næringsutvikling er et av kommunens satsingsområder, jf. kommuneplanens samfunnsdel⁴². Kommunen har store, sentrumsnære arealer regulert til næring etter nedleggelsen av Evjemoen militærleir. Kommunen har i kommuneplanens samfunnsdel hatt fokus på å jobbe målrettet med å skape og beholde arbeidsplasser for å motvirke arbeidsledighet. Kommunen ønsker også å være attraktive for nyetablerere. Revisjonen opplever at kommunen har stort fokus på området og har mange tiltak for å fremme næringsutviklingen, samtidig som det er krevende med rammebetingelser som gir ny næring.

Et fungerende næringsutviklingsarbeid vil være vesentlig for kommunens hovedmål om å være et pulserende sentrum for indre Agder. Opprettholdelsen og vekst i næring er avgjørende for kommunens økonomi og tjenestetilbud. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som M.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Økonomiavdelingen

Bærekraftig økonomistyring	M/H
Offentlige anskaffelser	M/H
Næringsutvikling	M

⁴¹ NHOs kommune NM 2022, hentet fra: <https://www.nho.no/tema/offentlig-sektor-og-naeringslivet/kommune-nm/> (09.03.2023)

⁴² Evje og Hornnes kommune, Kommuneplan, samfunnsdel 2018-2029, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/vare-tjenester/planbygg-og-eiendom/planer/kommuneplan-planer-og-styringsdokument/kommuneplan/> (18.12.2023)

2.1.2 Serviceavdelingen

Serviceavdelingen har ansvar for blant annet arkivet. Revisjonen har vurdert risiko og vesentlighet på følgende områder;

Arkiv og dokumentasjon (RoV = M/H)

Kommunen er forpliktet til å følge lov om arkiv og lovens forskrifter om offentlige arkiv. Et fullstendig arkiv er av grunnleggende betydning for at man i ettertid skal kunne få kunnskap om historiske fakta og beslutninger. Informasjon fra arkivet skal være tilgjengelig for kommunen selv, for tilsynsetater og folkevalgte og for offentligheten ved forespørsel om innsyn.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende kunnskap om arkiv og hva som er arkivverdig
- Manglende arkivplan og / eller internkontroll
- Manglende rutiner
- Mangelfull oppbevaring
- Mangelfull fysisk og digital infrastruktur
- Kapasitetsutfordringer
- Dokumentasjon kan gå tapt

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at overnevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Som risikoreduserende tiltak har kommunen i 2022 gjennomført et prosjekt i samarbeid med Iveland, Bygland, Valle og Bykle, samt Setesdal IKT for å løfte sak- og arkivsystemet opp i sky. Dermed er sak- og arkivsystemet oppgradert, og kvaliteten er hevet. Dette gir, ifølge kommunen, også en bedre brukeropplevelse for innbyggere i forhold til innsyn i postliste og sakspapirer for politiske møter⁴³.

Et fullverdig arkiv, og gode rutiner for arkivering, er viktig for å sikre dokumentasjon av kommunens virksomhet for fremtiden, samt for å sikre innsyn og ivareta innbyggernes rettssikkerhet. Et mangelfullt arkiv kan få negative konsekvenser for kommunens saksbehandling og oppfølging av vedtak. Det vil være viktig for kommunen å ha oversikt over hvordan arbeidet med arkivet er blitt fulgt opp og hvordan endringer er blitt implementert.

Kommunen uttrykker i årsmeldingen fra 2022 og 2023⁴⁴ at personal er en utfordring for avdelingen og at avdelingen stadig får nye oppgaver. I 2022 ble det satt inn en ekstra ressurs i 20% stilling for deler av året. Mangelfull bemanning øker sannsynligheten for at mulige risikofaktorer inntreffer. I starten av 2023 ble prosjektet om å løfte sak- og arkivsystemet opp i sky ferdigstilt. Kommunen vektlegger at det har gitt bedre integrasjoner mot andre for- eller fagsystemer som igjen kan gi mer automatiserte arbeidsprosesser.

⁴³ Evje og Hornnes kommune, årsmelding fra 2022, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

⁴⁴ Evje og Hornnes kommune, årsmelding fra 2022 og 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (29.04.2024)

Generelt så viser undersøkelser og tilsyn på feltet ofte at offentlige etater har forbedringspotensialer knyttet til journalføring og arkivering. Nyere kommunikasjonsformer som sosiale medier kan skape kontinuerlig endring på feltet, noe som øker området vesentlighet. Et fullverdig arkiv kan øke kommunens omdømme og styrke innbyggernes demokratiske rettigheter. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som M/H.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Serviceavdelingen

Arkiv og dokumentasjon	M/H
------------------------	-----

2.1.3 Personalavdelingen

Personalforvaltning: Arbeidskraft og kompetanse (RoV = M/H)

Kommunen er avhengig av å få tak i kvalifisert arbeidskraft til ulike sektorer for å nå sine mål og forpliktelser som tjenesteleverandør. Personalforvaltning handler om hvor god kommunen er til å rekruttere, ansette, lære opp, motivere og beholde sine ansatte. Dette ansvaret er delvis et anliggende for lederne i de ulike enhetene, men kan også være et overordnet ansvar for kommunen.

Mulige risikofaktorer:

- Arbeidsmarkedet: Mangel på kvalifisert arbeidskraft (generelt eller regionalt)
- Ressurssituasjonen til kommunen
- Økende krav til fagutdanning
- Manglende fokus
- Manglende planer
- Mangelfull tilrettelegging

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen er kjent med at kommunen kan oppleve problemer med å rekruttere kvalifisert personal. Det kan være vanskelig å få inn kvalifisert personale ved sykefravær eller permisjoner innen flere sektorer. I andre tilfeller tar man ikke inn vikar for å spare penger⁴⁵. Innen ulike sektorer kan kommunen også ha utfordringer med å skaffe og beholde kompetanse. Dette kan ses i sammenheng med fraflyttingen som mindre sentrale kommune opplever, jf. risiko- og vesentlighetsvurderingen næringsutvikling.

I kommunens årsmelding fra 2022⁴⁶ står det at det i kommunen lenge har vært generelt lavt kommunalt sykefravær. Kommunen skriver også at sykefraværet har vært noe økende siden 2018 og at det jobbes i kommunen med å snu denne trenden. Sykefraværet i kommunen i 2022 var på 7,1%. Til sammenligning var sykefraværet 4.kvartal i 2022 på 8,1% i alle landets kommuner og fylkeskommuner. I årsmeldingen fra 2023⁴⁷ trekkes det frem at kommunens sykefravær er nest lavest på Agder og at kommunen fortsetter å holde fokus på å holde sykefraværet lavt, da det er viktig for de ansatte og for kommunens evne til å yte gode tjenester. Kommunen opplever rekrutteringsutfordringer knyttet til midlertidige stillinger.

Overnevnte risikofaktorer henger i stor grad sammen med eksterne faktorer, men også med hvordan kommunen følger opp området. Hos enheten oppvekst har de en overordnet strategi for kompetanseheving. Enheten har også mer detaljerte planer for kompetanseheving i for eksempel barnehagen og skolen. Disse planene er tilgjengelige i kvalitetssikringssystemet Compilo. Den overordnede strategien for kompetanseheving er forankret i kommuneplanens, samfunnsdel⁴⁸. At kommunen er

⁴⁵ Telemarksforskning (2019), hentet fra: <https://www.telemarksforskning.no/krevende-for-sma-generalistkommuner/> (09.03.2023)

⁴⁶ Evje og Hornnes kommune, årsmelding fra 2022, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (29.04.2024)

⁴⁷ Evje og Hornnes kommune, årsmelding fra 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (29.04.2024)

⁴⁸ Evje og Hornnes kommune, Kommuneplan, samfunnsdel 2018-2029, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/vare-tjenester/plan-bygg-og-eiendom/planer/kommuneplan-planer-og-styringsdokument/kommuneplan/> (18.12.2023)

avhengig av å ha høy og tidsriktig kompetanse i alle ledd for å nå kommuneplanens overordnede målsetting.

I et spesialisert samfunn kan manglende kompetanse få alvorlige konsekvenser for kommunens måloppnåelse og tjenestetilbud. Det kan påvirke arbeidsforhold, og komme til uttrykk gjennom høyt sykefravær eller synkende produktivitet. Kommunens befolkning kan oppleve å få dårligere tjenester enn de har krav på. Området er således av høy vesentlighet for kommunen. Med dette utgangspunkt vurderer revisjonen samlet risiko og vesentlighet på området som M/H.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Personalavdelingen

Personalforvaltning: Arbeidskraft og kompetanse	M/H
---	-----

2.1.4 Kultur

Det fremkommer av kulturloven § 4 at kommunen skal bruke økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemiddel og tiltak som fremmer og legger til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet regionalt og lokalt.

Frivilligheten (RoV = M)

Norge er verdensledende på frivillig arbeid, og om lag halvparten av befolkningen engasjerer seg frivillig⁴⁹. Evje og Hornnes kommune ønsker å utvikle et tettere samarbeid mellom frivillige og kommunen.

Mulige risikofaktorer:

- Målsettinger og planer / strategier på området
- Samarbeid mellom kommunen og frivilligheten
- Manglende tilrettelegging
- Mangel på informasjon / vanskelig tilgjengelig informasjon
- Uklar rollefordeling

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at mulige risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Risikofaktorene henger nøye sammen med hvordan området følges opp gjennom kommuneplanens handlingsdel og budsjettene.

Evje og Hornnes kommune har i kommuneplanens samfunnsdel et mål om å utvikle tettere samarbeid mellom frivillige og kommunen. Tilknyttet målet er det tre strategier og fem føringer. Dersom disse strategiene og føringene følges opp av kommunen vurderes det til å være risikoreduserende tiltak. Målet er videre fulgt opp med tiltak i kommunens handlingsplan⁵⁰.

Frivilligheten er viktig for å skape gode lokalsamfunn, og er av stor betydning både for enkeltmennesker og samfunnet. Frivillig sektor er blant annet viktig samarbeidspartner i utfordringer knyttet til folkehelsearbeid, velferd, omsorg og inkludering. Kommunen bør derfor samarbeide med frivilligheten på ulike samfunnsområder. Frivillighet er dermed av høy vesentlighet for kommunen. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet på området til M.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Kultur

Frivilligheten	M
----------------	---

⁴⁹ Regjeringen, Frivillig arbeid i Norge, hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/id920/> (13.11.2023)

⁵⁰ Evje og Hornnes kommune, Kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan 2023-2026, og årsbudsjett 2023, side 8, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

2.1.5 IKT

Evje og Hornnes kommunes IKT-tjeneste leveres av IKT-Agder.

Digitalisering (RoV = M)

Digitalisering kan by på muligheter for økt verdiskaping, innovasjon og bærekraftig utvikling. Formålet med digitalisering er blant annet forenkling og effektivisering av tjenester. Det er laget nasjonale planer for elektronisk kommunikasjon (ekomplanen)⁵¹. Norske kommuner må være med på digitaliseringen.

Mulige risikofaktorer:

- Kompetanse og ressurser
- Kultur: vilje til å ta i bruk nye digitale verktøy / løsninger
- Tilgjengelig digital infrastruktur
- Tilstrekkelig opplæring for alle ansatte
- Mange nye systemer samtidig
- Veiledning / opplæring til innbyggere / brukere
- Økende krav til digital kommunikasjon
- Endringer på området / omorganisering
- Økende krav til IT-sikkerhet og personvern

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at flere av disse risikofaktorene kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Digitalisering blir trukket frem i kommunens årsmelding fra 2023⁵² som et nødvendig verktøy for å kunne møte utfordringen knyttet til kompetanse og arbeidskraft. Kommunen trekker det frem som helt nødvendig for å kunne fortsette å levere gode tjenester også fremover, hvor demografiske endringer fører til færre yrkesaktive per pensjonist. Det stilles allerede store krav til IT-tjenester i kommunen. Evje og Hornnes kommune gikk fra Setesdal IKT til Agder IKT høsten 2022.

Evje og Hornnes kommune har en felles digitaliseringsstrategi sammen med Iveland, Bygland, Valle og Bykle⁵³. Denne er utviklet på bakgrunn av at digitale tjenester spiller en større rolle i hverdagen for innbyggere, næringsliv og ansatte. Det er også en klar forventning og krav om at kommunen leverer tjenester digitalt på linje med øvrige tjenesteleverandører. Strategien er gjeldende fra 2019-2025.

6 personer i kommunen har i 2022 og 2023 deltatt på *Kompetanseprogram digitalisering – for kommunale toppledere*⁵⁴. Dette har videre vært fulgt opp i organisasjonen og vært et gjennomgående tema på ledermøter med enhetsledere og avdelingsledere.

Digitalisering er dermed av høy vesentlighet i kommunen. Konsekvensene av at risikofaktorene inntreffer kan for eksempel være at innbyggere ikke får kontakt med

⁵¹ Meld. St. 27 (2015-2016) Nasjonal plan for elektronisk kommunikasjon, hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-27-20152016/id2483795/sec4> (13.02.2023)

⁵² Evje og Hornnes kommune årsberetning 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (29.04.2024)

⁵³ Evje og Hornnes kommune, Digitaliseringsstrategi Setesdal 2019-2025, hentet fra: <file:///C:/Users/AKO-an1207/Downloads/Digitaliseringsstrategi+Setesdal.pdf> (13.10.2023)

⁵⁴ Evje og Hornnes kommune årsberetning 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (29.04.2024)

kommunen, eller svar på sine søknader eller at sensitive opplysninger kommer på avveie. Det er da snakk om alvorlige konsekvenser og konsekvenser som kan føre til tap av tillit til kommunen og kommunens systemer. Revisjonen vurderer dermed en samlet risiko og vesentlighet på området som M.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – IKT

Digitalisering	M
----------------	---

2.2 Tjenesteyting, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling

Av kommuneloven § 1-1 fremgår det følgende vedrørende tjenesteyting, myndighetsutøvelse og samfunnsutvikling:

Loven skal legge til rette for at kommuner og fylkeskommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne. Loven skal også legge til rette for kommunenes og fylkeskommunenes utøvelse av offentlig myndighet.

I dette delkapitlet ser vi nærmere på ulike tema innenfor enhetene i kommunen. For at kommunen skal nå sine målsettinger, vil det ofte være behov for samarbeid mellom flere av områdene.

2.2.1 Oppvekst

I Norge er det generelt et høyt utdanningsnivå. Det er ingen trender i samfunnet som forteller at behovet for høyere utdanning vil bli mindre i fremtiden⁵⁵. Det vil derfor være relevant for Evje og Hornnes kommune å jobbe aktivt for å gi barn og unge muligheten for å få høyere utdanning eller annen utdanning som gjør innbyggerne kvalifisert for et fremtidig arbeidsmarked.

Midt-Agder Barnevern

Midt-Agder barnevern er et samarbeid mellom Iveland, Vennesla, Åseral og Evje og Hornnes kommune. Samarbeidet er organisert som et administrativt vertskommunesamarbeid. Vennesla er vertskommune. Enheten rapporterer direkte til kommunestyret i kommunene gjennom månedlig rapporter.

Alle kommuner skal ha barneverntjenester som utfører det daglige arbeidet etter barnevernloven. Formålet med barnevernloven er å sikre at barn og unge som lever i forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Revisjonen vil vurdere risiko og vesentlighet knyttet til implementering av ny barnevernsreform.

Barnevernsreform – tidlig innsats og forebyggende arbeid (RoV = H)

Barnevernsreformen trådte i kraft 01.01.2022. Formålet med reformen er blant annet å styrke det forebyggende arbeidet og tidlig innsats. Dette forutsetter at det gjøres endringer i hele oppvekstsektoren. Barnevernsreformen er derfor ofte omtalt som en oppvekstreform⁵⁶. Tidlig innsats, med tiltak som er godt tilpasset barnas og familienes behov, er en investering som kan spare kommunen for mer inngripende og kostbare tiltak senere.

I kapittel 15 i ny barnevernslov tydeliggjøres det at kommunen har ansvar for å forebygge omsorgssvikt, jf. §15-1. Videre fremgår det av § 15-2 at kommunestyret skal vedta en plan for kommunens forebyggende arbeid, denne skal beskrive hva som er

⁵⁵ NOU 2018: 2, Fremtidige kompetansebehov I – Kunnskapsgrunnlaget, hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2018-2/id2588070/> (25.01.2023)

⁵⁶ Bufdir, «Hva er barnevernsreformen?», hentet fra: <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/barnevernsreformen/hva-er-barnevernsreformen/> (05.04.2023)

målene for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen samt hvordan etatene skal samarbeide. Kommunen har det overordnede ansvaret for barnevernstjenesten.

Mulige risikofaktorer:

- Lite fokus på tidlig innsats og forebygging
- Mangelfulle mål og planer for det forebyggende arbeidet
- Manglende oppfølging av planer i praksis
- Uklar ansvarsfordeling / rollefordeling
- Begrenset samarbeid mellom ulike etater
- Manglende styring / internkontroll
- Ressurssituasjonen i kommunen

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at nevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Som risikoreduserende tiltak har kommunen over lenger tid jobbet etter Modell for tidlig innsats barnehagen (sist justert 19.10.2015)⁵⁷. Et av målene med denne modellen er å sikre et tverrfaglig samarbeid. Kommunen har også vedtatt handlingsplan mot barnefattigdom⁵⁸ som dekker deler av tematikken tidlig innsats og forebygging. Det fremkommer også av denne planen at kommunen arbeider med å lage plan for kommunens forebyggende arbeid med hjemmel i barnevernloven § 15-1⁵⁹.

Kommunen opplyser om pågående arbeid for å bedre koordinere tjenestene rettet mot barn og unge i kommunen. Mye av arbeidet og tiltakene ligger i handlingsplan mot barnefattigdom. Kommunen jobber aktivt for å redusere risikofaktorene som ligger hos barnevernets tjenester.

Konsekvensene av overstående risikofaktorer kan medføre at barn, unge og deres foresatte ikke får den hjelpen og støtten de har behov for på et tidligst mulig tidspunkt. Dette kan medføre at vanskene blir unødvendige store, vedvarer over lang tid eller at det oppstår tilleggsvansker. Hvordan kommunen arbeider med tidlig innsats og forebygging er av høy vesentlighet. Da barnevernreformen er relativt ny og det ikke er blitt gjort, etter det revisjonen kan se, et kartleggingsarbeid for hvordan kommunen kan ruste seg for å møte reformen vurderer revisjonen samlet risiko og vesentlighet som H.

Barnehage – Spesialpedagogisk hjelp og tidlig innsats (RoV = H)

Barnehageloven og tilhørende forskrifter regulerer kommunes drift av barnehager. Kommunen har et ansvar for å sørge for full barnehagedekning, det vil si et barnehagetilbud til alle barn over 1 år og under skolepliktig alder. Barn under skolepliktig alder har rett til spesialpedagogisk hjelp dersom barnet har behov for det, jf. barnehageloven § 19. Formålet med hjelpen er å gi barnet tidlig hjelp og støtte i utvikling og læring, for eksempel innen språklige og sosiale ferdigheter. Barnehagen skal bidra til å gi barna et godt grunnlag slik at de er bedre rustet til å starte på skolen. Barnehagen har et særlig ansvar for å forebygge vansker og oppdage barn med

⁵⁷ Evje og Hornnes kommune, Compilo, dokumentbiblioteket. Lest 19.12.2023.

⁵⁸ Evje og Hornnes kommune, Handlingsplan mot barnefattigdom, hentet fra: https://e-h.kommune.no/f/p1/i1bcf8328-75ba-4cb9-a26d-46f2d3ac3477/handlingsplan-mot-barnefattigdom-2023-2026_vedtatt.pdf (18.12.2023)

⁵⁹ Revisjonen får opplyst at denne skal være klar høsten 2024.

særskilte behov. Tidlig oppdagelse og innsats er et fremtredende prinsipp innen forebyggende virksomhet.

Mulige risikofaktorer:

- Ressurssituasjonen (personal / midler)
- Kompetanse
- Manglende kunnskap om hvem som kan ha behov for spesialpedagogisk hjelp
- Utilstrekkelig samarbeid med hjemmet og / eller PPT
- Manglende vedtak
- Mangelfull oppfølging av vedtak

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Det fremgår av PPT Midt-Agders årsrapport fra 2022⁶⁰ at de mottok 6 nye henvisninger som gjaldt barn i barnehagealder. I samme rapport kommer det frem at totalt er det 145 barn i kommunen som får hjelp fra PPT. Dette tallet gjelder både barn i barnehagen og grunnskolen.

Tallene fra SSB sin statistikkbank, KOSTRA, viser at 3,8% av barna i barnehager fikk spesialpedagogisk hjelp i 2023⁶². For 2021 var tallet 2,6% og i 2022 4,7%. Midt Agder PPT skriver selv i sin årsrapport, at de strever med bemanning og at saksbehandling tar lenger tid enn ønsket. Det blir også i rapporten pekt på et ønske med tettere dialog med skole, foreldre, fastleger og ABUP for å få på plass riktig hjelp / utredning så tidlig som mulig. PPT trekker også frem et behov for å styrke kompetansen innad på det spesialpedagogiske området.

Statsforvalteren gjennomførte tilsyn med Barnehagene i kommunen i 2020 / 2021 om spesialpedagogisk hjelp – vedtak. Kommunen fikk pålegg om retting vedrørende krav til innhold i vedtakene og at vedtakene må inneholde tilstrekkelig informasjon om hvordan spesialpedagogisk hjelp skal organiseres. Basert på kommunens redegjørelse og egenerklæring la statsforvalteren til grunn at kommunen rettet pålegget, og avsluttet tilsynet 20.12.2021.

Revisjonen vurderer på bakgrunn av dette at mulige risikofaktorer som er nevnt ovenfor kan gjøre seg gjeldende i kommunen. Området er av høy vesentlighet da riktig hjelp til riktig tid kan gi store gevinster for enkeltindivider og for kommunen som helhet. Revisjonen vurderer dermed en samlet risiko og vesentlighet til H.

Barnehage – Psykososial miljø / trivsel (RoV = M/H)

Ut fra barnehageloven har alle som arbeider i barnehagen plikt til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser. Krenkelser er presisert i loven å være for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, jf. barnehageloven § 41. Videre fremgår det at barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Barnehagen skal dermed jobbe kontinuerlig for å fremme helse, trivsel, lek og læring for barna. Barnehagelovens § 42

⁶⁰ PPT Midt-Agder, årsrapport 2022, hentet fra: <file:///C:/Users/AKO-an1207/Downloads/%C3%85rsrapport%20for%202022.docx.PDF> (16.10.2023)

⁶¹ Årsrapport for PPT Midt-Agder 2023 forelå ikke i det tidsrommet hvor revisjonen arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen.

⁶² SSB statistikkbank, KOSTRA, hentet fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/13502/tableViewLayout1/> (29.04.2024)

forteller om barnehagens aktivitetsplikt. Aktivitetsplikten krever at barnehagene skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak.

Mulige risikofaktorer:

- Ressurssituasjonen (personal / midler)
- Kompetanse
- Manglende kunnskap om hvem som kan ha behov for spesialpedagogisk hjelp
- Utilstrekkelig samarbeid med hjemmet
- Manglende vedtak
- Mangelfull oppfølging av vedtak

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Det er i dag ubestridt at mobbing foregår nesten overalt hvor mennesker inngår i relasjon til hverandre, dermed også blant barnehagebarn. Når det kommer til utbredelse av mobbing i barnehagen, er det store variasjoner mellom ulike studier, andelen barn som blir utsatt for mobbing varierer fra 6 til 20%⁶³. Foreldreutvalget for barnehager melder om en økning, på landsbasis, i hendelser om utestenging, vold og trakassering i barnehagen i 2022⁶⁴. Når det kommer til utbredelse av mobbing i barnehagen, er det store variasjoner mellom ulike studier, andelen barn som blir utsatt for mobbing varierer fra 6 til 20%⁶⁵.

Barnehagebarn er mer sårbare, enn for eksempel voksne, da de mangler fullt utviklede evner til å melde fra om mobbing og uønskede hendelser til de voksne. Etter revisjonens oppfatning hviler det da et ekstra ansvar på de voksne i barnehagen. Barn som opplever mobbing og utestenging kan oppleve å måtte leve med traumatiske og langvarige konsekvenser som blir med på å forme videre oppvekst og voksenliv.

Om mulige risikofaktorer gjør seg gjeldende i Evje og Hornnes kommunen handler om kommunens oppfølging på området. Som risikoreduserende tiltak har barnehagene en handlingsplan for arbeid med vennskap og inkludering i barnehagen – trygt og godt barnehagemiljø⁶⁶. Denne handlingsplanen inneholder rutiner for oppfølging av lov om barnehage, psykososialt miljø i barnehagen. Planen ble oppdatert i styrernettverk 26.06.2023. De ansatte har tilgang til mal for barnehagens aktivitetsplikt og skjema melde fra – skjerpet aktivitetsplikt i barnehagen, gjennom kvalitetssikringssystemet Compilo.

Det fremgår av Kompetanseplan Enhet for barnehage 2023-2025⁶⁷ at et av satsingsområdene er trygt og godt læringsmiljø – spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Revisjonen vurderer dette til å være et risikoreduserende tiltak. Men fordi konsekvensene for barn som opplever mobbing og / eller utestenging er alvorlige, vurderer revisjonen en samlet risiko og vesentlighet til M/H.

⁶³ Universitetet i Stavanger, Læringsmiljøseneteret, Mobbing i norske barnehager – en kunnskapsoversikt, hentet fra: <https://www.uis.no/sites/default/files/inline-images/i1L2vPIFizkg8npPwppVlriAja3B7imtEgo8KMktfZdV286gMd.pdf> (18.10.2023)

⁶⁴ Fædrelandsvennen 26.01.2023 «Foreldreutvalget: Økning i saker om mobbing i barnehagen», hentet fra <https://www.fvn.no/norgeogverden/i/9z6pvW/foreldreutvalget-oekning-i-saker-om-mobbing-i-barnehagen> (30.01.2023)

⁶⁵ Universitetet i Stavanger, Læringsmiljøseneteret, Mobbing i norske barnehager – en kunnskapsoversikt, hentet fra: <https://www.uis.no/sites/default/files/inline-images/i1L2vPIFizkg8npPwppVlriAja3B7imtEgo8KMktfZdV286gMd.pdf> (18.10.2023)

⁶⁶ Evje og Hornnes kommune, Handlingsplan for vennskap og inkludering i barnehagen – trygt og godt barnehagemiljø, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/plandokumenter/> (18.12.2023)

⁶⁷ Evje og Hornnes kommune, Compilo, enhet for oppvekst – barnehage.

Grunnskole – Psykososial læringsmiljø / trivsel i skolen (RoV = M/H)

Kommunen har plikt til å sørge for grunnskoleopplæring til alle som er bosatt i kommunen, jf. opplæringsloven § 13-1. Kommunen skal sørge for samarbeid med hjemmet. Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring, jf. opplæringsloven § 9 A. Herunder skal skolen ha nulltoleranse for mobbing og annen krenkende atferd. Elevene skal også få ta del i planlegging og gjennomføring av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø.

Mulig risikofaktorer:

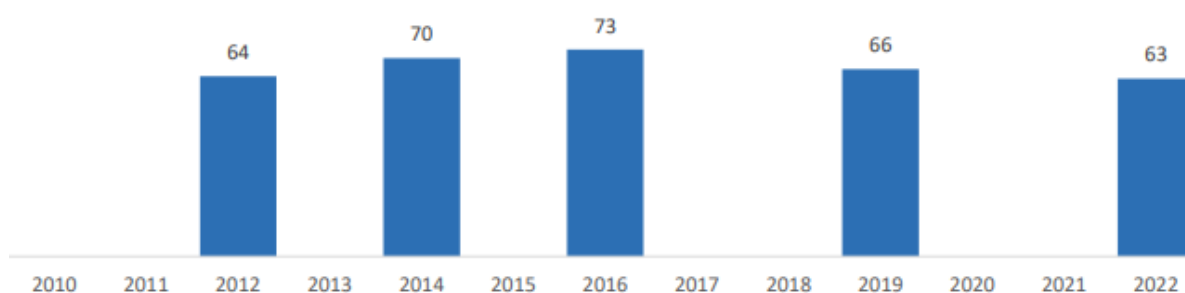
- Ressurser (personell, undervisningsmaterieell og bygg)
- Skolens rammebetingelser
- Manglende overholdelse av aktivitetsplikten
- Mangelfullt samarbeid med elever og foreldre
- Utilstrekkelig samarbeid med PPT
- Manglende fokus på tidlig innsats
- Utilfredsstillende internkontrollrutiner

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at flere av disse mulige risikofaktorene kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Som nevnt ovenfor er det i dag ubestridt at mobbing foregår nesten overalt hvor mennesker inngår i relasjon til hverandre, dermed også blant elever i grunnskolen⁶⁸. Det fremgår av Ungdata undersøkelsen (2022)⁶⁹ at 82% av elevene har sagt seg «litt enig» eller «helt enig» i utsagnet «jeg trives på skolen». Til sammenligning så er trivselen blant elever på ungdomstrinnet på landsbasis 86%. Trivselen på ungdomsskolen i Evje og Hornnes er altså litt lavere enn på landsbasis. Det revisjonene vil trekke frem som bemerkelsesverdig er at det av ung data undersøkelsen kommer frem at hvor fornøyde elevene er med skolen har sunket litt for hver undersøkelse som er gjennomført. Se tidstrenden fra Ungdata rapporten under:

Tidstrend i Evje og Hornnes kommune.

Prosentandel av elevene på ungdomstrinnet som er fornøyd med skolen de går på

Undersøkelsen viser også at 7% av guttene og 9% av jentene ved ungdomsskolen i kommunen blir mobbet minst her 14. dag. På landsbasis opplever rundt 8% å bli jevnlig

⁶⁸ Universitetet i Stavanger, Læringsmiljøsentret, Mobbing i norske barnehager – en kunnskapsoversikt, hentet fra: <https://www.uis.no/sites/default/files/inline-images/i1L2vPIFizkg8nPwppVlriAja3B7imtEgo8KMktfZdV286gMd.pdf> (18.10.2023)

⁶⁹ Ungdata undersøkelsen 2022, Kommunerapporter, Evje og Hornnes, hentet fra: https://www.ungdata.no/wp-content/uploads/reports/Agder_Evje%20og%20Hornnes_2022_Ungdomsskolen_Kommune.pdf (19.10.2023)

plaget, truet eller frosset ut av andre. Omfanget av mobbing på ungdomstrinnet i kommunen ligger dermed på landsgjennomsnittet.

Med utgangspunkt i disse tallene finner revisjonen det sannsynlig at overnevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i kommunen. Kommunen har på den andre siden iverksatt flere risikoreduserende tiltak for å skape et godt og trygt skolemiljø. Handlingsplan for trivsel, tryggleik og læring i grunnskolen 2021-2023⁷⁰ er et slikt tiltak. Kompetanseutviklingsplan for grunnskolen 2023-2025⁷¹ er også et risikoreduserende tiltak. Kompetanseløft blant lærere knyttet til trygt og godt skolemiljø er et av satsingsområdene i planen. Men fordi konsekvensene for barn som opplever mobbing og / eller utestenging er alvorlige, vurderer revisjonen en samlet risiko og vesentlighet til M/H.

Grunnskole – Spesialundervisning og oppfølging (RoV = M/H)

Kommunen har plikt til å sørge for grunnskoleopplæring til alle som er bosatt i kommunen, jr. opplæringsloven § 13-1. Opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Elever som ikke har, eller kan få, tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen har rett til spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-1.

Mulig risikofaktorer:

- Ressurser (personell, undervisningsmateriell og bygg)
- Skolens rammebetingelser
- Manglende internkontroll
- Endringer i planverk
- Mangelfullt samarbeid med elever og foreldre
- Utilstrekkelig samarbeid med PPT
- Manglende kunnskap om hvem som kan ha behov for spesialundervisning
- Manglende fokus på tidlig innsats

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Antall elever i grunnskolen som får spesialundervisning har vært stabilt de siste årene. I 2021 var det 8,7%, i 2022 8,8% og i 2023 8,7%. Dette er noe høyere enn på landsbasis, som de to siste årene har vært på ca. 8%. Antallet timer per elev med spesialundervisning ligger på 95,2, mens det på landsbasis er 146 timer. Kommunen bruker dermed færre timer per elev enn landsgjennomsnittet.⁷²

Statsforvalteren har i 2021 gjennomført tilsyn i kommunen med tema fatte vedtak om spesialundervisning⁷³. Statsforvalteren ga da pålegg knyttet til plikten til å gi eleven og foreldrene til eleven mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen til den som skal fatte vedtaket. Fristen for å rette ble satt til oktober 2021. Basert på kommunens redegjørelse og egenerklæring la statsforvalteren til grunn at kommunen rettet pålegget, og avsluttet tilsynet 20.12.2021.

⁷⁰ Evje og Hornnes kommune, Handlingsplan for trivsel, tryggleik og læring i grunnskolen 2021-2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/plandokumenter/> (18.12.2023)

⁷¹ Evje og Hornnes kommune, Kompetanseutviklingsplan for grunnskolen 2023-2025, vedtatt i kommunestyresak nr. 109/2022. Hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/plandokumenter/> (18.12.2023)

⁷² SSB Kostra, hentet fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/12255/> (30.04.2024)

⁷³ Statsforvalteren, tilsyn: Spesialundervisning – vedtak, hentet fra: [file:///C:/Users/AKO-an1207/Downloads/Tilsynsrapport%20Evje%20og%20Hornnes%20kommune%20\(1\).PDF](file:///C:/Users/AKO-an1207/Downloads/Tilsynsrapport%20Evje%20og%20Hornnes%20kommune%20(1).PDF) (19.10.2023)

Som risikoreduserende tiltak har kommunen blant annet en håndbok for arbeid med spesialundervisning i skolen⁷⁴. Kommunen har et to-lærersystem som skal virke mer inkluderende enn høy bruk av spesialundervisning. Noe som kan forklare den lavere timebruken enn landsgjennomsnittet.

I Compilo, kommunen kvalitetssikringssystem, er det flere rutiner og prosedyrer knyttet til spesialundervisning som er tilgjengelig for alle ansatte. I kommunens kompetanseutviklingsplan for grunnskolen⁷⁵ kommer spesialpedagogikk inn som et satsningsområde. Revisjonen vurderer dermed området til å være av høy vesentlighet for kommunen og et fokusområde.

Konsekvensene av overnevnte mulige risikofaktorer vil kunne være at barn ikke får den hjelpen og støtten de har behov for på et tidligst mulig tidspunkt. Dette kan medføre at vanskene blir unødvendig store og at det oppstår tilleggsvansker og kostnader i fremtiden. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet til M/H.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Oppvekst

Barnevernsreform – tidlig innsats og forebyggende arbeid	H
Barnehage – Spesialpedagogisk hjelp og tidlig innsats	H
Barnehage – Psykososialt miljø / trivsel	M/H
Grunnskole – Psykososial læringsmiljø / trivsel i skolen	M/H
Grunnskole – Spesialundervisning og oppfølging	M/H

⁷⁴ Denne er tilgjengelig for ansatte gjennom kvalitetssikringssystemet Compilo. Lest av revisjonen 19.10 2023.

⁷⁵ Evje og Hornnes kommune, Kompetanseutviklingsplan for grunnskolen 2023-2025, vedtatt i kommunestyresak nr. 109/2022. Hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/plandokumenter/> (18.12.2023)

2.2.2 Pleie og omsorg

Det fremkommer av helse- og omsorgsloven at kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendig helse- og omsorgstjenester. Lov om pasient- og brukerrettigheter er også relevant for denne enheten.

Revisjonen vil i dette delkapittelet se på områder i tjenestene som er mest relevante for forvaltningsrevisjonsprosjekter.

Hjemmebaserte tjenester – ny eldrereform (RoV = H)

Håndtering av en aldrende befolkning er en sentral utfordring, ikke bare for Evje og Hornnes kommune, men for hele landet. Dermed har regjeringen lagt fram ny eldrereform juni 2023⁷⁶. Reformen skal sørge for en mer helhetlig eldrepolitikk som bidrar til at eldre kan oppleve en aktiv alderdom og en trygg eldreomsorg. Et av satsningsområdene er et mer tilpasset botilbud, og mulighet for å bo trygt i eget hjem lenger. I tiårene fremover vil andelen eldre i den norske befolkningen øke kraftig. Dette vil føre til økt press på kommunen som tjenesteyter.

Mulige risikofaktorer:

- Færre yrkesaktive i forhold til eldre.
- Utfordring for tjenesteleveranse og botilbud
- Mangelfull rekruttering av arbeidskraft
- Manglende kunnskap og kompetanse til å ta i bruk ny velferdsteknologi
- Manglende ressurser til å gjennomføre endringer

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at overfor nevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Befolkningsframskrivingen for kommunen viser en dobling av antall eldre over 80 år fra 2025 til 2050⁷⁷. Kommunen skriver selv i årsberetningen fra 2022⁷⁸ at de demografiske endringene vil gi færre yrkesaktive per pensjonist noe som vil gjøre digitalisering til et nødvendig verktøy. At det blir flere eldre vil blant annet medfører flere med komplekse sykdomsbilder og behov som må tas hånd om. Flere vil trenge opphold på institusjon, tilrettelagte boliger og / eller tidsavgrenset opphold på institusjon. Kommunen vil også få et økt antall pensjonister. Andel med demenssykdom og / eller andre aldersrelaterte utfordringer vil øke.

I årsberetningen fra 2023⁷⁹ skriver enheten at de har tatt i bruk en del digitale plattformer for å løse oppgaver på en ny måte og at en digital transformasjon vil prege kommunen i årene fremover. Det fremkommer også at enheten gjennomgikk en omstrukturering fra 01.01.2022 som gjør at enheten har fått flere ansvarsområder. Det pågår en evaluering av disse endringene som ennå ikke er ferdigstilt. Enheten

⁷⁶ Regjeringen 2023, Meld.St. 24 (2022-2023) Fellesskap og meistring – Bu trygt heime-reformen, hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-legger-frem-ny-eldrereform/id2985291/?expand=factbox2985298> (26.10.2023)

⁷⁷ Folkehelseoversikt Evje og Hornnes kommune – september 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/plandokumenter/> (18.12.2023)

⁷⁸ Evje og Hornnes kommune, Årsberetning 2022, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

⁷⁹ Evje og Hornnes kommune, Årsberetning 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/budsjett-arsmelding-og-arsregnskap/> (30.04.2024)

rapporter også på fokus på aktivitetstiltak for ulike grupper som skal virke forebyggende. Dette er i tråd med «Leve hele livet»-reformen og de nasjonale føringene gjennom «Bo trygt hjemme»-reformen.

Som risikoreducerende tiltak inneholder kommuneplanen strategien; «Bidra til en trygg alderdom»⁸⁰. Denne blir fulgt opp i handlingsplan 2023-2026⁸¹ hvor kommunen vil tilrettelegge for at eldre kan bo i eget hjem lengst mulig og jobbe for å ta i bruk velferdsteknologi. I perioden skal det gjennomføres flere tiltak. Området er dermed av høy vesentlighet i kommunen.

Kommunens aldersbæreevne vil bli svekket, og det kan bli behov for økonomiske omprioriteringer. Å følge opp reformen «Bo trygt hjemme» er et prioritert tiltak i kommunen. På denne bakgrunn vurderer revisjonen samlet risiko og vesentlighet som H.

Legemiddelhåndtering i sykehjem (RoV = M/H)

Sykehjem gir pasienter opphold, behandling og pleie som det ikke er påkrevd at skjer på sykehus, men det er nødvendig med mer helsefaglig oppfølging enn det som er forsvarlig og praktisk mulig å yte i pasientens eget hjem. Pasienter på sykehjem er som regel avhengig av å få riktige legemidler, i riktig dose, til riktig tid. Legemiddelhåndtering er regulert i egen forskrift. Forskriften sier blant annet at sykehjemsbeboere skal ha legemiddelgjennomgang ved innkost og minst én gang årlig, jf. § 5a.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende ressurser
- Svikt i journalsystemene
- Mangelfulle / manglende rutiner og retningslinjer
- Mangelfull internkontroll
- Misligheter

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at ovenfor nevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Mange pasienter på sykehjem har flere sykdommer og behandles med mange ulike legemidler samtidig. Bruk av flere legemidler øker risikoen for feil bruk av legemidler, samt at eldre er mer sårbare for bivirkninger og andre legemiddelrelaterte problemer. Konsekvensen kan bli alvorlig dersom pasienten får feil type legemiddel, for få, for mange eller feil dose, eller kombinasjoner av legemidler som fører til skade.

Som risikoreducerende tiltak har kommunen rutiner for legemiddelhåndtering som er tilgjengelig for alle ansatte i Compilo. I Compilo finnes det også sjekklister for opplæring i legemiddelhåndtering og prosedyrer for medikament utdelingsgodkjenning etter e-læringskurs. Det er også en instruks for dokumentasjon av egenkontroll av

⁸⁰ Evje og Hornnes kommune, Kommuneplan – samfunnsdel 2018-2029, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommuneplanen/> (18.12.2023)

⁸¹ Evje og Hornnes kommune, Kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan 2023-2026, og årsbudsjett 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

medisinlagrene. Det er også gjort en ROS-analyse av legemiddelhåndtering i omsorgstjenesten.

I avviksstatistikken i Compilo kan vi se at enheten meldte 284 avvik i 2022 og 304 avvik i 2023. Ca. 80 % av disse var av lav og middels alvorgrad. Det er vel å merke ukjent for revisjonen om disse avvikene dreier som om legemiddelhåndtering. Revisjonen vurderer at ca. 300 avvik i løpet av et år hos enheten ikke er noe unormalt. Vi kan også se i statistikken at alle avvikene er lest, tatt tak i og lukket.

Mangelfull legemiddelhåndtering kan videre svekke tilliten til kommunens helsetjenester. Kommunen har en økende andel eldre som vil trenger gode helsetjenester. Tjenesten er dermed av høy vesentlighet for kommunen. Revisjonen anser samlet risiko og vesentlighet på området som M/H.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Pleie og omsorg

Hjemmebaserte tjenester – ny eldrereform	H
Legemiddelhåndtering i sykehjem	M/H

2.2.3 Helse og velferd

Kommunens ansvar for å levere helse- og velferdstjenester er regulert i folkehelseloven, lov om sosiale tjenester, lov om kommunale helse- og omsorgstjenester og integreringsloven, med forskrifter.

Folkehelse og forebyggende helsearbeid (RoV = M)

Folkehelsearbeidet i kommunen er forankret i folkehelseloven. Det fremkommer av lovens § 1 at kommunens folkehelsearbeid skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold, samt bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Kommunen skal også bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller. Det fremgår også av loven at kommunen skal ha en oversikt over helsetilstanden i befolkningen, og at denne oversikten skal inngå i grunnlaget for arbeidet med kommunens planstrategi. I kommunens planverk skal det fastsettes overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet for å møte folkehelseutfordringene i kommunen. Kommunen skal ut fra dette iverksette nødvendige tiltak.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende fokus og prioritering
- Enhetenes kompetanse blir ikke tatt med i kommunens planstrategi
- Manglende oversikt over helsetilstanden i befolkningen
- Uklar og / eller feil kunnskap om befolkningens helsetilstand
- Manglende ressurser

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at mulige risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Risikofaktorene henger sammen med kommunens oppfølging og prioritering av området.

Som risikoreduserende tiltak har kommunen i kommuneplanens samfunnsdel 2018-2029⁸² strategi å videreutvikle det systematiske folkehelsearbeidet. Det fremgår av årsberetningen 2022⁸³ at det er rådgiver helse og omsorg som har ansvar for at det årlig utarbeides en folkehelseoversikt i kommunen⁸⁴. Denne utarbeides i samarbeid med en tverrfaglig arbeidsgruppe som utnevnes av kommunedirektøren og kvalitetssikres av enhetsledergruppa. Det fremkommer også av årsberetningen at det hvert 4. år gjennomføres et større arbeid med involvering av ulike aktører i arbeidet med folkehelseoversikten.

Konsekvensene av overnevnte risikofaktorer kan være at kommunen ikke klarer å redusere ulikheter i helse- og omsorgstilbudet, feilslåtte tiltak og økte kostnader fordi man ikke får tatt tak i utfordringer tidlig. Folkehelsearbeidet er av høy vesentlighet i kommunen og kommunen fokuserer på det i egne planer. På bakgrunn av områdets

⁸² Evje og Hornnes kommune, Kommuneplan – samfunnsdel 2018-2029, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommuneplanen/> (18.12.2023)

⁸³ Evje og Hornnes kommune, Årsberetning 2022, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

⁸⁴ Folkehelseoversikt Evje og Hornnes kommune – september 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/plandokumenter/> (18.12.2023)

høye vesentlighet og kommunen risikoreduserende tiltak vurderer revisjonen samlet risiko og vesentlighet som M.

Bekjempelse av barnefattigdom (RoV = M/H)

Det fremgår av sosialtjenestelovens § 12 at kommunen skal være kjent med innbyggernes levekår og vie spesiell oppmerksomhet til trekk som kan skape eller opprettholde sosiale problemer, herunder barnefattigdom. Barn og unge som vokser opp i vanskeligstilte familier er særlig utsatt for å oppleve sosiale problemer. For å få til gode tiltak er det viktig at NAV-kontoret har et godt samarbeid med andre offentlige instanser, privat sektor og frivillige organisasjoner, jf. sosialtjenestelovens §§ 13 og 14. Helsetilsynet gjennomførte et landsomfattende tilsyn i 2022-2023 med NAV-kontorenes ansvar for å ivareta barns behov når familier søker økonomisk stønad⁸⁵, som avdekket at barn og unge i liten grad ble tatt hensyn til i søknader fra økonomisk vanskelig stilte familier.

Mulige risikofaktorer:

- Utilstrekkelig oppfølging av vedtak og prioriteringer på området
- Utilstrekkelig samarbeid og koordinering
- Manglende kompetanse på området
- Manglende kapasitet til oppfølging
- Strukturelle faktorer og sosiale forhold i kommunen
- Den økonomiske utviklingen (nasjonalt og lokalt)
- Manglende integrering

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Prosentandelen som vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt i Evje og Hornnes kommune lå i 2021 over gjennomsnittet for fylket og landet (17 % mot 13 % for fylket og 11 % for landet). Det er en høyere andel barn i husholdninger som har mottatt sosialhjelp og uføretrygd enn i landet generelt⁸⁶.

Tall fra Ungdata⁸⁷ viser at barn i kommunen i mindre grad opplever at familien har dårlig råd, sammenlignet med landet for øvrig (2% for Evje og Hornnes kommune og 3% for landet som helhet). Kommunens risikoreduserende tiltak på området kan være en forklaring. Som risikoreduserende tiltak har kommunen en egen Handlingsplan mot barnefattigdom⁸⁸, som har en rekke tiltak rettet mot barn og unge i vedvarende lavinntektsfamilier. Revisjonen gjennomførte i 2023 også en forvaltningsrevisjon⁸⁹ på området. Forvaltningsrevisjonsprosjektet viste at Evje og Hornnes kommune har fokus på området og iverksetter risikoreduserende tiltak.

⁸⁵ Landsomfattende tilsyn 2022-2023, «NAV-kontorenes ansvar for å ivareta barns behov når familier søker økonomisk stønad», hentet fra:

https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/internserien/2022/veileder_landsomfattende_tilsyn_sociale_tjenester_internserien_4_2022.pdf (05.10.2023)

⁸⁶ Bufdir, Barnefattigdom kommunemonitor, hentet fra: <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/monitor/barnefattigdom?primary=4219> (07.11.2023)

⁸⁷ Ung data, tall fra ungdomsskolen, hentet fra: https://www.ungdata.no/wp-content/uploads/reports/Agder_Evje%20og%20Hornnes_2022_Ungdomsskolen_Kommune.pdf (07.11.2023)

⁸⁸ Evje og Hornnes kommune, Handlingsplan mot barnefattigdom 2023-2026, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/plandokumenter/> (18.12.2023)

⁸⁹ Agder Kommunerevisjon IKS, Barn i lavinntektsfamilier i Evje og Hornnes kommune, hentet fra: <https://agderkomrev.no/rapporter/rapporter-2023/> (07.11.2023)

De overnevnte risikofaktorer kan for den enkelte føre til være dårligere helse, skolegang og læring, dårligere muligheter på arbeidsmarkedet og dårligere inkludering i samfunnet. Det er en risiko for at barna som vokser opp i familier med en vanskelig økonomisk situasjon fortsetter å ha økonomiske vanskeligheter når de selv blir voksne. Utfordringer kan forplante seg i generasjoner.

Konsekvensene av å vokse opp i en familie med lav inntekt kan slik være store, både på kort og lang sikt. At kommuneplanens samfunnsdel spesifiserer «tidlig oppdagelse og innsats», innenfor innsatsområdet «levekår», øker vesentligheten for området. På bakgrunn av nylig gjennomført forvaltningsrevisjon på dette området vurderer revisjonen samlet risiko og vesentligheten som M/H.

Introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere (RoV = M)

Kommunen er ansvarlig for tidlig kvalifisering, introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap, jf. integreringsloven § 3. Evje og Hornnes kommune har 19% (pr. 2022)⁹⁰ innbyggere med innvandrerbakgrunn. Kommunen skal tilby opplæring i grunnleggende ferdigheter og grunnskole, jf. opplæringsloven. Nyankomne utlendinger mellom 18 og 55 år har rett og plikt til å delta i programmet. IMDI⁹¹ forvalter ulike tilskudd for integrering som kommunene kan benytte seg av i arbeidet.

Mulige risikofaktorer:

- Lite forutsigbart felt med tanke på planlegging og budsjettering (ustabilt antall nyankomne)
- Beholde nok kompetanse
- Lavt antall deltakere vs. krav til gjennomføring
- Variert målgruppe vs. individuell tilpasning
- Reduksjon i tilskudd
- Utilstrekkelig samarbeid med frivillig sektor
- Manglede internkontroll

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Det fremkommer av årsberetningen for 2022⁹² at kommunen bosatte 49 personer i løpet av året, noe som er langt over det bosettingstallet som var lagt til grunn i det opprinnelige budsjettet (der var det lagt opp til å bosette 12 personer). Det samme kan vi lese i årsberetningen for 2023⁹³. Da tok kommunen imot 32 flykninger, selv om det var budsjettet med å ta imot kun 12. Revisjonen vurderer det dermed som sannsynlig at mulige risikofaktorer gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune.

Som risikoreduserende tiltak har kommunen plan for integrering 2020-2024⁹⁴. Denne planen inneholder blant annet et tiltak om språkpraksis, med mål om kvalifisering og opplæring for voksne innvandrere for å sikre overgang til videre utdanning og arbeid.

⁹⁰ Befolkningsprofil Evje og Hornnes kommune, hentet fra:

https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/iveland/befolkningsprofil?checkbox_kostragruppe=true&checkbox_land-uten-oslo=true&checkbox fylkesgjennomsnitt=true&checkbox_vis flere regioner=true (31.01.2023)

⁹¹ Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, hentet fra: <https://www.imdi.no/> (16.03.2023)

⁹² Evje og Hornnes kommune, Årsberetning 2022, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

⁹³ Evje og Hornnes kommune, Årsberetning 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/budsjett-arsmelding-og-arsregnskap/> (30.04.2024)

⁹⁴ Evje og Hornnes kommune, Plan for integrering 2020-2024, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/plandokumenter/> (18.12.2023)

Planen styrker området vesentlighet i kommunen. Kommunen opplyser om god kapasitet på voksenopplæringen og at plan for integrering følges opp ute i enhetene.

Ukraina-situasjonen og den generelle usikkerheten knyttet til flyktningstrømninger kan legge et ekstra press på kommunenes flyktningstjeneste. Antall flykninger som ankommer kommunen hvert år er usikkert og det er vanskelig å planlegge for bosetting av mange eller få flykninger. Området vil dermed være av høy vesentlighet så lenge den globale situasjonen forblir ustabil.

Konsekvensene av at risikofaktorer inntreffer vil kunne være dårligere integrering, lavere deltakelse i arbeidsliv og sosiale utfordringer med tilhørende økonomiske konsekvenser for kommunen. Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet til M.

Helsestasjon og skolehelsetjeneste (RoV = M)

Kommunen skal tilby helsestasjon- og skolehelsetjeneste til barn og ungdom 0-20 år og tilby gravide å gå til svangerskapskontroll i tilknytning til helsestasjon⁹⁵. Helsestasjon- og skolehelsetjenesten skal være gratis og ha et tverrfaglig tilbud. Kommunene har et selvstendig ansvar for å organisere tjenestene på en hensiktsmessig måte, tilpasset lokale behov.

Mulige risikofaktorer:

- Brukere får ikke oppfylt lovfestede rettigheter
- Ressurssituasjonen
- Sykefravær / permisjoner
- Rekrutteringsutfordringer
- Manglende samarbeid med andre tjenester
- Økonomi

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Helsestasjon og skolehelsetjenesten er en viktig tjeneste som retter seg mot relativt store deler av befolkningen; gravide, barselfamilier, barn og unge og deres familier. Tjenestens mandat er omfattende, og skal blant annet bidra til følgende:

- *Fremme god psykisk og fysisk helse*
- *Fremme gode sosiale og miljømessige forhold*
- *Forebygge sykdom og skader*
- *Utjevne sosiale helseforskjeller*
- *Forebygge, avdekke og avverge vold, overgrep og omsorgssvikt⁹⁶*

For at tjenestene skal fungere som forutsatt, er det viktig at kommunen sørger for at tilbudet er godt tilgjengelig for målgruppene, og kommunen må ha nødvendig kompetanse og ressurser til tjenesten.

Helsestasjonen i Evje og Hornnes kommune er åpen hver dag og har sju ansatte. De ansatte er jordmor, lege, helsesykepleier og helsesekretær. De samme ansatte på

⁹⁵ FOR-2018-10-19-1584 Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-10-19-1584?q=FOR-2003-04-03-450>

⁹⁶ Regjeringen, *Helsestasjon og skolehelsetjenesten*, hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/helse-og-omsorgstjenester-i-kommunene/innsikt/helsestasjons--og-skolehelsetjenesten/id426268/>

helsestasjonen står også for skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom. Skolehelsetjenesten er ukentlig til stede på skolene i kommunen, både grunnskolene og Setesdal VGS, avd. Hornnes. Helsestasjon for ungdom er åpen hver tirsdag og tar imot ungdom i alderen 13-20 år. Informasjon om tilbudene er tilgjengelig for innbyggerne via kommunen hjemmeside⁹⁷. Revisjonen vurderer at overnevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune.

Som risikoreduserende tiltak har helsestasjonen og skolehelsetjenesten gode rutiner og prosedyrer for sitt arbeid⁹⁸. Helsestasjonen og skolehelsetjenesten har god kontakt med andre tjenesteytere i kommunen og jobber tverrfaglig der det er behov for det. Det nevnes i årsberetningen for 2022⁹⁹ at samarbeid med ABUP om psykiske helseutfordringer er tett. Psykisk helse er også et sentralt satsningsområde, jf. økningen av psykisk plager blant unge i landet¹⁰⁰. I årsberetningen for 2023¹⁰¹ kan vi lese at helsestasjonen har hatt god nytte av å henvise familier til det nyopprettede Familieteamet, jf. Handlingsplan mot barnefattigdom¹⁰².

Konsekvensene av at mulig risikofaktorer gjør seg gjeldende kan bli store på individnivå. Innbyggere som ikke får riktig hjelp / oppfølging til riktig tid kan bli skadelidende og kommunen kan få en kostnadsøkning knyttet til helse og utenforskap. Helsestasjonen og skolehelsetjenesten er et universelt tilbud til alle innbyggere. Dermed er tjenestene en sentral og viktig arena for å kunne jobbe systematisk forebyggende og til å kunne fange opp og ta tak i levekårsutfordringer på et tidlig tidspunkt. Området er dermed av høy vesentlighet i kommunen og kommunen har brukt betydelige ressurser på tilbudet. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som M.

Legetjenester (RoV = M/H)

Kommunen har ansvar for at tilstrekkelig legehjelp er tilgjengelig for alle som oppholder seg i kommunen¹⁰³. Fastlegeforskriften fastslår at kommunen har plikt til å sørge for tilstrekkelig antall fastleger i kommunen. Kommunen skal videre også sikre god legevaksordning (akuttmedisinsk tjeneste)¹⁰⁴ og annen legebistand, blant annet ved sykehjem.

Mulige risikofaktorer:

- Arbeidsmarkedet
- Økonomistyring av tjenesten
- Endringer i tjenesten

⁹⁷ Evje og Hornnes kommune, Helsestasjon, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/vare-tjenester/barn-og-familie/helsestasjon/> (18.12.2023)

⁹⁸ Agder kommunerevisjon IKS, Forvaltningsrevisjon: Barn i lavinntektsfamilier i Evje og Hornnes kommune, hentet fra: <https://agderkomrev.no/rapporter/rapporter-2023/> (09.11.2023)

⁹⁹ Evje og Hornnes kommune, Årsberetning 2022, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

¹⁰⁰ Ungdata, *Stress, press og psykiske plager blant unge* publisert 23.01.2020, hentet fra: <https://www.ungdata.no/stress-press-og-psykiske-plager-blant-unge/> (14.03.2023)

¹⁰¹ Evje og Hornnes kommune, Årsberetning 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/budsjett-arsmelding-og-arsregnskap/> (30.04.2024)

¹⁰² Evje og Hornnes kommune, Handlingsplan mot barnefattigdom 2023-2026, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/plandokumenter/> (18.12.2023)

¹⁰³ LOV-2011-06-24-30 Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m., hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30?q=LOV-2011-06-24-30>

¹⁰⁴ FOR-2015-03-20-231 Forskrift om krav til og organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste mv. (akuttmedisinforskriften), hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-03-20-231?q=FOR-2015-03-18252>

- Manglende eller mangelfulle planer og / eller rutiner for området
- Manglende samarbeid mellom leger og kommuner
- Vanskelig for kommunen å lede tjenestene / legene

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at overnevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Fastlegetjenesten er inngangsporten til det norske helsevesenet. Evje og Hornnes kommune deler legesenter med Bygland kommune (Evje og Hornnes kommune har vertskommuneansvaret, fra 01.06.2022). Avdelingen på Evje er åpent fem dager i uken, mens avdelingen på Bygland er bemannet tre dager i uken. Revisjonen er kjent med at kommunen strever med rekruttering av fastleger og at bemanningen ved legesenteret har vært varierende. Det fremgår av årsberetningen for 2022¹⁰⁵ at det har vært stort fravær av personale ved legekantoret og at det har medført en større arbeidsbelastning. Det samme fremkommer i årsberetningen for 2023¹⁰⁶. Legetjenesten består pr. 31.12.2023 av 6,8 legestillinger (inkl. kommuneoverlege), ved fullt bemannet kontor skulle det vært 7,8 legestillinger inkl. kommuneoverlege. Dersom kommunen lykkes med å fylle alle stillingene er det et ønske å åpne en pasientliste til, slik at lengden på pasientlisten til hver enkelt lege kan bli redusert.

Legevakt er også en del av samarbeidet med Bygland kommune. På nattestid er det Arendal kommune som har legevaktstjenesten. Det har i enkelte perioder vært vanskelig for kommunen å gjennomføre legevaktsoppgavene lokalt og at dette har ført til utvidet samarbeid om legevakt med Hægebostad, Åseral og Lyngdal Nord. Dette samarbeidet går ut på å bistå hverandre dersom en ikke klarer å dekke legevakten.

Konsekvenser av utilstrekkelige legetjenester er alvorlig og handler om innbyggernes liv og helse. Konsekvenser kan også knyttes til tilliten til kommunen og kostbar oppfølging ved at man ikke får tatt tak i helseutfordringer på et tidlig tidspunkt. Området er således av høy vesentlighet for kommunen og dens innbyggere. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet til M/H.

Fengselshelsetjenesten (RoV = M)

Arendal fengsel, avdeling Evje, har to avdelinger for kvinnelige innsatte. En avdeling med lavere sikkerhetsnivå med kapasitet på 20 plasser, og en avdeling med høyt sikkerhetsnivå og kapasitet til 10 kvinner.

Kommunen har ansvar for helsetjenesten i fengsel som en del av den kommunale helse- og omsorgstjenesten, jf. helse og omsorgstjenesteloven § 3-9. Det er et viktig prinsipp at innsatte i fengsel har rett til de samme helse- og omsorgstjenestene som den øvrige befolkningen. Kommunen som fengselet ligger i skal sørge for at innsatte har tilgang på allmennlegetjeneste, legevaktordning, sykepleietjeneste, fysioterapitjeneste og jordmortjeneste.

¹⁰⁵ Evje og Hornnes kommune, Årsberetning 2022, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

¹⁰⁶ Evje og Hornnes kommune, Årsberetning 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/budsjett-arsmelding-og-arsregnskap/> (30.04.2024)

Mulige risikofaktorer:

- Manglende ressurser
- Svikt i journalsystemene
- Mangelfulle / manglende rutiner og retningslinjer
- Mangelfull internkontroll
- Usikkerhet knyttet til behovet for bemanning og tjenester

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at ovenfor nevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. I 2022 ble det publisert en kartlegging av behovet for helse- og omsorgstjenester til innsatte i fengsler¹⁰⁷, denne kartleggingen viste en økning i innsatte med omfattende helse- og omsorgsbehov. Psykiske helseutfordringer benevnes som særlig utberedt. Det trekkes også frem at flere opplever at de innsatte har mer alvorlige psykiske lidelser enn tidligere. Dette kan øke sannsynligheten for at risikofaktorene inntreffer.

Statsforvalteren gjennomførte i 2022 et tilsyn med fengselshelsetjenesten i kommunen¹⁰⁸. Tilsynet konkluderte med at kommunen mangler dokumentasjon på plikten til å tilby, vurdere og følge opp med samarbeidende instanser om individuell plan, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 7-1. Kommunen har fulgt opp Statsforvalterens oppfølging av påpekte lovbrudd og tilsynet er avsluttet.

Kommunen skriver i årsberetningen for 2022¹⁰⁹ at det er et stort arbeidspress i fengselet. Det har vært vanskelig å anslå bemanning i forhold til et forsvarlighetsprinsipp, det har dermed vært nødvendig å til tider oppbemanne på sykepleiersiden i forhold til det som er budsjettert. Ekstra bemanning har preget store deler av 2022 da hverdagen for fengselshelsetjenesten har vært svært hektisk og krevende. Dette øker også sannsynligheten for at mulige risikofaktorer inntreffer. I årsberetningen for 2023¹¹⁰ kan vi lese at fengselet har gjort en endring og nå består av 30 plasser med lavsikkerhet. Det er en endring som merkes, og arbeidspresset har gått betydelig ned.

Området er av høy vesentlighet for kommunen da konsekvensene av risikofaktorene vil føre til tap av tillit til kommunale helsetjenester. Fengselet er en viktig arbeidsgiver i kommunen, selv om fengselshelsetjenesten ikke blir dekket fullt ut av tilskuddsmidlene til innsatte. Revisjonen vurderer dermed samlet risiko- og vesentlighet til M.

¹⁰⁷ Kartlegging av helse- og omsorgsbehov blant innsatte i fengsel, 2022, hentet fra:

<https://omsorgsforskning.brage.unit.no/omsorgsforskning-xmlui/handle/11250/2992945> (07.11.2023)

¹⁰⁸ Statsforvalteren i Agder, Rapport fra tilsyn med fengselshelsetjenesten i Evje og Hornnes kommune – Agder fengsel, Evje avdeling, hentet fra: <http://tilsynskalender.statsforvalteren.no/api/supervision?supervisionReference=a6bb6dad-bdc0-4b54-bddd-4d03c125ef39> (07.11.2023)

¹⁰⁹ Evje og Hornnes kommune, Årsberetning 2022, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/>

¹¹⁰ Evje og Hornnes kommune, Årsberetning 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/budsjett-arsmelding-og-arsregnskap/> (30.04.2024)

NAV

Sosialtjenesteloven legger føringer på kommunens tjenester og oppgaver på NAV-kontorene. Formålsbestemmelsen, sosialtjenesteloven § 1, klargjør de overordnede sosialpolitiske mål som ligger til grunn for NAV sine tjenester og oppgaver. Disse målene er blant annet å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.

NAV-tjenester – arbeid og aktivitet for unge voksne (RoV = M)

For de aller fleste som søker om økonomisk sosialhjelp, vil det være fokus på tiltak som kan være med på å øke inntekt og / eller få kontroll på kostnader¹¹¹. Dette innebærer at det stilles krav til at mottakere bidrar for å gjøre perioden med økonomisk sosialhjelp midlertidig. Mottakere må dermed delta på tiltak som for eksempel jobbsøking, arbeidsmarkedstiltak, behandling, behandling kombinert med arbeidsrettede tiltak eller ulike kompetansehevende tiltak. NAV bidrar også med opplysning råd og veiledning. Personer under 30 år er pliktig til å delta på aktivitet for tildeling av økonomisk stønad.

Mulige risikofaktorer:

- Ressurssituasjonen og kompetanse
- Stor arbeidsmengde og tidspress
- Rutiner og praksis for søknadsbehandling og vedtak
- Mangelfull brukermedvirkning
- Mangelfull kartlegging og rapportering
- Mangelfull internkontroll
- Endringer i tjenesten
- Manglende samarbeid og koordinering
- Håndheving av aktivitetsplikt for brukere under 30 år

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at overnevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. NAV stiller et krav til de under 30 år om at de deltar i aktivitet når du mottar økonomisk sosialhjelp. Målet er å hjelpe vedkommende ut i arbeid eller utdanning, med mål om at man skal kunne forsørge seg selv med en egen inntekt i fremtiden.

Som risikoreducerende tiltak har NAV Evje og Hornnes inngått samarbeidet Aktiv 2.0 med Flyktningtjenesten og Psykisk Helse og rus. Denne tjenesten leveres av Setpro¹¹². Revisjonen får opplyst at dette er et lavterskeltilbud som retter fokus mot livsmestring, og hovedmålet med tiltaket er økt selvforsørgelse. Målet er å forberede tiltaksdeltakerne for arbeidsrettet aktivitet, varig yrkesdeltakelse eller utdanning. Mot slutten av 2023 får revisjonen opplyst at tiltaket har ca. 10 deltakere. Tilbudet er for personer som mottar tjenester fra ulike instanser i kommunen, ikke bare for unge voksne som mottar økonomisk sosialhjelp.

¹¹¹ NAV, Økonomisk sosialhjelp, hentet fra: <https://www.nav.no/ikke-penger#har-du-ikke-penger-til-mat-bolig-eller-andre-nodvendige-utgifter> (30.04.2024)

¹¹² Les mer om Setpro her: <https://www.setpro.no/>

Konsekvensen av risikofaktorene kan være at brukere ikke får de tjenester som de har krav på, samtidig som det medfører risiko for at det reelle behovet ikke blir avdekket eller at det blir iverksatt riktige tiltak. Økonomisk sosialhjelp skal være en midlertidig løsning, og det er en utfordring dersom personer har økonomisk sosialhjelp som viktigste inntektskilde over tid. Det er av høy vesentlighet for kommunen at unge personer som er eller står i fare for å bli langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp skal få oppfølging som øker sannsynligheten for at vedkommende kommer i inntektsgivende arbeid, og kommunen reduserer utenforskap. På bakgrunn av dette vurderer revisjonen at samlet risiko- og vesentligheten er M.

Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Helse og velferd

Folkehelse og forebyggende helsearbeid	M
Bekjempelse av barnefattigdom	M/H
Introduksjonsordning, bosetting og integrering av nyankomne innvandrere	M
Helsestasjon og skolehelsetjeneste	M
Legetjenester	M/H
Fengselshelsetjenesten	M
NAV-tjenester – arbeid og aktivitet for unge voksne	M

2.2.4 Drift og forvaltning

Drift og forvaltning i Evje og Hornnes kommune består av følgende enheter/områder:

- Forvaltning
- Renhold
- Drift
- Byggesak og tilsyn
- Plan og miljø
- Jordbruk
- Veterinærvakt
- Skogbruk

Revisjonen har vurdert risiko og vesentlighet på følgende områder hos enheten:

Bærekraftig arealplanlegging (RoV = H)

Kommunelovens formålsparagraf sier at kommunen skal sørge for en bærekraftig samfunnsutvikling¹¹³. Det fremgår videre av plan- og bygningslovens § 1-1 at planlegging skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Plan- og bygningsloven § 11-5 om kommuneplanens arealdel vektlegger at arealplanen skal vise sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. En bærekraftig arealforvaltning innebærer en arealplanlegging og arealdisponering som bidrar til en bærekraftig utvikling. Det fremgår av riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge¹¹⁴ at arealer er en begrenset ressurs som skal forvaltes langsiktig. Dette innebærer at arealutnyttelsen først kan bestemmes etter at konsekvensene for miljø, naturressurser og samfunn er vurdert.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende fokus i kommunens planverk og politikk
- Få eller manglende retningslinjer og/eller rutiner
- Manglende kunnskap og kompetanse
- Nytt regelverk
- Nye retningslinjer
- Uforutsette klimaendringer
- Eldre planer
- Lite fokus på konsekvenser for miljø og samfunn

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at ovenfornevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. Evje og Hornnes kommunes kommuneplan, samfunnsdel 2018-2029¹¹⁵ har strategier knyttet til samfunnsikkerhet, som å begrense forurensing og ha en bærekraftig samfunnsutvikling. Revisjonen finner disse strategiene forankret i kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan 2023-2026, og årsbudsjett 2023¹¹⁶

¹¹³ Se mer i denne rapporten kapittel 1.8.1.

¹¹⁴ Riksrevisjonen: Undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge (Dokument 3:11 (2006-2007)), hentet fra: https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2006-2007/dok_3_11_2006_2007.pdf (21.08.2023)

¹¹⁵ Evje og Hornnes kommune, Kommuneplan, samfunnsdel 2018-2029, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommuneplanen/> (18.12.2023)

¹¹⁶ Evje og Hornnes kommune, kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan 2023-2026, og årsbudsjett 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

gjennom tiltak som for eksempel å gi næringslivet mulighet til å søke om midler til energirådgivning, tilskudd til energisparende tiltak og miljøsertifisering.

Som risikoreduserende tiltak kan vi lese av konsekvensutredningen til kommuneplanens arealdel 2020-2030¹¹⁷ at klimatilpasning, forurensing, samfunnssikkerhet, beredskap og klimautslipp er punkter som tas med i planleggingen av kommunens arealplanlegging. Det kommer frem i kommuneplanens arealdel at det er et stort fokus på samfunnssikkerhet og beredskap og det er i denne planen tatt inn flere hensynssoner. På kommunens hjemmesider finner man også egne temakart for blant annet jord- og flomskred og flomfarer¹¹⁸. I arealdelen kommer det frem at søknad om tiltak i disse områdene må utredes spesielt.

En bærekraftig arealplanlegging vil være av høy vesentlighet for kommunen, da det vil være av samfunnsmessig og prinsipiell betydning. Vesentligheten vurderes til høy da en bærekraftig arealplanlegging er med på å sikre innbyggere nå og i fremtiden bærekraftige og levedyktige samfunn. Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet på området til H.

Samfunnssikkerhet og beredskap (RoV = M/H)

Det fremgår av sivilbeskyttelsesloven at kommunen har plikt til å utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) som legges til grunn for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunen skal utarbeide en overordnet beredskapsplan med utgangspunkt i analysen, og kommunen skal øve på beredskapsplanen annethvert år. Hensikten er å forebygge risiko og sårbarhet for skade og tap av liv, helse, miljø, viktig infrastruktur og materielle verdier.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende eller ikke oppdatert ROS-analyse
- Manglende forståelse av risikobildet både lokalt og nasjonalt
- Manglende eller utilstrekkelige planer
- Gjennomføring av øvelser uteblir
- Beredskapsplanen blir ikke evaluert
- Beredskapsplanen er ikke kjent i organisasjonen
- Manglende ressurser

Risiko- og vesentlighetsvurdering

I en situasjon hvor det oppstår uønskede hendelser er det viktig at kommunen har evne til å opprettholde egen virksomhet, og at tjenesteproduksjonen påvirkes i minst mulig grad. Konsekvensen av å ikke være forberedt for potensielle kriser kan utgjøre fare for liv og helse, natur- og miljø og sette store økonomiske verdier på spill.

Kommunen har i samarbeid med de andre kommunene i Setesdal utarbeidet en egen ROS-analyse på området, ROS for Setesdal 2020¹¹⁹. Beredskap i kommunen er p.t. organisert internt og i samarbeid med de andre kommunene i Setesdal. Det ble

¹¹⁷ Evje og Hornnes kommune, Konsekvensutredning, Kommuneplanens arealdel 2020-2030, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommuneplanen/> (18.12.2023)

¹¹⁸ Evje og Hornnes kommune, Temakart, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommuneplanen/> (18.12.2023)

¹¹⁹ Iveland kommune, RoS Setesdal 2020, hentet fra: <file:///C:/Users/AKO-an1207/Downloads/ROS+Setesdal+2020.pdf> (15.03.2023)

gjennomført tilsyn med beredskapsplanlegging i kommunen i 2022¹²⁰. Det ble da ikke funnet avvik. Statsforvalteren ga kommunen fire merknader. Kommunen bør involvere eksterne aktører sterkere i arbeidet med ROS og beredskapsplanverket, og gi en redegjørelse over hendelser som er vurdert i en innledende fase av ROS-analysene men som senere blir forkastet og vurdere om det er spesielle områder i kommunen som ikke blir dekket av en helhetlig ROS-analyse. Mer konkret anbefaler Statsforvalteren at kommunen bør revurdere behovet for varsling og evakuering ved dambrudd og kommunen bør ha en langsiktig plan for øvelser. Revisjonen er av den oppfatning at Statsforvalterens merknader tas på alvor i kommunen og at kommunen er i gang med å jobbe ut fra merknadene.

Kommunen forteller selv om jevnlige beredskapsøvelser sammen med Statsforvalteren og får gode tilbakemeldinger derfra. Kommunen selv opplever å ha god kontroll ut fra ROS-analysen og egne beredskapsplaner.

Arbeid med beredskap og sikkerhet er samfunnets forsikring om det skulle oppstå uønskede hendelser. Senere tids utbrudd av Covid-19 og krig i Europa illustrerer områdets vesentlighet. Revisjonen vurderer at det først kan bli aktuelt med en forvaltningsrevisjon på området når merknadene fra Statsforvalteren er iverksatt. På bakgrunn av dette vurderer revisjonen at samlet risiko og vesentlighet på området til M/H.

Byggesaksbehandling (RoV = M/H)

Forvaltningsloven legger føringer på behandling av byggesaker i kommunen, med mindre det er gitt særlige bestemmelser i plan- og bygningsloven på det aktuelle området. Byggesaksbehandlingen skal sikre at tiltak er i samsvar med lov, forskrift og planvedtak.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende ressurser
- Stor saksmengde og arbeidspress
- Manglende oppdatert kunnskap og kompetanse
- Habilitet
- Påvirkning fra eksterne
- Myndighetsmisbruk
- Manglende / mangelfull internkontroll
- Høy bruk av dispensasjoner
- Eldre planer

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Dersom risikofaktorene inntreffer vil dette kunne medføre at behandlingen av byggesaker ikke skjer i henhold til lov, forskrift og vedtatte retningslinjer. Feilaktig byggesaksbehandling kan blant annet være av stor betydning for innbyggerne i kommunen, enten ved at søker får tillatelse til mer enn hva regelverket tilsier, eller i motsatt fall, at søkers rettigheter innskrenkes. Begge tilfeller vil kunne gå ut over

¹²⁰ Fylkesmannen i Aust-Agder, Rapport fra tilsyn med beredskapsplanlegging i Evje og Hornnes kommunen, hentet fra: <file:///C:/Users/AKO-an1207/Downloads/20221118%20Endelig%20rapport%20Evje%20og%20Hornnes.pdf> (17.10.2023)

omdømme til kommunens forvaltning. Videre vil feil i saksbehandlingen kunne få store økonomiske konsekvenser for kommunen og / eller kommunens innbyggere.

Statistikken i Kostra viser at kommunen i 2023 behandlet 16 byggesøknader med 12 ukers frist og 68 byggesøknader med 3 uker frist (de samme tallene fra 2022 er 26 og 103)¹²¹. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesøknader med 3 ukers frist var 14 dager og før byggesøknader med 12 ukers frist 26 dager¹²². Tallene fra Kostra viser en økning i andel av innvilgede byggesøknader som medførte vedtak om dispensasjon fra plan, i 2020 var det 16,7%, i 2021 14,9%, i 2022 23,6% og i 2023 22,2% av byggesøknadene. Det kom i 2022 og i 2023 en klage på kommunens vedtak om detaljregulering. Det kom ingen klager i 2020 og 2021.

På kommunens hjemmeside kan innbyggere finne informasjonen de trenger for å sende byggesøknaden, det er også mulighet for å sende den digitalt. I Compilo er det rutiner og prosedyrer for behandling av ulike typer byggesøknader. Revisjonen vurderer dette som risikoreduserende tiltak. Det er i tillegg viktig å ha oppdatert kartverk og informasjon om eiendommer og boliger i kommunen. Det ser for revisjonen ut som kommunen har dette tilgjengelig via hjemmesiden¹²³. Kommunen opplyser at det i perioder er et høyt press på ressursene og at nærings saker ofte blir prioritert.

Revisjonen vurderer dermed samlet risiko og vesentlighet til M/H.

Vedlikehold og drift av offentlige bygg (RoV = M/H)

Norske kommuner forvalter store verdier i form av bygninger og eiendommer. Mange kommunale tjenester ytes i kommunens egne bygninger, og tjenestene er avhengig av at lokalene bidrar til egnede arbeidsforhold, godt arbeidsmiljø, trivsel og ikke minst et godt innklima for både ansatte og brukere. God eiendomsforvaltning tilsier at kommunen bør ha oversikt over teknisk, forskriftsmessig og funksjonell tilstand på kommunens eiendommer.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende prioriterte ressurser
- Manglende systemer for planlegging og styring av eiendomsforvaltning
- Manglende oversikt over kommunens eiendommer
- Manglende avviksrapportering og / eller oppfølging av avvik
- Manglende fokus på bærekraft ved vedlikehold og drift

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Revisjonen vurderer at overnevnte risikofaktorer kan gjøre seg gjeldende i Evje og Hornnes kommune. I økonomiplan 2023-2026, budsjett 2023¹²⁴ kan vi lese at det gis en økning i rammen til drift og forvaltning, men at dette i all hovedsak skyldes økte kostnader til strøm. Som risikoreduserende tiltak har driftsavdelingen fremmet ønske om en 100% stilling, da den kommunale bygningsmassen har økt over flere år, uten

¹²¹ SSB statistikkbank, KOSTRA, hentet fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/13434/tableViewLayout1/> (17.10.2023)

¹²² SSB statistikkbank, KOSTRA, hentet fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/13434/tableViewLayout1/> (17.10.2023)

¹²³ Evje og Hornnes kommune kart, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/vare-tjenester/plan-bygg-og-eiendom/kart/> (18.12.2023)

¹²⁴ Evje og Hornnes kommune, kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan 2023-2026, og årsbudsjett 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/kommunedirektorens-arsmelding-og-arsregnskap/> (18.12.2023)

økte ressurser til drift av disse. I budsjettet for 2023 er avdelingen bevilget en ny 50% stilling.

Dersom kommunen ikke har forankret mål og strategier for eiendomsforvaltning med tilstrekkelig fokus på planlegging og langsiktighet kan det medføre at nødvendig vedlikehold ikke blir utført og kommunens bygningsmasse har en tilstand som ikke er tilfredsstillende. Manglende oversikt og styring kan føre til at kommunen blir gående å reparere og «slukke branner» istedenfor å ha styring og kontroll. Slik «brannslukking» vil kreve unødvendige ressurser og tid. Vedlikeholdsetterslepet kan bli stort og dette vil på lang sikt føre til store kostnader.

Vedlikeholdsetterslep kan medføre ekstra kostnader og på sikt gå ut over kommuneøkonomien, kommunens tjenestetilbud og ansattes arbeidsmiljø. Revisjonen opplever at kommunen har oversikt og fokus på området, samlet risiko og vesentlighet vurderes som M/H.

Kommunal klimatilpasning (RoV = H)

Norge har et nasjonalt mål om at samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene¹²⁵. Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning konkretiserer nasjonale forventninger om hvordan klimatilpasning skal gjennomføres. I forskriften heter det at arbeidet med klimatilpasning skal bidra til at samfunnet blir bedre rustet til å møte klimaendringene. Målet er å sikre at kommuner unngår eller begrenser risiko, sårbarhet og ulemper, og drar nytte av eventuelle fordeler som følge av endringer i klimaet. Det trekkes også frem at klimatilpasninger handler om å ta hensyn til dagens klima og fremtidig klima. Norsk klimaservicesenter peker på at det i Agder vil være en sannsynlig økning av ekstrem nedbør, regnflom, jord-, flom- og sørpeskred og stormflo¹²⁶. Dermed er dette konsekvenser som bør legges til grunn når kommunen skal vurdere ulike tiltak for klimatilpasning.

Mulige risikofaktorer:

- Manglende fokus i forvaltning og politikk
- Manglende / mangelfull eller eldre klima- og energiplan
- Ivaretar ikke klima- og miljøhensyn i praksis (mangelfull etterlevelse og oppfølging av planer)
- Ikke oppdatert kunnskap
- Ikke tilstrekkelig fokus på klimatilpasning
- Enkelte sektorer utelates fra klimaarbeidet
- Ressurssituasjonen

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Overnevnte risikofaktorer er hovedsakelig tilknyttet kommunens oppfølging av området. Kommunen har utarbeidet sin egen klima- og energiplan¹²⁷, denne ble vedtatt i kommunestyre 11. desember 2009. Denne var gjeldende fra 2010-2015. Revisjonen finner vedtak om oppstart av planarbeidet med denne planen i kommunestyre 05. mai

¹²⁵ Miljødirektoratet, Klimatilpasning, hentet fra: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/> (29.08.2023)

¹²⁶ Norsk Klimaservicesenter, Klimaprofil Agder (sist oppdatert: april 2022), hentet fra: <https://klimaservicesenter.no/kss/klimaprofiler/agder> (29.08.2023)

¹²⁷ Evje og Hornnes kommune, Klima- og energiplan 2010-2015, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/plandokumenter/> (18.12.2023)

2022. På kommunens hjemmeside står det at gammel plan skal revideres i 2023¹²⁸. Revisjonen er av den oppfattelsen av at dette er et område som har manglet fokus i kommunen, men at det er i bedring.

Som risikoreduserende tiltak følger kommunen videre opp den bærekraftige satsningen i Regionplan Agder¹²⁹. Kommunen har også deltatt i ROS samarbeidet med resten av Setesdal. I ROS Setesdal 2020¹³⁰ er det vurdert risiko og sårbarhet knyttet til flere områder som påvirkes av klima. Denne planen og Regionplan Agder har vært styrende for kommunens beredskapsarbeid. Kommunen har en oversikt over dette arbeidet på sine hjemmesider¹³¹.

Konsekvensene av klimaendringer er / kan bli omgripende og henger sammen med endringer i biologisk mangfold og natur, matsikkerhet, naturkatastrofer, kostnader til klimatilpasning mv. Klimaprofil Agder estimerer allerede en økning på 4 grader C i regionen (mest om vinteren) og en nedbørsøkning på 10%¹³². Utviklingen med økt nedbør, og særlig mer intense nedbørsepisoder, vil for eksempel kreve oppgradering av eksisterende vann- og avløpsanlegg og andre overvannstiltak som bidrar til at overvann ikke ledes til ledningsnettet.

Hvor store konsekvensene av klimaendringene blir avhenger blant annet av hvor godt forberedt samfunnet er og hvordan feltet vil bli fulgt opp globalt¹³³. Områdets vesentlighet må videre forstås i forhold til globale konsekvenser og forventinger til kommunen i en større politisk sammenheng. Revisjonen anser samlet risiko og vesentlighet som H.

Drikkevannssikkerhet og kommunal vannforsyning (RoV = H)

Vannverkene er underlagt strenge krav til vannkvalitet og leveringssikkerhet. Vannkvalitetskravene omfatter fysiske, kjemiske og mikrobiologiske forhold. Beskyttelse av vannkildene, god styring av vannbehandlingsprosessene, bruk av nyeste kunnskap, vannprøvetaking og kvalitetskontroll er viktige elementer for å sikre at kvalitetskravene alltid oppfylles. Gjennom god beredskapsplanlegging, gjennomarbeidede ROS-analyser og systematisk arbeid kan mange hendelser forebygges. Det er viktig med en god krisehåndtering i tilfelle forebyggingen ikke er tilstrekkelig.

Mulige risikofaktorer:

- Klimaendringer
- Dårlig vedlikehold og forvaltning av vannkilder og ledningsnett
- Manglende sikkerhet og beredskapsplan
- Eldre anlegg
- Ikke utarbeidet/oppdaterte ROS-analyser

¹²⁸ Ny kommunedelplan for klima og energi 2024-2033 ble vedtatt av Kommunestyret 25.04.24, jf. PS 32/24, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/f/p1/i1d6acf75-1d89-4e24-bb84-90339f4acd1e/2024-04-25-kdp-klima-energi-eh.pdf> (28.05.2024)

¹²⁹ Agder fylkeskommune, Regionplan Agder, hentet fra: <https://agderfk.no/vare-tjenester/regionplan-agder-2030/> (17.03.2023)

¹³⁰ ROS Setesdal 2020, hentet fra: <https://img2.custompublish.com/getfile.php/4691254.2242.ltnpkpzjmbmp7z/ROS+Setesdal+2020.pdf?return=iveland.custompublish.com> (14.11.2023)

¹³¹ Evje og Hornnes kommune, Beredskap, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/beredskap/> (18.12.2023)

¹³² Norsk klimaservicesenter, Klimaprofil Agder (april 2022), hentet fra: <https://klimaservicesenter.no/kss/klimaprofiler/agder> (17.03.2023)

¹³³ Miljødirektoratet, FNs klimarapport 2022, hentet fra: <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2022/april-2022/fns-klimapanel-med-kraftfull-rapport-om-klimalosninger/> (17.03.2023)

- Lav kvalitet på drikkevannet
- Forurenset vann / mulige forurensningskilder
- Ressurser

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Overnevnte risikofaktorer henger i stor grad sammen med kommunens planlegging, prioritering og beredskap. I årsberetningen fra 2023¹³⁴ (og tidligere årsberetninger) rapporterer drift og forvaltnings enheten på kvalitet på vann- og avløpstjenesten. Kommunen har eget vannverk og avløpsanlegg for de sentrale delene av kommunen. I årsberetningen står det at prøveanalysene på utslippet fra renseanlegget er tilfredsstillende. De regelmessige prøvene viser også at vannkvaliteten er svært god. Mot slutten av 2022 avslutter enheten arbeidet med ROS på både vann og avløpsdelen, denne skal danne grunnlaget for en ny hovedplan for vann og avløp¹³⁵. Revisjonen vurderer dette som risikoreducerende.

Det fremgår av Levetidsanalyse VA i kommunen at ledningsnettets har et rehabiliterings behov i årene som kommer. Kommunestyret har dermed sett på ledningsnettets nåværende og fremtidige levetid i forhold til selvkostregelverket.¹³⁶ Kommunen peker selv på at dette er et område som bekymrer.

Konsekvensen av dårlig kvalitet på drikkevannet må anses som betydelig, både for den enkelte innbyggers helse, miljø og trivsel, så vel som for kommunen. En tilfredsstillende vannforsyning er en forutsetning for det moderne samfunnet; både private og offentlige virksomheter er avhengige av dens kvalitet for å fungere godt. Videre er konsekvensene av mindre sur nedbør og klimaendringene at det vaskes en økt mengde organisk materiale ut i vannkildene. Selv om drikkevannet stort sett regnes som trygt i Norge, er det blitt ansett som viktig å øke fokuset på drikkevannsområdet for å hindre fremtidige problemer og bedre tilstanden ytterligere¹³⁷.

I 2019 fikk Askøy kommune forurenset drikkevannet. Dette ført til at flere innbyggere ble syke, og noen måtte også legges inn på sykehus¹³⁸. I 2023 aktualiseres denne tematikken seg på nytt etter at innbyggere på Hovden måtte koke drikkevannet¹³⁹ over en periode. I lys av nylig lansert klimarapport¹⁴⁰ som fremskynder klimaendringenes alvorlighet vurderer revisjonen samlet risiko og vesentlighet på området til H.

¹³⁴ Evje og Hornnes kommune årsberetning 2023, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/budsjett-arsmelding-og-arsregnskap/> (30.04.2024)

¹³⁵ Denne skal etter planen være klar vår/sommer 2024, hentet fra: <https://e-h.kommune.no/politikk/budsjett-og-overordnede-planer/planstrategi-for-evje-og-hornnes-kommune-2024-2027/> (30.05.2024)

¹³⁶ Evje og Hornnes kommune, Kommunestyret 14.12.23, PS 102/2023, hentet fra: https://prod01.elementscloud.no/publikum/964966109_PROD-964966109/DmbMeeting/480 (30.05.2024)

¹³⁷ Regjeringen (2019) Status for drikkevannsområdet i landets kommuner, hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/e25d59f756104004959b529490358fad/status-for-drikkevannsomradet-i-landets-kommuner.pdf> (22.03.2023)

¹³⁸ NRK, Drikkevann på Askøy, hentet fra <https://www.nrk.no/vestland/drikkevann-pa-askoy-1.14580006>

¹³⁹ NRK, Kokevarselet held fram på Hovden, hentet fra <https://www.nrk.no/sorlandet/kokevarselet-held-fram-pa-hovden-1.16520862>

¹⁴⁰ FNs klimapanelers synteserapport (publisert 20.03.2023), hentet fra: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/fns-klimapanel-ipcc/> (22.03.2023)

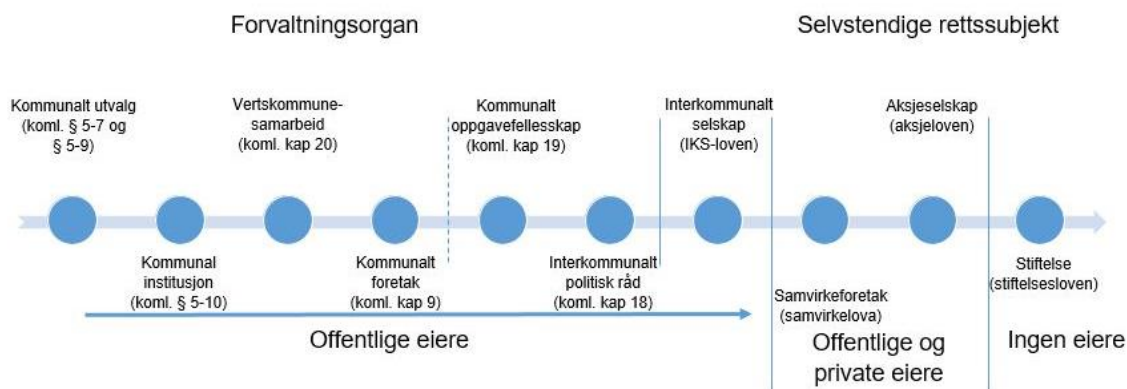
Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon – Drift og forvaltning

Bærekraftig arealplanlegging	H
Samfunnssikkerhet og beredskap	M/H
Byggesaksbehandling	M/H
Vedlikehold og drift av offentlige bygg	M/H
Kommunal klimatilpasning	H
Drikkevannssikkerhet og kommunal vannforsyning	H

3 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING – EIERSKAPSKONTROLL OG FORVALNINGSREVISJON I SELSKAPER

3.1 Om kommunalt eierskap

Norske kommuner har stor grad av frihet til å organisere tjenestene sine, nedenfor vises en ikke uttømmende liste over mulige organisasjons- og eierformer for kommunal virksomhet:

Når kommunen velger å organisere tjenesteproduksjonen innenfor kommunen, gjelder styringssystemene som følger av kommuneloven og kommunestyret har i utgangspunktet all beslutningsmyndighet. Dersom tjenesteproduksjonen legges i egne rettssubjekter, som aksjeselskap eller interkommunale selskaper, må styringssystemene følge den aktuelle lovgivningen. Dette medfører at kommunestyrets styring av selskapet må skje i selskapets eierorgan¹⁴¹. Kommuner kan utføre felles oppgaver gjennom interkommunale samarbeid. Et interkommunalt samarbeid skal foregå gjennom et interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefelleskap, vertskommunesamarbeid, interkommunalt selskap, aksjeselskap eller samvirkeforetak, en forening eller på en annen måte som det er rettslig adgang til, jf. kommuneloven § 17-1.

Uavhengig av organisasjons- eller eierform er det kommunestyret som har det overordna ansvaret for kommunens samlede virksomhet. Figuren over viser at ulike organisasjons- eller eierformer har ulik grad av selvstendighet. Graden av selvstendighet avgjør kommunestyrets mulighet for innsyn og kontroll. Forvaltningsrevisjon i selskap og eierskapskontroll er aktuelt i aksjeselskap (fortrinnsvis AS som i sin helhet eies av kommuner og fylkeskommuner og heleide døtre av disse), interkommunale selskap (IKS) og interkommunale samarbeid som er egne rettssubjekt. Det er opp til deltakerkommunene å bestemme hvorvidt det enkelte interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefelleskap skal være egne rettssubjekt. En stiftelse har ingen eier, den eies av seg selv – og omfattes derfor ikke av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

¹⁴¹ KS, Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, side 4.

3.2 Analyse

Under følger en overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering innenfor kommunens selskaper. Vurderingen tar ikke for seg alle selskapene som kommunen har eierskap i, men kapittelet inneholder alle selskaper.

Analysen er strukturert på følgende måte:

- Heleide og deleide aksjeselskap (direkte eller gjennom annet heleid AS)
- Interkommunale selskap (IKS) og samarbeid
- Øvrige selskaper (som revisjonen ikke har gjort en risiko- og vesentlighetsvurdering av).

3.2.1 Heleide og deleide aksjeselskap (direkte eller gjennom annet heleid AS)

Et aksjeselskap (AS) kan eies av en kommune eller fylkeskommune alene, eller sammen med andre kommuner og private rettssubjekter. Selskapets øverste myndighet er generalforsamlingen, og det er gjennom generalforsamlingen eierne utøver eierstyring. Generalforsamlingen velger styre og fastsetter rammer og gir nærmere regler for styret og daglig leder. Selskapet ledes av styret, det er styret som har det overordna ansvaret for at selskapet drives i samsvar med eierens formål og i tråd med gjeldende lover og regler¹⁴².

Evjemoen Næringspark Holding AS (RoV = M)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet		
Evjemoen Næringspark Holding AS Org.nr 991 796 185 (RoV = M)	100 %	Stiftet 30.08.2007 Formål: Investeringer i aksjer og verdipapirer, andeler og andre finans- og realobjekter, finansiell virksomhet, samt alt hva dermed står i forbindelse, herunder gjennom aksjetegning eller på annen måte å delta i andre selskaper eller foretak.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
<i>Heleide datterselskap:</i>		Inntekter	0	0
Evjemoen Næringspark AS		Resultat	10	10
Evjemoen Næringspark Ek Eiendom AS		Langsiktig gjeld	0	0
Evje Fengsel Eiendom AS		Egenkapital	31 420	31 430
		Antall ansatte	0	0

Mulige risikofaktorer:

- Ingen ansatte i morselskapet
- Datterselskap

Vesentlighet for kommunen:

- Selskapet m/datterselskap har et område på 880 dekar og en bygningsmasse på omkring 60 000 m² fordelt på 100 bygg. På området er det ca. 40 virksomheter.

¹⁴² KS, Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, hentet fra: <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/for-deg-som-folkevalgt/AnbefalingerEierskap2020.PDF> (28.02.2024)

- Betydelige verdier i selskapene
- Omdømme

Revisjonen vurderer dermed en samlet risiko og vesentlighet som M.

Evjemoen Næringspark AS (RoV = M)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet		
Evjemoen Næringspark AS Org.nr 991 796 185 (RoV = M)	100 %	Stiftet 07.02.2003		
		Formål: Drift, vedlikehold, utleie og omsetning av fast eiendom, bygninger og tekniske installasjoner, samt virksomhet i tilknytning Evjemoen leir. Selskapet skal videre sammen med Evje og Hornnes kommune ivareta interesser i forbindelse med næringsutvikling, samt hva som herved står i forbindelse, herunder å delta i andre selskaper		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	11 982	12 986
		Resultat	1 627	744
		Langsiktig gjeld	8 934	8 538
		Egenkapital	14 057	14 722
Antall ansatte	5	5		

Mulige risikofaktorer:

- Selskapet har ansvar for tilrettelegging for økonomisk vekst og næringsutvikling
- Forvaltning, drift og vedlikehold av bygnings-masse, felles infrastruktur og fellesarealer
- Utvikle og markedsføre tilbud og produkter som krever samarbeid mellom flere aktører
- Anskaffelser og kontrakter

Vesentlighet for kommunen:

- Nærings- og samfunnsutvikling for Evje og Hornnes kommune
- Selskapet omsetter og leier ut fast eiendom og tomter på vegne av kommunen
- Selskapet forvalter næringsfond Evjemoen Næringspark AS (tilskuddsordning)
- Omdømme

Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet som M.

Setpro AS (RoV = M)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet		
Setpro AS m/ datterselskap Org.nr 957 876 374 (RoV = M) <i>Datterselskap:</i> Setpro Kommunale Tjenester AS Setpro Arbeid og Inkludering AS Setpro Utvikling AS	20 % Andre eiere: Kommunene Iveland, Bygland, Valle og Bykle	Stiftet 28.12.1995 Formål: Være tiltaksarrangør av arbeidsrettede tiltak i Setesdal. Selskapet skal gjennom bruk av læringsarenaer internt og eksternt bidra til at brukere av tjenestene opplever økt livskvalitet, mestringsevne og formidling til arbeid. Selskapet skal være en solid og troverdig samarbeidspartner for NAV, eiere og kunder ved å være leverandør av arbeidsrettede tiltak iht. gjeldende krav og med god kvalitet, tilby næringslivet, eiere og kunder varer og tjenester på ordinære forretningsmessige vilkår, ha høyt fokus på formidling til arbeid og være et kompetansesenter for våre eiere. Selskapets overskudd skal forbli i bedriften og disponeres til formål som styrker fremtidig drift og utvikling til det beste for våre brukere.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	13 821	6 141
		Resultat	200	288
		Langsiktig gjeld	13 050	12 450
		Egenkapital	1 931	2 219
		Antall ansatte	3	3

Mulige risikofaktorer:

- Driften skjer i samsvar med NAV sine retningslinjer og gjeldende forskrift
- Tiltak må legges ut på anbud etter forskriftendring
- Attføringsbransjen er i stadig endring
- Samarbeid med bedrifter
- Bærekraft og miljø
- Anskaffelser og kontrakter
- Varslingsrutiner og kjennskap til disse

Vesentlighet for kommunen:

- Samfunnsnyttig funksjon; selskapet er leverandør av varig tilrettelagt arbeid og arbeidsforberedende trening
- Butikken Unik (nytt og gjenbruk), samarbeid mellom Setpro As og Evje og Hornnes kommune
- Omdømme

Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet som M.

Returkraft AS (RoV = H)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet			
Returkraft AS Org.nr 991 590 463 (RoV = H)	Andre eiere: Avfall Sør Holding AS, Agder Renovasjon IKS, Risør Tvedestrands Regionens Avfallsselskap AS, Lillesand og Birkenes Interkommunale Renovasjonsselskap LIBIR IKS, Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS og Hægebostad og Åseral Renovasjonsselskap- HÅR IKS	Stiftet 05.07.2007			
		Formål: Mottak og behandling av husholdningsavfall basert på tildelt enerett i samsvar med selvkostprinsippet.			
		Selskapets virksomhet er drift av avfallsforbrenningsanlegg for produksjon og salg av fornybar energi i form av elektrisk kraft og fjernvarme.			
		Tall i 1000 kroner			
		Inntekter	2021	2022	
			212 911	260 373	
		Resultat	24 510	14 478	
		Langsiktig gjeld	1 042 856	970 902	
Egenkapital	124 780	139 257			
Antall ansatte	52	52			

Mulige risikofaktorer:

- Tildelt enerett iht. forskriftens §2-3 fra de kommunale renovasjonsselskapene på Agder
- Kommunale lånegarantier
- Selvkost og krysssubsidiering, herunder forskrift for beregning av avfallsgebyr
- Meget høy lånegjeld, rentebytteavtaler
- Kapasitetsutnyttelse forbrenningsanlegget
- Kraftpriser
- Økte kostnader til vedlikehold og oppgraderinger
- Sikkerhet på anlegg og ansatte
- Forsikring anlegg og ansatte er tilfredsstillende
- Det grønne skiftet, miljø-aspektet, klimagassutslipp og bærekraftige løsninger
- Karbonfangst
- Anskaffelser og kontrakter

Vesentlighet for kommunen:

- Betydelige økonomiske verdier
- Utfører lovpålagte oppgave basert på selvkost (husholdning) og næringsvirksomhet
- Den lovpålagte tjenesten skal leveres til selvkost
- Betydelig kommunal lånegaranti fra Kristiansand og Arendal kommuner
- Omdømme

Det ble gjennomført en selskapskontroll i 2011. Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet som H.

3.2.2 Interkommunale selskap (IKS) og samarbeid

Konsesjonskraft IKS (RoV= H)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet		
Konsesjonskraft IKS Org.nr 971 330 937 (RoV = H)	0,39%	Stiftet 25.08.2003		
	Andre eiere: Agder fylkeskommune og kommuner på Agder	Formål: Konsesjonskraft IKS skal være en ledende nasjonal forvalter av konsesjonskraft. Konsesjonskraft IKS skal omsette kommunenes og fylkeskommunens konsesjonskraft, gjennom å ta imot og formidle videre den pengeyttinga som oppstår gjennom forvaltninga av konsesjonskraftrettighetene og delta i virksomhet som har naturlig sammenheng med dette.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	454 038	882 365
		Resultat	144 469	422 062
		Langsiktig gjeld	0	0
		Egenkapital	257 154	679 217
		Antall ansatte	4	4

Mulige risikofaktorer:

- Fremtidige endringer i rammevilkår; tolkning av regelverket og klimaforhold
- Den internasjonale økonomiske utviklingen
- Kraftpriser og valuta
- Finansforvaltning
- Daglig leder slutter som toppsjef ved utgangen av mai 2024
- Anskaffelser og kontrakter
- Komplekst marked
- Ny strategiprosess
- Utskiftning av personell

Vesentlighet for kommunen:

- Konsesjonskraftsinntekter
- Det er foreslått at 10% av kommunenes konsesjons-kraftinntekter skal gå inn i den generelle inntektsutjevning (NOU 2022:10)
- Det er vedtatt 1-årig trekk i rammetilskuddet i 2023 pga. høye konsesjonskraftsinntekter i 2022
- Samarbeid med Universitet i Agder (UiA)
- Grønne skifte: bærekraftige samfunn bygd på fornybare ressurser

Aust-Agder revisjon IKS gjennomførte eierskapskontroll i 2019. Revisjonen vurderer samlet risiko og vesentlighet som H.

Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS (RoV= M/H)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet																		
Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS Org.nr 988 575 941 (RoV = M/H)	20% Andre eiere: Kommunene Iveland, Bygland, Valle og Bykle	Stiftet 01.07.2004 Formål: Føremålet med selskapet er å take vare på alt avfall i regionen på ein miljømessig, teknisk og økonomisk forsvarleg måte, ved at kommunane overfører dette ansvaret til selskapet. Selskapet skal: etablere, eige og drive anlegg for mottak, handsaming og deponering av avfall i dei fem kommunane i samsvar med forureiningslov og konsesjonsvilkår, vere ansvarlig for innsamling, transport og handsaming av alle avfallstypar etter lovverk og føresegner, ta seg av all innsamling og vidare handsaming av slam frå reinseanlegg, septiktanker og lukka anlegg, drive informasjon, samordning, rådgjeving og tilrettelegging vedkomande avfallshandtering. Selskapet kan ta på seg oppgåver for eigarkommunane og andre kundar og kjøpe tjenester knytt til drifta frå andre når dette er teneleg. Selskapet avgjer i kor stor grad drifta skal nytte egne anlegg, utstyr og mannskap, eller ved leige og/eller driftsavtaler med kommunar, verksemdar eller personar. Representantskapet kan vedta at selskapet deltek i andre føretak med avgrensa ansvar, når dette fremjar selskapets sitt føremål og kompetanse, og/eller tek sikte på å gjeve tekniske økonomiske- og miljømessige driftsflremoner. Kommunane skal samordne sine renovasjonsføresegner slik at dei vert like og samsvarer med selskapsavtalen.																		
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Tall i 1000 kroner</th> <th>2021</th> <th>2022</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Inntekter</td> <td>28 908</td> <td>28 533</td> </tr> <tr> <td>Resultat</td> <td>768</td> <td>-2 186</td> </tr> <tr> <td>Langsiktig gjeld inkl. pensjon</td> <td>20 638</td> <td>25 837</td> </tr> <tr> <td>Egenkapital</td> <td>25 792</td> <td>23 200</td> </tr> <tr> <td>Antall ansatte</td> <td>17</td> <td>17</td> </tr> </tbody> </table>	Tall i 1000 kroner	2021	2022	Inntekter	28 908	28 533	Resultat	768	-2 186	Langsiktig gjeld inkl. pensjon	20 638	25 837	Egenkapital	25 792	23 200	Antall ansatte	17	17
Tall i 1000 kroner	2021	2022																		
Inntekter	28 908	28 533																		
Resultat	768	-2 186																		
Langsiktig gjeld inkl. pensjon	20 638	25 837																		
Egenkapital	25 792	23 200																		
Antall ansatte	17	17																		

Mulige risikofaktorer:

- Egenregi husholdning og utvidet egenregi for innsamling av kommunalt næringsavfall
- Selvkost og krysssubsidierting, herunder forskrift for beregning av avfallsgebyr
- Pris på levering av restavfall til Returkraft AS
- Avfallsinnsamling husholdninger er operativt
- Miljømessige og bærekraftige løsninger
- Anskaffelser og kontrakter

Vesentlighet for kommunen:

- Samfunnskritiske tjenester innen renovasjon
- Selskapet har aksjepost i Returkraft AS
- Omdømme

Revisjonen gjennomførte eierskapskontroll i 2023. Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet som M/H.

Setesdal Brannvesen IKS (RoV = H)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet		
Setesdal Brannvesen IKS Org.nr 887 932 492 (RoV = H)	15% Andre eiere: Kommunene Iveland, Bygland, Valle og Bykle	Stiftet 04.10.2004 Formål: Å dekke kommunenes behov, plikter og oppgaver i brann- og eksplosjonsvernloven, så som: Ulykkes- og katastrofesituasjoner som brann, redning og akutt forurensning. Feiing og tilsyn med fyringsanlegg. Aktivt arbeid med forebygging av brann og ulykker. Andre tjenester som deltakerkommunene finner det formålstjenlig å tillegge selskapet. Salg av tjenester knyttet til forebyggende og beredskapsrelaterte oppgaver. Selskapet skal vektlegge kvalitet gjennom allsidig og høg faglig kompetanse for de utfordringer virksomheten står overfor til enhver tid. Selskapets virksomhet skal skje i overensstemmelse med den til enhver tid gjeldende lovgivning.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	20 048	22 267
		Resultat	755	-1 365
		Langsiktig gjeld inkl. pensjon	30 349	33 759
		Egenkapital	11 460	10 280
		Antall ansatte	86	86

Mulige risikofaktorer:

- Etterlevelse av aktuelle rettsregler, herunder selvkost
- Oversikt over byggverk, områder, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader, jf. § 13 i brann- og eksplosjonsvernloven
- Oppfølging av voksende hytte-byer i fjellet
- Brannforebyggende arbeid blir mer komplekst og vil i fremtiden kreve mer (risikobasert)
- Kjøretøy og utstyr har tilfredsstillende standard
- Tilgang til eiendeler
- Økonomi – underskudd i 2022 og forventet underskudd i 2023
- Anskaffelser og kontrakter
- Flere oppgaver enn før
- Den økonomiske situasjonen i brannvesenet

Vesentlighet for kommunen:

- Leverer lovpålagte tjenester for kommunene
- Samarbeid mellom brannvesenet og pleie- og omsorgssektoren for risikoutsatte grupper
- Bidrar til å sikre kulturhistoriske verdier og bevaringsverdig trehusbebyggelse
- Opplæring i brannsikkerhet på videregående skoler
- Årlig driftstilskudd fra kommunen
- Omdømme

Det ble gjennomført en eierskapskontroll i 2018. Revisjonen vurderer samler risiko og vesentlighet til H.

110 Agder IKS (RoV = M/H)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet		
110 Agder IKS Org.nr 830 301 402 (RoV = M/H)	Andre eiere: Kristiansands-regionens brann og redning IKS, Setesdal Brannvesen IKS, Brannvesenet Sør IKS og kommuner på Agder (unntatt Sirdal)	Stiftet 10.02.2022 Formål: Utføre deltakernes plikter knyttet til Brann- og eksplosjonsvernlovens § 16 Nødalarmingsentral, med plikt om tilknytning til en sentral for mottak av meldinger om branner og andre ulykker innenfor en fastsatt region. Kommunene i regionen plikter å knytte seg til nødalarmingsentralen og å bære sin andel av kostnadene ved etablering og drift av sentralen jfr. Brann- og eksplosjonsvernloven § 16.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	-	0
		Resultat	-	0
		Langsiktig gjeld inkl. pensjon	-	0
		Egenkapital	-	0
		Antall ansatte	-	0

Mulige risikofaktorer:

- Selskapet har ansvaret for den lovpålagte nød-meldetjenesten i regionen iht. Lov om brannvern § 16
- Nød alarmsystemet er operativt til enhver tid
- Anskaffelser og kontrakter
- Nytt selskap - internkontroll

Vesentlighet for kommunen:

- Leverer den lovpålagte nød-meldetjenesten iht. Lov om brannvern § 16
- Årlig driftstilskudd
- Omdømme

Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet som M/H.

Aust-Agder Museum og Arkiv IKS (RoV = M)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet		
Aust-Agder Museum og Arkiv IKS Org.nr 986 088 695 (RoV = M)	5%	Stiftet 03.04.2003 Formål: Aust-Agder Museum og Arkiv IKS skal forvalte, drive og utvikle		
	Andre eiere: Agder fylkeskommune, lveland, Bygland, Valle, Bykle og kommuner aust i Agder	- museums- og arkivfeltet i Aust-Agder ved å: - arbeide for at verdifulle, bygninger, gjenstandar, arkiv og andre informasjonsberarar av historisk og administrativ verdi blir samla inn, tekne vare på og gjort tilgjengelege for allmenta, for forskning, og administrative formål. - aktivt formidle samlingane til institusjonen og avtalepartane saman med historia og kulturarven i fylket slik at det fremjar velferda og dei demokratiske rettane til innbyggjarane. Barn- og unge skal prioriteras i formidlinga. - arbeide aktivt for forvaltning, forskning, formidling og publisering, gjere Aust-Agders kultur og historie levande for befolkninga og bidra til aktiv distriktutvikling i Aust-Agder. - vere faginstans for deltakarane i museums- og arkivfaglege spørsmål. - utvikle fagleg og administrativ kompetanse ved lokale museum og samlingar og arbeide for at lokale kulturminne og lokal tradisjon blir tekne vare på. - ta på seg betalte oppdrag for offentlige og private organ, og kan også administrere eksternt finansierte prosjekt innanfor sitt arbeidsfelt.		
Utredning av arkiv- og museumsstrukturen i Agder er initiert av Agder fylkeskommune		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	72 951	73 468
		Resultat	5 748	706
		Langsiktig gjeld inkl. pensjon	190 245	185 460
		Egenkapital	166 727	166 234
		Antall ansatte	61	61

Mulige risikofaktorer:

- Statlige og regionale tilskudd
- Arkiv - fysisk og digitalt - er sikret tilfredsstillende inklusiv sensitive arkiver
- Drift og bevaring av museumsbygg og antikvariske bygg
- Innsekter og skadedyr i magasiner og utstillingslokaler
- Arbeid med registrering av museets gjenstander, samt avklare eierskap til arkeologiske gjenstander
- Digital formidling og utvikling av nye digitale tjenester
- Museumsbygg: dagens krav til klima, sikkerhet og arbeids-miljø
- Universell utforming
- Museets økonomiske handlingsrom og økt pris- og lønnsvekst
- Samarbeid med Vest-Agder-museet IKS, Stiftelsen Arkivet i Kristiansand, Sjøfartsmuseet i Bergen og andre
- Anskaffelser og kontrakter

Vesentlighet for kommunen:

- Samfunnsperspektiv; bevare verdifulle kulturminner, bygninger, gjenstander og arkiv for fremtiden
- Verdifullt arkivmaterieell blir tatt vare på og gjort tilgjengelig
- Arkiv- og museumstilbud for innbyggerne og andre

- Prosjekt *Stavkirke ved museet på Rysstad*
- Eierne mottar rådgivningstjenester for arkivplanarbeid
- Tilbud for skoler og barnehager
- Årlige driftstilskudd
- Omdømme

Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet som M.

IKT Agder IKS (RoV = M/H)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet		
IKT Agder IKS Org.nr 985 359 385 (RoV = M/H)	2,8%	Stiftet 16.10.2002		
	Andre eiere: Agder fylkeskommune og kommuner på Agder	Formål: Selskapet skal sammen med de respektive fagmiljøene hos eierne ivareta partenes oppgaver knyttet til drift, service og utvikling av IKT løsninger som understøtter partenes tjenesteproduksjon og forvaltning, samt være partenes IKT faglige instans innen disse områdene. Selskapet skal bidra til at partene gis økt innovasjons- og utviklingskraft. Selskapet skal levere tjenester til andre innenfor rammen av loven og de rammer styret fastsetter.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	261 953	265 576
		Resultat	8 594	12 053
		Langsiktig gjeld	186 952	209 614
		Egenkapital	41 066	43 553
		Antall ansatte	84	91

Mulige risikofaktorer:

- IKT Agder er en kompetansebedrift hvor ansatte med riktig kompetanse er en kritisk ressurs
- Stor konkurranse om arbeidskraft innen IKT
- Informasjonssikkerhet og personvern
- Digital sikring mot cypber-angrep (bruk av kunstig intelligens)
- IKT økosystem (flere digitale datakilder, utviklings-plattformer, IKT arkitekturstrukturer og skytjenester)
- At man ikke har tilfreds-stillende planer for gevinstrealisering for utviklingsarbeid på vegne av kommunene
- Usikkerhet knyttet til de økonomiske ramme-betingelsene i offentlig sektor
- Anskaffelser og kontrakter

Vesentlighet for kommunen:

- IKT Agder ivaretar drift, service og utvikling av IKT-løsninger innen tjenesteproduksjon og forvaltning på en tilfredsstillende måte for kommunen
- IKT Agder bidrar å være en lærebedrift innen IKT-kompetanse
- Regionalt samarbeidsprosjekt «Innovasjonspartnerskap for velferdsteknologi Agder»
- Årlig driftstilskudd, kr 2 mill i 2022
- Omdømme

Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet som M/H.

Etablerersenteret Agder IKS (RoV = M)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet		
Etablerersenteret Agder IKS Org.nr 995 233 762 (RoV = M) * Daglig ledelse og rådgivning ifm. gründerprosjekter ivaretas gjennom konsulentavtaler	0,83%	Stiftet 08.12.2009 Formål: Å yte bistand i forbindelse med idéutvikling og etablering av nye lønnsomme og konkurransedyktige bedrifter i hele Vest-Agder samt Lillesand, Birkenes og Iveland kommuner i Knutepunkt Sørlandet, det som naturlig hører sammen med dette samt samarbeid med andre virksomheter med lignende formål.		
	Andre eiere: Agder fylkeskommune og 21 av Agders 25 kommuner			
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	2 497	2 461
		Resultat	-285	173
		Langsiktig gjeld (pensjon)	2 066	1 583
		Egenkapital	1 923	2 422
		Antall ansatte	1	0*

Mulige risikofaktorer:

- Om selskapet lykkes å styrke veksten av nyetableringer og skape økt sysselsetting og verdiskaping i Agder
- Samarbeid med NAV om etablererkurs
- Daglig ledelse og rådgivning leies inn gjennom konsulentavtaler
- Anskaffelser og kontrakter

Vesentlighet for kommunen:

- Bidra til etablering av nye levedyktige bedrifter som skal skape sysselsetting og verdiskaping
- Årlig driftstilskudd
- Grønne skifte
- Omdømme

Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet som M.

OFA IKS (RoV = M)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet		
OFA IKS Org.nr 931 832 336 (RoV = M)	2%	Stiftet 24.05.2023 Formål: Gjennomføre konkurranser, inngå og forvalte vare- og tjenesteavtaler på vegne av selskapets deltakere. Selskapets virksomhet vil også omfatte rådgivning i denne forbindelse, samt det som naturlig står i forbindelse med dette. Det overordnede formålet til selskapet er å inngå avtaler som representerer økonomiske gevinster eller andre fordeler for deltakerne og som kommer alle deltakerne til gode. OFA kan inngå samarbeid med andre selskaper.		
	Andre eiere: Agder fylkeskommune og andre kommuner			
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	-	-
		Resultat	-	-
		Langsiktig gjeld	-	-
		Egenkapital	-	-
		Antall ansatte	-	-

Mulige risikofaktorer:

- Anskaffelsesregelverket (komplisert regelverk)
- Klima og miljøvennlige anskaffelser

Vesentlighet for kommunen:

- OFA inngår og vedlikeholder en portefølje av rammeavtaler og kontrakter på vegne av eierne
- Grønne og innovative offentlige anskaffelser
- Legges til rette for lokale leverandører ved felles anskaffelser
- Årlig driftstilskudd
- Omdømme

Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet som M.

Setesdal interkommunalt politisk råd IPR (RoV = M)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet		
Setesdal interkommunalt politisk råd IPR Org.nr 988 798 185 (RoV M)	20%	Stiftet 01.01.2000 Formål: Setesdal IPR har som føremål å fremje utvikling av heile Setesdalsregionen. Rådet skal markedsføre Setesdalsregionen. Rådet skal være ein pådrivar for regional utvikling. Rådet skal samordne og ivareta regionens interesser.		
	Andre eiere: Kommunene Bygland, Valle, Bykle og Åseral	Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	8 989	8 627
		Resultat	-2 697	247
		Langsiktig gjeld (pensjon)	2 987	3 280
		Egenkapital	27 079	22 723
		Antall ansatte	3	3
		Eier 100% av aksjene i Visit Setesdal AS		

Mulige risikofaktorer:

- Forvalter regionalt næringsfond i samsvar med de strategiske satsningsområdene; Setesdal som reiselivsdestinasjon, Setesdalsregionen som en kompetanseregion og livskraftige bygder
- Samarbeid med andre parter i regionen; Agder fylkeskommune, Region Kristiansand, Østre Agder IPR, Lister IPR og Universitet i Agder
- Bidrar rådet med å løfte Agder som region eller er den regionale strukturen på Agder for fragmentert
- Demografi-utfordring og folketallsutvikling
- Det grønne skifte
- Digitalisering
- Åpenhet og innsyn

Vesentlighet for kommunen:

- Bidra til å utvikle Setesdal som reiselivsdestinasjon, kompetanseregion og attraktive og livskraftige bygder
- Bidrar i arbeidet med å få bygdvekst-avtale og nasjonal turistveg-status på Rv 9
- Setesdalskonferanse
- Ordførerutvalg har månedlige møter
- Årlig medlemskontingent
- Omdømme

Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet som M.

Midt-Agder Friluftsråd Kommunalt oppgavefelleskap (KO) (RoV = M)

	Kom. andel	Opplysninger om selskapet		
Midt-Agder Friluftsråd Kommunalt oppgavefelleskap (KO) Org.nr 975 641 716 (RoV = M)	Andre eiere: Kommunene Kristiansand, Birkenes, Vennesla, Bykle, Bygland, Iveland, Lillesand, Lindesnes, Valle og Åseral	Stiftet 09.10.1961 Formål: Midt-Agder Friluftsråd skal i samarbeid med eierkommuner og andre aktører tilrettelegge for friluftsliv for alle hele året.		
		Tall i 1000 kroner	2021	2022
		Inntekter	11 343	11 344
		Resultat	767	516
		Langsiktig gjeld (pensjon)	6 186	6 995
		Egenkapital	15 451	15 807
		Antall ansatte	8	8

Mulige risikofaktorer:

- Kompetanse, ressurser og midler
- Sikring og tilrettelegging av regionalt viktige friluftsområder
- Mulighet for alle i friluft, inkl. bevegelseshemmede
- Samarbeid med kommunen, grunneiere og andre for å legge til rette og fremme friluftslivet
- Omdømme

Vesentlighet for kommunen:

- Viktige friluftsområder i kommunen
- Samfunnsperspektiv; tilrettelegge for bærekraftig og inkluderende friluftsliv for alle
- Naturskole for barn og unge
- Årlig driftstilskudd
- Omdømme

Revisjonen vurderer en samlet risiko og vesentlighet som M.

3.2.3 Øvrige selskaper

Selskaper revisjonen ikke har vurdert risiko og vesentlighet i:

- Agder Kommunerevisjon IKS
- Agder Sekretariat

Aksjeselskaper / andre selskaper som også har private eierinteresser:

- Å Energi AS*
- Agder Næringssselskap AS*
- LL Setesdal Bilruter*
- Visit Sørlandet AS*
- AT Skog SA*
- Kommunekraft AS*
- Otrahallen AS*
- Biblioteksentralen SA*

* Her foreligger det ingen avtale om eierskapskontroll i henhold til Kommunelovens bestemmelse.

4 OPPSUMMERING

Agder Kommunerevisjon IKS har på oppdrag fra kontrollutvalget i Evje og Hornnes kommune gjennomført en risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Hensikten med analysen er å gi kontrollutvalget et godt grunnlag for å kunne utarbeide plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll for valgperioden 2023-2027.

I analysen har vi vurdert risiko og vesentlighet på følgende områder:

Kommunedirektøren

Åpenhet og innsyn	M/H
Likestilling, inkludering og mangfold	M/H
Saksbehandling og oppfølging av politiske vedtak	M/H
Styring og internkontroll: Avvik og avvikshåndtering	M
Varsling	M/H
Personvern	H
Planlegging og styring av investeringsprosjekter	M/H
Tiltak mot arbeidslovs kriminalitet, svart arbeid og sosial dumping	M

Økonomiavdelingen

Bærekraftig økonomistyring	M/H
Offentlige anskaffelser	M/H
Næringsutvikling	M

Serviceavdelingen

Arkiv og dokumentasjon	M/H
------------------------	-----

Personalavdelingen

Personalforvaltning: Arbeidskraft og kompetanse	M/H
---	-----

Kultur

Frivilligheten	M
----------------	---

IKT

Digitalisering	M
----------------	---

Oppvekst

Barnevernsreform – tidlig innsats og forebyggende arbeid	H
Barnehage – Spesialpedagogisk hjelp og tidlig innsats	H
Barnehage – Psykososialt miljø / trivsel	M/H
Grunnskole – Psykososial læringsmiljø / trivsel i skolen	M/H
Grunnskole – Spesialundervisning og oppfølging	M/H

Pleie og omsorg

Hjemmebaserte tjenester – ny eldrereform	H
Legemiddelhåndtering i sykehjem	M/H

Helse og velferd

Folkehelse og forebyggende helsearbeid	M
Bekjempelse av barnefattigdom	M/H
Introduksjonsordning, bosetting og integrering av nyankomne innvandrere	M
Helsestasjon og skolehelsetjeneste	M
Legetjenester	M/H
Fengselshelsetjenesten	M
NAV - Kommunale NAV-tjenester – arbeid og aktivitet for unge voksne	M

Drift og utvikling

Bærekraftig arealplanlegging	H
Samfunnssikkerhet og beredskap	M/H
Byggesaksbehandling	M/H
Vedlikehold og drift av offentlige bygg	M/H
Kommunal klimatilpasning	H
Drikkevannssikkerhet og kommunal vannforsyning	H

Videre har vi vurdert risiko og vesentlighet i følgende selskap:

Heleide og deleide aksjeselskap (direkte eller gjennom annet heleid AS)

Evjemoen Næringspark Holding AS	M
Evjemoen Næringspark AS	M
Setpro AS m/ datterselskap	M
Returkraft AS	H

Interkommunale selskap (IKS) og samarbeid

Konsesjonskraft IKS	H
Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS	M/H
Setesdal Brannvesen IKS	H
110 Agder IKS	M/H
Aust-Agder Museum og Arkiv IKS	M
IKT Agder IKS	M/H
Etablerersenteret Agder IKS	M
OFA IKS	M
Setesdal interkommunalt politisk råd IPR	M
Midt-Agder Friluftsråd Kommunalt oppgavefelleskap (KO)	M

Agder Sekretariat

Kontrollutvalget i Evje og Hornnes kommune

Sak 13/24

Møtedato: 19.06.24

Saksbehandler: WG

SAK 13/24 PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2024 - 2027

Vedlegg:

1. Agder Kommunerevisjon IKS - Risiko og vesentlighetsvurdering: Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2023 - 2027
2. Forslag til Plan for forvaltningsrevisjon for Evje og Hornnes kommune 2024-2027

Bakgrunn:

Kommuneloven § 23-3 har bestemmelser om at det skal utarbeides en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen skal utarbeides minst en gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert.

Planen skal baseres på en risiko og vesentlighetsvurdering av kommunens sin virksomhet og virksomheten i kommunen. Plan for forvaltningsrevisjon skal vedtas av kommunestyret.

Formelt grunnlag:

Forvaltningsrevisjon er definert i kommuneloven § 23-2 som fastsetter at kontrollutvalget skal påse at *«det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i.»* og § 23-3 som definerer forvaltningsrevisjon som å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Vurderinger:

Kontrollutvalget ba i sitt møte den 16. mai 2023 Agder Kommunerevisjon IKS om å gjennomføre en risiko og vesentlighetsanalyse vurdering som skulle danne grunnlaget for Plan for forvaltningsrevisjon.

Revisjonen har nå gjennomført en grundig og god risiko- og vesentlighetsvurdering og denne peker på flere ulike områder som kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon, både i kommunen og i kommunale selskaper. Tanken er at kontrollutvalget skal prioritere de mest aktuelle av disse områdene i plan for forvaltningsrevisjon. I analysen er det områder/tema som blir ansett å ha høy eller middels/høy risiko og vesentlighet som antas å være mest aktuelle å prioritere.

Kontrollutvalget kan også prioritere andre områder som man mener er aktuelle.

Områder som ikke prioriteres i planen, kan følges opp på andre måter, f.eks. ved orienteringer fra administrasjonen eller selskaper til kontrollutvalget.

I forrige valgperiode ble følgende forvaltningsrevisjonsprosjekter gjennomført:

- 2020: Risiko- og vesentlighetsvurdering Evje og Hornnes kommune
- 2021: Pleie- og omsorgstjenester i og utenfor institusjon

- 2023: Barn i lavinntektsfamilier i Evje og Hornnes kommune

Det er ikke nøyaktig fastsatt hvor mye timerressurser som er tilgjengelig for kontrollutvalget til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, men det planlegges ut fra at det skal gjennomføres ikke mindre enn to forvaltningsprosjekter i perioden. Dersom det er ønske om å gjennomføre flere prosjekter, må kommunestyret foreta tilleggsbevilgning etter søknad fra kontrollutvalget.

I planen bør det prioriteres noe flere prosjekter enn det som er realistisk å få gjennomført. Sekretariatets forslag er at kontrollutvalget prioriterer 3 til 5 prosjekter for gjennomføring i planperioden.

I kapittel 4 i ROV er det utarbeidet en oversikt over de ulike prosjektene med middels/høy risiko og vesentlighet.

Dersom nabokommuner prioriterer ett eller flere prosjekter med tilsvarende områder/tema som Evje og Hornnes kommune, vil det være aktuelt å samordne gjennomføringen av prosjektene for en mest mulig effektiv ressursutnyttelse.

Som det framgår av forslag til innstilling, foreslår sekretariatet at kommunestyret gir kontrollutvalget fullmakt til å gjøre forandringer i rekkefølgen for gjennomføring av aktuelle prosjekter, og til å sette i gang andre prosjekter dersom utvalget ser behov for det. Dette har vært normal prosedyre tidligere i alle våre kommuner. Dette gir kontrollutvalget nødvendig frihet til å få gjennomført de forvaltningsrevisjoner som en mener det er viktigst å få gjennomført til enhver tid. Utgangspunktet er selvfølgelig å gjennomføre de prosjekter som planen legger opp til, men uforutsette ting kan skje som aktualiserer andre prosjekter.

Før igangsettelse av aktuelle prosjekter, vil det etter bestilling fra kontrollutvalget bli utarbeidet en prosjektplan som beskriver tema/problemstillinger og gjennomføringen av prosjektet mer detaljert. Denne skal godkjennes av kontrollutvalget.

Det er viktig med et godt samarbeid mellom administrasjonen, revisor og kontrollutvalget for å lykkes med dette arbeidet. Hensikten med forvaltningsrevisjon er å bidra til forbedringer i kommunen og en håper at planen kan medvirke positivt til dette.

Forslag til innstilling:

Kommunestyret slutter seg til framlagt «Plan for forvaltningsrevisjon for Evje og Hornnes kommune 2024-2027» der følgende områder/prosjekter prioriteres:

Prioritet	Prosjekt	Tema/sector/selskap
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Kommunestyret gir kontrollutvalget fullmakt til å gjøre forandringer i rekkefølgen for gjennomføring av aktuelle prosjekter, og til å sette i gang andre prosjekter dersom utvalget ser behov for det.

Agder Sekretariat

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

Vedtatt av kontrollutvalget xx.xx.24

Vedtatt av kommunestyret xx.xx.24

EVJE OG HORNNES KOMMUNE

2024 – 2027

Juni 2024

Bakgrunn

Hjemmelen for forvaltningsrevisjon følger av kommuneloven § 23-2, som fastsetter at kontrollutvalget skal påse at «*det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i.*» og § 23-3 som definerer forvaltningsrevisjon som å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

På denne bakgrunn har kontrollutvalget i Evje og Hornnes kommune bestilt en risiko og vesentlighetsvurdering fra Agder Kommunerevisjon IKS som grunnlag for utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon.

Innholdet i plan for forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjonen er med andre ord et viktig verktøy for kommunens øverste politiske organ for å føre kontroll med kommunens totale forvaltning og de resultater som oppnås. Kommuneloven § 23-3, omhandler plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon og lyder som følger:

«Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

Kommuneloven pålegger kontrollutvalget å utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal sikre at de gjennomføres forvaltningsrevisjon regelmessig, i et omfang som er i samsvar med kommunens størrelse, kompleksitet og risiko. Planen skal både dekke den virksomheten som skjer i kommunen selv og den virksomheten som drives av selskaper som kommunen har eierinteresser i.

For å sikre nyttige og målrettede forvaltningsrevisjoner skal planene baseres på en risiko og vesentlighetsvurdering for å finne ut av hvilke områder det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Vurderingen skal altså bidra til gode og nyttige forvaltningsrevisjoner.

Formålet med forvaltningsrevisjon

Hensikten med forvaltningsrevisjon er blant annet å bidra til en bedre og mer effektiv kommunal forvaltning. Når det utføres forvaltningsrevisjon, settes fokus på økonomi og måloppnåelse.

Behovet for forvaltningsrevisjon er stort. Kommunen står overfor betydelige utfordringer. Innbyggerne stiller større krav til kvalitet, sentrale myndigheter stiller krav til økonomisk effektivitet, men også innhold i tjenester. Markedet skaper økt konkurranse og det er ofte manglende samsvar mellom mål og tilgjengelige ressurser.

Dette medfører at kommunene som oftest må rette større fokus på ressursbruk, styring og ledelse. Det må styres etter flere variabler enn økonomiske data med evaluering av måloppnåelsen og det blir stilt større krav til ledelse.

Ved utøvelse av forvaltningsrevisjon bidrar kontrollutvalget bl.a. til:

- å påvise forbedringsområder som bidrar til økt produktivitet og måloppnåelse i forhold til politiske vedtak og forutsetninger
- å bidra med informasjon til kommunens beslutningstakere som er til nytte for
 - å styrke kommunestyrets grunnlag for styring
 - kontrollutvalgets tilsyn med forvaltningen
 - ledelsens vurdering av muligheter for mer sparsom/økonomisk drift, økt produktivitet, større effektivitet og bedre måloppnåelse
 - rasjonell, målrettet og kostnadseffektiv drift

Den gjennomførte risiko- og vesentlighetsvurderingen bygger på revisors faglige skjønn. Den endelige prioriteringen må imidlertid kontrollutvalget selv foreta på de områder det kan være aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Arbeidsfordelingen mellom kontrollutvalget og revisjonen kan beskrives som en bestiller-utførermodell. Det vil si at kontrollutvalget bestiller oppdrag hos revisjonen som leverer etter bestilling. Sekretariatet bistår kontrollutvalget i dette arbeidet både før og etter behandlingen, og til vedtak er gjort og fulgt opp.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen angir de områdene i kommunen som i størst grad utpeker seg som risikoområder. Områdene identifiseres på bakgrunn av den foretatte analysen. Områdene som anses som mest sentrale for forvaltningsrevisjon er områder hvor revisjonen ser størst potensial eller nødvendighet for forbedring av produktivitet, økonomi, måloppnåelse eller virkninger.

Gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjonen

Gjennomføring

Etter at kommunestyret har vedtatt plan for forvaltningsrevisjon, vil kontrollutvalget sørge for å bestille forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget vedtar problemstillinger, prosjektplan og ressurser, og om det i så fall skal gjennomføres foranalyse. Kommunerevisjonen gjennomfører prosjektet og sender rapporten til kontrollutvalget. Rapporten med kontrollutvalgets innstilling sendes til kommunestyret for endelig behandling.

Rapportering

I tråd med forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 4 skal kontrollutvalget rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og resultatet av dem. § 5 fastsetter at kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret om vedtaket er fulgt opp.

Kontrollutvalget er pålagt ansvar for å rapportere til kommunestyret. Med mindre kommunestyret vedtar spesielle bestemmelser for når og hvordan denne rapporteringen skal foregå, er det opp til kontrollutvalget å finne en hensiktsmessig form og frekvens på dette. Rapport og resultater fra det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjekt legges fortløpende frem for kommunestyret.

Prioriteringer i denne planperioden

Generelt

Risiko og vesentlighetsvurdering er basert på innsamlet skriftlig informasjon og statistikk for den enkelte kommune, samt samtaler med administrativ ledelse og ordfører. Vi viser til risiko og vesentlighetsvurderingen for nærmere opplysninger. På bakgrunn av denne vurderingen legges det opp til en utvelgelse av forvaltningsrevisjonsprosjekter.

Et prosjekt blir bl.a. iverksatt for å bidra til å redusere en mulig trussel. I tillegg vil dette være prosjekter som skal sette søkelys på en målrettet, rasjonell og kostnadseffektiv drift. Ved en konkret utvelgelse av prosjekter bør nytteverdien vurderes i forhold til forventet ressursbruk for å gjennomføre prosjektet.

Ved utformingen av et prosjekt vil kontrollutvalget avgrense temaet slik at prosjektet blir konkret og gir kontrollutvalget de nødvendige opplysninger for deres kontroll med kommunen.

Prioritering av forvaltningsrevisjoner

I oversikten nedenfor er det foreslått forvaltningsrevisjoner ut fra de opplysningene som foreligger.

Generelt ut fra de ressursene som er tilgjengelig, er det realistisk å forvente at det kan gjennomføres to – tre prosjekter i kommunen i løpet av planperioden.

Etter en helhetlig vurdering har kontrollutvalget valgt å foreslå følgende prosjekter for Evje og Hornnes kommune for 2024 – 2027:

Prioritet	Prosjekt	Tema/sector
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Kommunestyrets endelige prioritering:

Prioritet	Prosjekt	Tema/sector
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Agder Sekretariat

Kontrollutvalget i Evje og Hornnes kommune

Sak 14/24

Møtedato: 19.06.24

Saksbehandler: WG

SAK 14/24 PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL 2024 - 2027

Vedlegg:

1. Agder Kommunerevisjon IKS - Risiko og vesentlighetsvurdering: Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
2. Forslag til plan for eierskapskontroll 2024 - 2027

Bakgrunn:

Formålet med eierskapskontrollen er å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresse, utøver myndigheten slik det er fastsatt i den aktuelle virksomhetsloven samt ivaretar kommunens interesser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Eierskapskontrollen begrenser seg til en vurdering av om eierne har etablert tilfredsstillende rammer for styring, og at virksomheten faktisk opererer i tråd med formålet.

Ved prioritering av eierskapskontroll kan følgende kriterier være relevante i forbindelse med en risiko- og vesentlighetsvurdering:

- Selskapets tjenestetilbud til kommunens innbyggere
- Selskapets samfunnsmessige ansvar
- Kommunens eierandel
- Økonomisk gevinst- og tapspotensial
- Kommunens motiv for eierskapet

Vurderinger:

I forrige periode ble det gjennomført eierskapskontroll i Setesdal miljø og gjenvinning IKS.

Kommunestyret vedtar planen etter innstilling fra kontrollutvalget. Det anbefales at kontrollutvalget gis fullmakt til å gjøre endringer i planen dersom det skulle oppstå behov for det.

Budsjettrammen for kontrollarbeidet setter begrensningene for omfanget av eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon som kan gjennomføres. Sekretariatet tenker at målsettingen bør være å få gjennomført ikke mindre enn to eierskapskontroller i løpet av perioden. I planen bør det prioriteres noe flere eierskapskontroller enn det man antar å ha ressurser til å gjennomføre.

Omfanget av kontrollen (om det i tillegg til eierskapskontrollen også skal gjennomføres forvaltningsrevisjon i selskapet) vil selvfølgelig ha betydning for ressursbruken og for hvor mange prosjekter man totalt sett vil kunne få gjennomført i perioden.

På generelt grunnlag vil det være naturlig å foreslå de selskapene som er vesentlige, med høy risiko og prioritet. Kontrollutvalget prioriterer selv de mest aktuelle selskapene i plan for eierskapskontroll.

Dersom nabokommuner prioriterer en eller flere kontroller i samme selskap som Evje og Hornnes kommune, vil det være aktuelt å samordne gjennomføringen av prosjektene for en mest mulig effektiv ressursutnyttelse.

Forslag til innstilling:

Kommunestyret vedtar forslag til Plan for eierskapskontroll for Evje og Hornnes kommune 2024 – 2027 der det planlegges gjennomføring av eierskapskontroll i følgende selskaper:

Prioritet	Selskap	Tema
1.		
2.		
3.		

Kommunestyret gir kontrollutvalget fullmakt til å definere omfanget og innholdet i eierskapskontrollen, og til å foreta eventuelle endringer i prioritering mellom de aktuelle selskaper og eventuelt prioritere nye selskaper dersom spesielle forhold skulle tilsi det.

Agder Sekretariat

PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL

Vedtatt av kontrollutvalget xx.xx.24

Vedtatt av kommunestyret xx.xx.24

EVJE OG HORNNES KOMMUNE

2024 – 2027

Juni 2024

Bakgrunn

I ny kommunelov §23-2 bokstav d) står det at kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll).

Kommuneloven § 23-4 andre ledd stiller krav til at det skal utarbeides en plan for eierskapskontroll.

«Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.»

På denne bakgrunn har kontrollutvalget i Evje og Hornnes kommune bestilt en risiko og vesentlighetsvurdering fra Agder Kommunerevisjon IKS som grunnlag for utarbeidelse av plan for eierskapskontroll.

Formålet med eierskapskontroll

Eierskapskontrollen innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyret og anerkjente prinsipper for eierstyring. I siste instans er det kommunestyret som har det overordnede ansvaret for at kommunen har en forsvarlig eierskapsforvaltning.

Gjennomføring og rapportering av eierskapskontroll

Gjennomføring

Kontrollutvalget vedtar hvilke(t) selskap de vil prioritere i en eierskapskontroll. Kommunerevisjonen gjennomfører prosjektet og sender rapporten til kontrollutvalget. Rapporten med kontrollutvalgets innstilling sendes til kommunestyret for endelig behandling.

Rapportering

I henhold til Forskrift om kontrollutvalg og revisjon skal kontrollutvalget rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller og resultatet av dem. Med mindre kommunestyret vedtar spesielle bestemmelser for når og hvordan denne rapporteringen skal foregå, er det opp til kontrollutvalget å finne en hensiktsmessig form og frekvens på dette. Rapport og resultater fra det enkelte prosjekt legges fortløpende frem for kommunestyret.

I henhold til Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 skal kontrollutvalget påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp, og skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om vedtaket er fulgt opp.

Prioriteringer i denne planperioden

Generelt

Det har blitt gjennomført følgende eierskapskontroller de senere år:

- 2018: Selskapskontroll av Setesdal Brannvesen IKS
- 2019: Konesjonskraft IKS (Aust-Agder Revisjon IKS)
- 2023: Selskapskontroll av Setesdal miljø og gjenvinning

Revisjonens vurdering av risiko og vesentlighet i heleide og deleide aksjeselskap:

Heleide og deleide aksjeselskap (direkte eller gjennom annet heleid AS)

Evjemoen Næringspark Holding AS	M
Evjemoen Næringspark AS	M
Setpro AS m/ datterselskap	M
Returkraft AS	H

Innsynsretten i deleide aksjeselskap er begrenset.

Revisjonens vurdering av risiko og vesentlighet i interkommunale selskap (IKS) og samarbeid:

Interkommunale selskap (IKS) og samarbeid

Konesjonskraft IKS	H
Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS	M/H
Setesdal Brannvesen IKS	H
110 Agder IKS	M/H
Aust-Agder Museum og Arkiv IKS	M
IKT Agder IKS	M/H
Etablerersenteret Agder IKS	M
OFA IKS	M
Setesdal interkommunalt politisk råd IPR	M
Midt-Agder Friluftsråd Kommunalt oppgavefelleskap (KO)	M

Hensikten med risiko og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for gjennomføring av eierskapskontroll. Informasjonen i rapporten gir en god oversikt over risikoområdene innenfor kommunens eierstyring, og for selskaper kommunen har eierinteresser i.

Rapporten fra Agder Kommunerevisjon IKS ligger til grunn for at kontrollutvalget kan velge og prioritere eierskapskontrollprosjekter. Hvor mange prosjekter som kan gjennomføres i planperioden avhenger av budsjettet for kontrollarbeid i kommunen, men i utgangspunktet tas det sikte på minimum 1 eierskapskontroll i perioden.

Eierskapskontroll kan gjennomføres som egne prosjekter der tema er kommunen sin eierskapsforvaltning av ett eller flere selskap, eller gjennomføres i forbindelse med en forvaltningsrevisjon av et selskap.

Det sentrale for å kunne gjennomføre vellykkede prosjekter er at kontrollutvalget sammen med revisjonen avgrensner og definerer klart ved utformingen av et prosjekt slik at prosjektet blir konkret og gir kontrollutvalget de nødvendige opplysninger for deres kontroll med kommunen.

Kontrollutvalgets prioritering for perioden 2024 – 2027:

Dato: xx.xx.24

Prioritering	Selskap	Tidspunkt for gjennomføring
1.		
2.		
3.		

Kommunestyrets prioritering for perioden 2024 – 2027:

Dato: xx.xx.24

Prioritering	Selskap	Tidspunkt for gjennomføring
1.		
2.		
3.		

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Evje og Hornnes kommune

Sak 15/24

Møtedato: 19.06.24

Saksbehandler: WG

SAK 15/24 INFORMASJON FRÅ REVISOR

Bakgrunn for saken:

Det er kontrollutvalgets ansvar å se til at det blir gjennomført revisjon i kommunen.

Revisor orienterer gjennom året om relevante saker og tema. På denne måten holder kontrollutvalget seg informert om det løpende revisjonsarbeidet.

De tema som revisor orienterer om blir protokollført.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen fra revisor til orientering.